

De student aan het woord!

Praktijkonderzoek waarbij eerstejaars
studenten Pedagogiek een plan ontwikkelen
voor de begeleidingsleerlijn

Juni 2011

Ingrid van Hest

Studentnummer: 1402826

Fontys OSO SEN

Masteropleiding CVD2

Rian Slenders/ Ans Boosten

Inhoudsopgave

Samenvatting	blz. 5
Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling	blz. 7
Hoofdstuk 2 Theoretische onderbouwing	blz. 9
2.1 Mijn visie op studenten	blz. 9
2.2 Mijn visie op studentparticipatie in onderzoek	blz. 10
2.3 Begeleiding binnen het onderwijs	blz. 11
2.3.1 Begeleiding vanuit de literatuur	blz. 11
2.3.2 Mijn visie op begeleiding	blz. 12
2.3.3. De visie op begeleiding binnen FHP	blz. 13
2.3.4 De mening van pedagogiekstudenten over begeleiding	blz. 14
Hoofdstuk 3 Onderzoeksofzet	blz. 17
3.1 Type onderzoek	blz. 17
3.2 Dataverzameling	blz. 18
3.2.1 De vragenlijst	blz. 18
3.2.2 De ontwikkelgroep	blz. 18
3.3 Terugkoppeling van data	blz. 19
3.4 Triangulatie	blz. 19
3.5 Betrouwbaarheid	blz. 20
3.6 Validiteit	blz. 20
3.7 Ethische uitgangspunten	blz. 21
Hoofdstuk 4 Datapresentatie en resultaten	blz. 22
4.1 De vragenlijst	blz. 22
4.2 De ontwikkelgroep	blz. 24
4.2.1 Bijeenkomst 1	blz. 25
4.2.2 Bijeenkomst 2	blz. 28
4.2.3 Bijeenkomst 3 + 4	blz. 31
4.2.4 Bijeenkomst 5	blz. 34

Hoofdstuk 5 Conclusies	blz. 39
5.1 Algemene conclusies	blz. 39
5.2 Inhoudelijke conclusies voor de praktijk	blz. 40
5.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	blz. 41
 Hoofdstuk 6 Evaluatie	 blz. 42
6.1 Mijn ontwikkeling als onderzoeker	blz. 42
6.2 Aanbevelingen voor andere onderzoekers	blz. 44
 Nawoord	 blz. 45
 Literatuurlijst	 blz. 46
 Bijlagen	 blz. 48

Samenvatting van het onderzoek

Dit onderzoeksverslag heb ik gemaakt in het kader van HBO Masteropleiding, Special Education Needs. Het onderzoek heb ik uitgevoerd bij de opleiding waar ik werkzaam ben, Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP).

In de visie van FHP staat beschreven dat studenten en docenten in een nauwe, agogische relatie werken aan de ontwikkeling van bekwaamheden en doelen (bijlage 1). Studenten worden bij hun ontwikkeling en het maken van keuzes begeleid door docenten. Ik vraag me af of de begeleiding, zoals wij die aanbieden, aansluit bij de behoefte van eerstejaars studenten.

Het lijkt mij interessant eerstejaars studenten uit te dagen zelf een plan te ontwikkelen voor de begeleiding van de propedeuse (het eerste leerjaar), uitgaande van hun behoeften en ideeën.

Mijn onderzoeksvraag is:

Hoe zouden eerstejaars studenten Pedagogiek de begeleidingsleerlijn van de propedeuse vormgeven?

Studenten ontwerpen de begeleidingsleerlijn. De begrippen 'studentparticipatie' en 'begeleiding' heb ik nader theoretisch uitgewerkt. Ik hanteer tijdens dit onderzoek de Delphi-techniek (Migchelbrink, 2006). Experts worden hierbij uitgenodigd, via verschillende rondes, op informatie van de ander te reageren. Hierbij ontstaat een groepsproces doordat experts herhaaldelijk geconfronteerd worden met antwoorden van andere experts (Migchelbrink, 2006).

In dit onderzoek zijn eerstejaars studenten expert in hun eigen behoeften. Als eerste heb ik alle eerstejaars studenten een vragenlijst gemaild met 4 open vragen. De vragen zijn gericht op de meest ideale begeleiding. Alle antwoorden heb ik gerubriceerd (Migchelbrink, 2006).

Daarna ben ik een proces aangegaan met 5 tot 7 studenten, de ontwikkelgroep. De ontwikkelgroep heeft de opdracht om van een 'droombegeleiding' te komen tot een concreet plan voor de begeleidingsleerlijn. De studenten van de ontwikkelgroep zijn met elkaar in discussie gegaan, eerst dromend over de meest ideale begeleiding en vanaf bijeenkomst 3 concreet naar praktisch haalbare begeleiding. De gerubriceerde antwoorden uit de vragenlijst zijn tijdens diverse bijeenkomsten ter confrontatie aangeboden aan de

ontwikkelgroep. Dit geeft een andere wending aan de discussie of leidt tot aanvullingen van hun eigen ideeën.

In 5 bijeenkomsten heeft de ontwikkelgroep menig discussie gevoerd. Zij geven hun behoeften en ideeën weer in het 'Plan Begeleidingsleerlijn schooljaar 2011 – 2012'.

Mijn conclusies baseer ik op de discussies en eerdergenoemd plan van de studenten uit de ontwikkelgroep. Voor studenten staat 'persoonlijke aandacht' centraal in de begeleiding.

Studenten willen een 'klik' met een begeleider, die:

- altijd bereikbaar is;
- interesse toont;
- persoonlijk contact wil;
- positief beloont;
- een persoonlijk studieadvies schrijft.

Daarnaast moet een begeleider eenduidige informatie geven en vraagbaak voorafgaand aan de tentamenweek zijn. Gemaakte afspraken moeten nageleefd en bewaakt worden. De begeleiding moet vrijwillig aangeboden worden met enkele korte, verplichte momenten om de studievoortgang te bespreken. Een leuke, buitenschoolse activiteit mag in de begeleiding niet ontbreken.

Nu ik weet hoe studenten de begeleidingsleerlijn vormgeven, beveel ik een andere taakverdeling tussen docenten en slb'ers aan. Studenten 'leren leren' moet door docenten tijdens colleges of trainingen aandacht krijgen. In studiegroepen oefenen studenten het studeren met elkaar. De slb'ers moeten de studievoortgang bewaken en studenten begeleiden bij hun persoonlijke en studieontwikkelingen. Studenten willen door hun slb'ers voornamelijk gehoord en gezien worden.

Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling

‘Wie onderwijs (...) voor jongeren wil verbeteren, ontkomt er niet aan om diezelfde jongeren daarbij actief te betrekken’ (De Winter & Kroneman, 2003, p. 9).

Sinds september 2005 werk ik als docent bij Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP). In onze visie staat beschreven dat FHP een **‘community of learners’** wil zijn: *‘waar studenten in nauwe relatie met docenten (...) werken aan het ontwikkelen van persoonlijke bekwaamheden en aan maatschappelijke doelen. Een school waar bovendien analoog aan de **pedagogische relatie** in de opvoedingspraktijk een **agogische relatie** tussen student en docent wordt aangegaan.’* (Onderwijsvisie Pedagogiek, bijlage 1)

In deze agogische relatie inspireren docenten en studenten elkaar en is er sprake van ‘geborgenheid’, beschrijft genoemde visie verder.

De term agogie betekent volgens Van Dale (2010): *‘leiding bij het doelbewust veranderen van het (sociale) gedrag van personen, groepen, organisaties’*.

Mijns inziens wil FHP een school zijn die een prettige leeromgeving creëert door een nauwe relatie tussen studenten en docenten, waarbij de docent de leiding houdt in het ontwikkelproces van de student. Dit ontwikkelproces vindt sinds de implementatie van Competentie Gericht Onderwijs (CGO) in 2005 hoofdzakelijk plaats in een begeleidingsleerlijn.

Binnen FHP is al enkele jaren de studentuitval onder eerstejaars hoog. Schooljaar 2009 - 2010 was deze 40% (J. Hesselberth, e-mail, 1 november 2010).

Ik vraag me af of de begeleiding die wij bieden aansluit bij wat de studenten nodig hebben. Zijn wij als (bege)leiders in die nauwe, agogische relatie goed bezig? Is het curriculum, zoals wij dat ontwikkelen, ook wat studenten willen?

Het doel *van* mijn onderzoek is verbetering van de begeleidingsleerlijn, door deze te laten leiden door de behoefte en wensen van onze studenten.

Het doel *in* mijn onderzoek is dat studenten participeren in de ontwikkeling van de begeleiding. Ik ben ervan overtuigd dat studenten hun wensen en behoeften duidelijk kunnen aangeven. Volgens Teggelaar (2010) is de ander (de student) de expert van zijn leven en Delfos (2007) geeft aan dat die ander meestal graag wil vertellen wat hij of zij nodig heeft, mits de volwassene wil luisteren. Ik wil ervaren hoe deskundig onze studenten zijn.

Ik wil studenten als experts bejegenen en ik wil naar hen luisteren. Met dit onderzoek tracht ik studenten inspraak te geven in onze *‘community of learners’*.

De conclusies van mijn onderzoek ga ik samen met studenten terugkoppelen aan alle eerstejaars studenten, mijn teamgenoten en aan de Expertisegroep SLB (Studieloopbaan-begeleiding). Deze expertisegroep is verantwoordelijk voor de begeleidingsleerlijn binnen FHP. De conclusies uit mijn onderzoek worden mogelijk meegenomen in de verdere ontwikkeling van de begeleidingsleerlijn binnen FHP.

Mijn hoofdvraag is:

Hoe zouden eerstejaars studenten Pedagogiek de begeleidingsleerlijn van de propedeuse vormgeven?

Mijn deelvragen zijn:

1. Hoe ziet de meest ideale begeleiding eruit volgens eerstejaars studenten Pedagogiek?
2. Hoe belangrijk vinden eerstejaars studenten Pedagogiek begeleiding tijdens hun studie?
3. Wat hebben eerstejaars studenten Pedagogiek nodig om de ideale begeleiding te realiseren?
4. Wanneer eerstejaars studenten Pedagogiek de begeleidingsleerlijn mogen vormgeven, hoe zouden zij dit concreet invullen?

Binnen Fontys Hogescholen is veel onderzoek gedaan naar (studieloopbaan)begeleiding. De laatste jaren participeren studenten hierin op een evaluatieve wijze (Admiraal, 2010). Echter nergens heb ik gegevens kunnen vinden dat eerstejaars studenten zo intensief participeren als in mijn ontwerponderzoek. In mijn onderzoek is de student aan het woord!

Hoofdstuk 2 Theoretische onderbouwing.

Dit onderzoek is ontstaan door mijn visie op studenten. Deze visie onderbouw ik in paragraaf 2.1. In paragraaf 2.2 beschrijf ik het belang van studentparticipatie in mijn onderzoek. Daarna belicht ik in paragraaf 2.3 'begeleiding' vanuit diverse perspectieven.

2.1 Mijn visie op studenten

Tijdens mijn Bachelorstudie tot Pedagoog ben ik bewust bezig geweest met het ontwikkelen van een kind- en mensbeeld. Als docent vorm ik me een beeld van studenten, een 'studentbeeld'. Mijn huidige visie op studenten is beïnvloed door het maatschappelijk heersend kind- en mensbeeld. Dit licht ik hier toe.

Van de 13^e eeuw tot halverwege de 18^e eeuw wordt een kind gezien als een volwassene in zakformaat (Dasberg, 2001). In die tijd geeft men het jonge kind veel verzorging en koestert men het, maar door plunderingen, brandstichtingen, oorlogen en ziektes moet het kind snel weerbaar gemaakt worden. Op zes- a zevenjarige leeftijd start een kind zijn carrière door mee te werken met zijn ouders. Op twaalf- a dertienjarige leeftijd wordt het kind als volwassene gezien, oefent het een beroep uit en is het huwbaar.

Halverwege de 18e eeuw verandert dit beeld aanzienlijk. Tijdens 'de Verlichting' verandert het idee dat kinderen snel klaar gestoomd moeten worden om te dienen in de maatschappij. Jean-Jacques Rousseau is erg belangrijk geweest voor deze verandering (Crombrugge, 2008). Rousseau gelooft in het goede van een kind. Het kind is de belofte van een perfecte wereld en daarom moet het zo laat mogelijk in contact komen met de maatschappij. Een kind moet zich natuurlijk kunnen ontwikkelen en heeft eigen behoeften. Rousseau brengt het belang van het kind als individu onder de aandacht. Het kind krijgt een kindertijd en een kinderwereld, een eigen ruimte om de wereld om hem heen te ontdekken. Volgens Dasberg (2001) is de periode 'jeugd' geboren en deze 'jeugd' moet gelukkig zijn!

Rousseaus ideeën zijn de inspiratie geweest voor een pedagogische vernieuwingsbeweging: 'de reformpedagogen'. Deze beweging leidt rond 1900 tot een vernieuwing in het onderwijs (Bakker e.a., 2006). Volgens de reformpedagogen heeft het onderwijs zich ontwikkeld tot luisterscholen waar kinderen niet geactiveerd en gemotiveerd worden. De leerstof staat daarin centraal, niet het kind; terwijl het kind centraal zou moeten staan in opvoeding en onderwijs, vinden zij. Elk individu is uniek en de opvoeder/ school moet een omgeving zijn waarin kinderen zich, op hun eigen wijze, mogen ontwikkelen. Onder invloed van deze

pedagogen is de individualisering van het onderwijs aan het begin van de twintigste eeuw op gang gekomen.

Volgens mij is deze individualisering in de laatste decennia tot het Hoger Beroeps Onderwijs (HBO) doorgedrongen met de invoering van onderwijsvormen als Competentie Gericht Onderwijs (CGO). Volgens Ploegman en De Bie (2008) is kennis in het huidige leren een middel om aan te tonen dat een student bekwaam is in het beroepenveld. Dit in tegenstelling tot het verwerven van kennis als doel in het vakgerichte onderwijs. Niet de kennis maar de bekwame student staat nu centraal.

De kindertijd, zoals Rousseau die voor ogen had, is begin eenentwintigste eeuw, maatschappelijk gezien een overdreven lange kindertijd geworden, naar mijn mening. De balans slaat door. Het kind hoeft geen verantwoordelijkheid te nemen als het niet wil. Het wordt van alle kanten geobserveerd, naar behoeften bediend en gestimuleerd in de ontwikkeling. Mijn ervaring is dat alle volwassenen rondom het kind zich verantwoordelijk voelen voor een optimale ontwikkeling van datzelfde kind.

Alle professionals creëren een omgeving voor het kind waarin het zichzelf zo goed mogelijk moet ontwikkelen. De studie van ZonMw uit 2007 (Landelijk Opleidingsoverleg Pedagogiek, 2009, p. 16) noemt deze ontwikkeling *'de pedagogisering van het onderwijs en andere voorzieningen gericht op de jeugd'*.

De regering voelt zich verantwoordelijk en probeert allerlei faciliteiten te bieden die ouders en (ontspoorde) kinderen moeten ondersteunen. Zoals Breeuwsma (2010, p. 43) het verwoordt in het tijdschrift PIP is het *'onder de aanvoering van pedagogen en ontwikkelingspsychologen dat we ons tot in alle uithoeken met het kinderleven zijn gaan bemoeien'*.

Als docent voel ik me erg verantwoordelijk voor het welbevinden van studenten. Maar is dit wel zo? In hoeverre willen studenten dat ik me verantwoordelijk voel? Vraag ik het aan hen?

2.2 Participatie van studenten in mijn onderzoek

Als begeleider ben ik verantwoordelijk voor de facilitering van de student om te komen tot ontwikkeling richting HBO-professional. Studenten zijn verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling. Studenten moeten durven vragen wat zij nodig hebben en de docent moet durven inspelen op die vragen.

Teggelaar e.a. (2010) geeft aan dat het belangrijk is dat men een leerling erkent als expert van zijn eigen leven en de professional als expert van het begeleidingsgesprek.

Delfos (2007) beweert dat jongeren zelf iets te vertellen hebben. Wil men echt communiceren met adolescenten, dan dient men dit te doen volgens de socratische manier, waarbij men uitgaat van de deskundigheid van de ander (de student). De Griekse wijsgeer Socrates stelde vragen en vroeg door in plaats van het zelf te vertellen.

Soortgelijke visies spreken mij aan en beïnvloeden mijn beeld van studenten. In mijn visie wordt de basis in contact met studenten gevormd door vertrouwen in gelijkwaardigheid en communicatie. Ik sluit me aan bij Teggelaar e.a. (2010) die de student erkennen als de expert van zijn leven en dus kennis heeft van zijn behoeften. Door de student verantwoordelijkheid te geven en hem te laten participeren in het ontwikkelen van begeleiding, voelt de student zich erkent als expert.

De leeftijd van eerstejaars studenten van FHP ligt tussen 17 en 23 jaar. Om aan te sluiten bij studenten heb ik me verdiept in de ontwikkeling van het brein van adolescenten. Crone (2009) geeft aan dat de adolescentie een unieke fase in de ontwikkeling is. Vanaf 16 jaar groeien adolescenten naar het zelfbewuste stadium, waar eigenheid en oprechtheid belangrijk zijn, tolerantie en flexibiliteit groter worden en creativiteit toeneemt. De adolescent is vele malen creatiever, idealistischer en vindingrijker dan volwassenen. Ze vinden uitzonderlijke oplossingen en ontplooien talenten die aan de volwassenen voorbij gaan. Een van de talenten waarin ze uitblinken is debatteren en discussiëren.

Deze kwaliteiten motiveren mij studenten te laten participeren in mijn onderzoek. Het vertrouwen in de adolescent van Crone (2009) hoop ik te ervaren tijdens dit onderzoek.

2.3 Begeleiding binnen het onderwijs

In deze paragraaf belicht ik begeleiding vanuit diverse perspectieven.

2.3.1 Begeleiding vanuit de literatuur

Het intypen van het woord 'begeleiden' op zoekmachine Google leidt tot 1.447.000 resultaten en tot vele toepassingen van deze term, die qua definitie aansluiten bij de definitie van Van Dale (2010): *'1 vergezellen 2 (muz) de ondersteunende partij spelen 3 adviserend, steunend medewerken'*. Gezien de ruime begrippen als adviseren, ondersteunen en richting geven heb ik mijn zoektocht beperkt tot begeleiden in het (hoger) beroepsonderwijs.

Ploegman en De Bie (2008) stellen dat begeleiding bestaat uit hulp bieden aan de student bij zijn leerproces. Dit kan door uitleg te geven of iets voor te doen, door te vragen, te

controleren, commentaar te geven of een passende opdracht te geven. De student bepaalt hierbij welke soort hulp nodig is.

Volgens De Laat (2006) coacht de studieloopbaanbegeleider een student gedurende zijn opleiding bij de ontwikkeling van zijn beroepscompetenties. Hierbij is de student meester over zijn studieloopbaan.

Hendriksen (2007) spreekt niet van begeleider, maar van '*facilitator van leerprocessen*' (Hendriksen, 2007, p. 11). Een begeleider faciliteert de student.

Bij alle drie deze visies staat de vraag van de student centraal en schept de begeleider een uitnodigende leeromgeving voor de student om te komen tot zijn ontwikkelingsproces. De student krijgt ruimte voor het stellen van vragen en het maken van eigen keuzes. De begeleider *coacht* de student tijdens zijn studieloopbaan.

Ook Lenselink ziet coachen als kernpunt van begeleiding. Tijdens een studiedag van FHP over begeleiding verkondigt Lenselink: '*Kernpunt van begeleiding is coaching: het vermogen tot inschatting van wat de student aan kan qua zelfsturing en kan formuleren qua arbeids-identiteitsdoelen.*' (V. Lenselink, persoonlijke mededeling, 11 november 2010)

Coaching lijkt een belangrijk onderdeel voor begeleiding. Maar wat moet ik als begeleider/coach concreet doen in de begeleiding?

2.3.2 Mijn visie op begeleiding

In 2009 heb ik diverse definities van coachen vergeleken. Deze definities laten voldoende ruimte om zelf invulling te geven aan de term 'coachen'. Daarom ben ik tot de conclusie gekomen dat ik een eigen definitie van coachen wilde formuleren, om een bij mij passende visie op coachen te concretiseren. Het zelf formuleren van een definitie heeft ervoor gezorgd dat ik duidelijk kan weergeven wat ik belangrijk vind in het coachproces. Wat wil ik tijdens het coachen concreet betekenen voor een student?

'Coachen = het toepassen van een methodiek, die het leren van de ander bevordert doordat hij in beweging komt (1) en antwoorden vindt op voor hem belangrijke vragen (2) binnen de kaders van de actuele context (3). Coachen is gericht op feitelijk gedrag (4).'

(Van Hest, 2009)

Coachen is wat mij betreft: *'het begeleiden van een student door hem in beweging te krijgen, zodat zijn feitelijk gedrag verandert, passend binnen de kaders van FHP'*. Wanneer een

student wegwijst gemaakt wil worden binnen CGO, begeleid ik deze student op dit moment door hem informatie te geven. Ik doceer en geef de student uitleg over de opbouw van onze opleiding. Wanneer ik zie dat een student zich niet kan concentreren en minder energie uitstraalt, kan ik in een persoonlijk gesprek de student uitnodigen te vertellen hoe het gaat. Met behulp van doorvragen, interesse tonen en de ander leiding laten houden over zijn proces (Teggelaar e.a., 2010) kan de student in beweging komen en zijn gedrag veranderen, indien wenselijk.

Coachen geeft, volgens mij, vorm aan de persoonlijke ontwikkeling van een student, niet zozeer aan zijn kennisontwikkeling of aan informatievergaring. Net zoals Lenselink tijdens onze studiedag aangeeft, zie ook ik coachen als onderdeel van begeleiding, maar ten behoeve van het persoonlijke proces van de student. Tijdens dit proces geeft de student aan wat hij nodig heeft. De coach is degene die hem vragen stelt, luistert naar de behoeften en meedenkt in mogelijkheden en keuzes van de student. Naast coachen is er in begeleiding ruimte voor informatieoverdracht. Dit is een meer zakelijk onderdeel in de begeleiding. De begeleider creëert mogelijkheden binnen de kaders van FHP.

Voor mij bestaat het begeleiden van studenten uit de volgende aspecten:

- ondersteunen bij vragen over de inhoud van en keuzes tijdens de studie
- een persoonlijk traject

De student komt bij ons kennis halen, iets leren en tegelijkertijd is die student een mens. Een adolescent die zich losmaakt van zijn ouders, een plaats zoekt in de vriendenkring, op stap gaat en andere studentzaken meemaakt. Ik vind dat deze beide aspecten van begeleiding niet expliciet gemaakt wordt in de begeleiding, zoals die nu binnen FHP ontwikkeld is.

2.3.3 De visie op begeleiding binnen FHP

Binnen FHP volgen we met CGO de visie van Ploegman en De Bie (2008).

Parallel aan hoor- en werkcolleges, trainingen, stage- en reflectieleerlijn loopt de begeleidingsleerlijn waarin studenten ondersteund worden, hulp krijgen en vragen, zodat studenten greep krijgen en houden op hun studie. Een begeleider binnen deze leerlijn heet studieloopbaanbegeleider (slb'er). Deze slb'er heeft de volgende taken:

- de kaders aangeven aan studenten;
- de consequenties van hun keuzes duidelijk maken;
- een stimulerende leeromgeving creëren.

(Ploegman & De Bie, 2008).

Binnen FHP is de SLB-expertisegroep verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de begeleidingsleerlijn. Sinds schooljaar 2010 – 2011 heeft de SLB-expertisegroep de

begeleidingsleerlijn een nieuwe invulling gegeven. Sinds september 2010 heet deze begeleidingsleerlijn de 'regielijn', ook hierin volgen we de inzichten van Ploegman en De Bie (2008).

Het doel van de regielijn is dat de student leert om de eigen studie in te kleuren op een wijze die bij zijn ontwikkeling en beroepsverwachting past. De student krijgt in de regielijn, waar nodig, ondersteuning bij het nemen van beslissingen en bij vragen en problemen op het gebied van de studie. De studentengroep binnen de regielijn functioneert als thuisbasis en sociaal netwerk en draagt daardoor bij aan de wens van FHP om het onderwijs kleinschalig vorm te geven en studenten tot meer participatie te stimuleren (Fontys Hogeschool Pedagogiek, 2010),

In de handleidingen van de regielijn staan de bijeenkomsten uitgewerkt, zodat studenten en docenten weten welke thema's wanneer aan bod komen. In de praktijk blijkt dat de slb'er vrij is in de keuze voor werkvormen tijdens deze bijeenkomsten. Daarnaast worden studenten gevraagd aan te geven waar zij behoefte aan hebben in begeleiding. Het is een samenwerking tussen slb'ers en studenten om invulling te geven aan deze bijeenkomsten. Door de vrijheid van de invulling krijgen diverse bijeenkomsten andere invullingen.

Naast de geplande, verplichte bijeenkomsten kan de slb'er individuele gesprekken voeren met studenten. Dit is naar eigen inzicht van de slb'er of de student. In de praktijk worden individuele trajecten aangegaan bij studieachterstand of problemen.

2.3.4 De mening van pedagogiekstudenten over begeleiding

In het beleidsplan "De regielijn FHP" staat beschreven dat studenten een betrokken slb'er hoog waarderen. Ze omschrijven deze als een docent die goed geïnformeerd is, goed kan begeleiden, studenten aanspreekt, eisen stelt en zelf afspraken nakomt met aandacht voor de persoon van de student. Eén van de knelpunten uit studentenevaluaties is dat begeleiders op verschillende wijze invulling geven aan begeleiding, waardoor verschillen ontstaan *'met als gevolg dat studenten onvoldoende begeleiding ontvangen en ontevreden zijn'* (Fontys Hogeschool Pedagogiek, 2010, p. 3)

Vier studenten, van een andere opleiding binnen Fontys, hebben tijdens hun afstudeerproject studenten van o.a. Pedagogiek bevraagd over begeleiding. Zij hebben een kwantitatief evaluatieonderzoek uitgevoerd dat antwoorden geeft op de vraag: *'Waar moet*

begeleiding volgens studenten aan voldoen om invulling te geven aan de nieuwe positionering 'Groei door aandacht en uitdaging'? (Van Gils e.a., 2010, p.10).

Uit dit onderzoek blijkt dat studenten:

- een grote behoefte hebben aan individuele gesprekken, aan persoonlijke aandacht;
- het merendeel van de totale groep behoefte heeft aan werken met medestudenten in de vorm van groepslessen en intervisie;
- aandacht voor persoonlijke ontwikkeling nodig vindt binnen begeleiding;
- behoefte hebben aan het ontvangen van opbouwende kritiek en gecoacht worden door de slb'er.

Aandachtspunten die het merendeel van de studenten belangrijk vinden zijn: een vertrouwelijke en respectvolle sfeer in de groep; het hebben van een 'klik' met de slb'er; het bereikbaar en beschikbaar zijn van deze slb'er (Van Gils e.a., 2010).

Studenten, die hun studie staken, krijgen een individueel 'exitgesprekken'. Tijdens dit gesprek vult de student een evaluatie in over onze opleiding. Ik ben benieuwd wat studenten, die stoppen met de opleiding, zeggen over begeleiding. Bij 21 studiestakers tijdens schooljaar 2009-2010 heeft een exitgesprek plaatsgevonden. Uit hun evaluaties (bijlage 2) blijkt dat alle 21 studenten vinden dat er een goede sfeer heerst binnen FHP, met professionele en betrokken docenten, die antwoord geven op vragen. Zeven studenten hebben de ervaring dat de slb'er te weinig of onduidelijke uitleg geeft. Zij hebben dit als (erg) lastig ervaren.

Uit bovenstaande gegevens lijkt de nauwe relatie tussen docenten en studenten binnen FHP, waarover we in onze visie spreken, over het algemeen gerealiseerd te zijn. Studenten ervaren betrokken docenten.

De aandachtspunten uit het onderzoek van Van Gils e.a. (2010) duiden, volgens mij, op behoefte aan contactmomenten tussen studenten en docenten. Alle aandachtspunten lijken op het persoonlijke vlak van de begeleiding te liggen.

En wat hebben studenten dan precies nodig?

Samenvatting

In dit hoofdstuk staat beschreven hoe mijn visie op studenten gevormd is en hoe ik deze zienswijze als basis voor mijn onderzoek neem. Daarna wordt duidelijk dat de literatuur enorm veel definities van begeleiden in het onderwijs kent. Ik vergelijk enkele definities,

waarna ik uitleg wat ik belangrijk vind in begeleiding en wat ik versta onder coachen. Aansluitend beschrijf ik hoe begeleiding vorm gegeven is bij FHP door de SLB-expertisegroep, volgens de ideeën van Ploegman en De Bie (2008). Als laatste beschrijf ik wat er tot nu toe bekend is aan meningen van studenten binnen FHP over begeleiding. In het volgende hoofdstuk beschrijf ik mijn gemaakte keuzes voor mijn onderzoeksopzet.

Hoofdstuk 3 Onderzoeksopzet

In dit onderzoek zijn studenten aan het woord over hun wensen en behoeften in de begeleidingsleerlijn, met als hoofdvraag:

Hoe zouden eerstejaars studenten Pedagogiek de begeleidingsleerlijn van de propedeuse vormgeven?

Om een passend antwoord te krijgen op mijn hoofdvraag moet er een ontwikkelplan komen voor de begeleidingsleerlijn in het eerste leerjaar.

In dit hoofdstuk licht ik eerst het type onderzoek toe, daarna beschrijf ik de verzamelde data en de terugkoppeling van de data. Als laatste beschrijf ik mijn keuzes ter bevordering van triangulatie, betrouwbaarheid, validiteit en ethiek.

3.1 Type onderzoek

Mijn onderzoek is een participatief ontwerponderzoek, volgens de Delphi-techniek.

Het onderzoek is participatief, omdat studenten een stem en inbreng hebben (De Winter & Kroneman, 2003).

Het is een ontwerponderzoek, omdat studenten op een systematische wijze worden gestimuleerd de eerstejaars begeleidingsleerlijn te ontwerpen. Dit onderzoek leidt tot een kwalitatieve verbetering van de leeromgeving van onze studenten en het bestaat uit ontwerpcycli van ontwerpen, evalueren en bijstellen (Van der Donk & Van Lanen, 2009).

Ter bevordering van het buiten bestaande kaders denken door studenten, moet de dialoog confrontatie en inspiratie bevatten.

Volgens Baarda e.a. (2005) is de Delphi-techniek een zeer gestructureerde vorm van groepsinterviews. Bij deze techniek legt men aan experts een individuele vraag voor op een bepaald kennisgebied, onafhankelijk van elkaar. De onderzoeker vat de antwoorden samen, trekt conclusies en vraagt de experts te reageren tijdens groepsdiscussies. Volgens Migchelbrink (2006) worden deskundigen uitgenodigd via verschillende rondes op informatie van de ander te reageren. Er ontstaat een groepsproces doordat de experts herhaaldelijk met antwoorden van andere experts geconfronteerd worden.

Tijdens dit groepsproces ontstaat er door de wisselwerking tussen de leden een eigen dynamiek. Praten met elkaar stimuleert de groepsleden (Migchelbrink, 2006). Volgens

Baarda e.a. (2005) is het voordeel van een groep dat opmerkingen van de ander inspirerend kunnen werken.

3.2 Dataverzameling

In aansluiting op mijn onderzoeksvraag zijn eerstejaars studenten de experts.

Volgens Migchelbrink (2006) communiceren deskundigen eerst indirect met elkaar via een onderzoeker over hun kennis en inzichten met betrekking tot een bepaalde problematiek.

Deze communicatie vindt in dit onderzoek plaats door middel van schriftelijke ondervraging van alle eerstejaars studenten.

Volgens Migchelbrink (2006) bestaat de ondervraging uit meerdere rondes. Om dit te realiseren stel ik een middelgrote groep van 6 – 9 studenten (Migchelbrink, 2006) samen.

Deze groep zal een plan voor de begeleidingsleerlijn ontwikkelen en wordt 'ontwikkelgroep' genoemd.

3.2.1 De vragenlijst

Om zoveel mogelijk meningen van experts te verkrijgen heb ik alle eerstejaars studenten een vragenlijst (bijlage 3.2) gestuurd per email. Omdat ik onder andere naar een droombeeld vraag van de meest ideale begeleiding, moeten studenten ruimte hebben deze zelf te formuleren. Open vragen geven een persoon deze mogelijkheid (Van der Donk & Van Lanen, 2009). De vragenlijst bestaat uit 4 open vragen, waaronder 1 schaalvraag.

De open vragen leveren kwalitatieve gegevens op, die ik analyseer door rubricering (Migchelbrink, 2006). Met de schaalvraag wil ik meten hoe belangrijk studenten de begeleiding vinden door dit uit te drukken in een cijfer op een schaal van 1 – 10. Van deze kwantitatieve gegevens bereken ik het gemiddelde (Van der Donk & Van Lanen, 2009).

3.2.2. De ontwikkelgroep

Met de Delphi-techniek (Migchelbrink, 2006) erken ik de expertise van studenten. Volgens Migchelbrink (2006) wordt met deze techniek informatie teruggekoppeld en uitgewisseld tussen respondenten en onderzoeker. Door deze uitwisseling ontwikkelen individuele meningen zich uiteindelijk tot een groepsmening.

Deze groep komt volgens een gelegenheidssteekproef (Migchelbrink, 2006) tot stand. Dit wil zeggen, de studenten die zich als eerste aanmelden neem ik op in de ontwikkelgroep.

De ontwikkelgroep gaat eerst breed 'dromen' over ideale begeleiding. Ze denken buiten kaders om de mogelijkheid te hebben iets nieuws te bedenken, iets waar docenten niet aan denken. Later zoomen ze in op wat reëel is in begeleiding. De gerubriceerde antwoorden uit de eerder afgenomen vragenlijsten worden gebruikt om de ontwikkelgroep te confronteren. De bedoeling van deze confrontaties is dat het eigen denkproces aangescherpt wordt. Deelnemers worden geconfronteerd met elkaars kennis. Dit activeert hen kritisch na te denken over het onderwerp en eigen opvattingen. Doordat kennis van meerdere deskundigen wordt gebruikt, kan veel waarde gehecht worden aan het eindresultaat. (Migchelbrink, 2006).

Volgens Migchelbrink (2006) bestaat de ondervraging uit meerdere rondes. Mijn voornemen is de ontwikkelgroep gedurende 4 weken 1 uur bijeen te laten komen ter ontwikkeling van een plan voor de begeleidingsleerlijn.

De eerder beschreven ontwerpicycli van Van der Donk en Van Lanen (2009) komen tot uitdrukking doordat ik van elke bijeenkomst in een voorbereiding vastleg welke organisatorische en procesmatige keuzes ik maak. Van elke bijeenkomst (ontwerpen) worden notulen geschreven door een student. Aan de hand van de video-opnames controleer ik deze notulen en biedt ze ter goedkeuring tijdens de volgende bijeenkomst aan. Na elke bijeenkomst leg ik opmerkelijke zaken vast (evalueren) en neem ze op in mijn voorbereiding voor de volgende bijeenkomst wanneer dit nodig is (bijstellen). Deze documenten zijn te vinden in bijlage 4.

Deze documenten leveren kwalitatieve gegevens op, waaruit betekenisvolle tekstfragmenten geselecteerd worden (Van der Donk & Van Lanen, 2009).

3.3 Terugkoppeling van data

De gerubriceerde antwoorden van de vragenlijst worden via intranet inzichtelijk gemaakt voor alle eerstejaars studenten en in de ontwikkelgroep ter confrontatie aangeboden. Notulen worden de volgende bijeenkomst ter akkoord aangeboden. Het uiteindelijke ontwikkelplan presenteren studenten van de ontwikkelgroep en ik aan alle eerstejaars studenten, het docententeam en de SLB-expertisegroep.

3.4 Triangulatie

Van der Donk & Van Lanen (2009) onderscheiden verschillende vormen van triangulatie:

- brontriangulatie = data verzameld door gebruik te maken van verschillende bronnen. Tijdens het schrijven van mijn theoretische onderbouwing heb ik gebruik gemaakt van de volgende bronnen: literatuur, tijdschriften, internet, intranet en dissertaties.
- methodische triangulatie = data verzameld door gebruik te maken van diverse methoden. Als onderzoekactiviteiten heb ik gekozen voor een vragenlijst en bijeenkomsten met studenten. Daarnaast heb ik logboeken bijgehouden waarin ik het groepsproces en aandachtspunten voor mijn inbreng als onderzoeker weergeef.

3.5 Betrouwbaarheid

Volgens Van der Donk en Van Lanen (2009) is een onderzoek betrouwbaar als het bij herhaling dezelfde resultaten oplevert. Volgens Migchelbrink (2006) gaat het hier om een nauwkeurige en zorgvuldige werkwijze.

Ter vergroting van de betrouwbaarheid van mijn onderzoek heb ik besloten om alle eerstejaars studenten de mogelijkheid te bieden de vragenlijst in te vullen. De vragenlijst is, voor verspreiding, voorgelegd aan 2 studenten van een andere locatie. Hun feedback heb ik verwerkt ter verbetering van de vragenlijst.

Van alle bijeenkomsten van de ontwikkelgroep zijn opnames gemaakt. Met deze opnames heb ik alle notulen, gemaakt door studenten, gecheckt en eventueel aangevuld. Met mijn logboekverslagen geef ik inzicht in mijn beleving van het proces van de ontwikkelgroep en beargumenteer ik mijn keuzes.

Gedurende dit onderzoek heb ik alle stappen overlegd met een oud-collega van FHP, die vele onderzoeken begeleid heeft. Hij voorziet mij van feedback, met name over mijn inbreng in het proces van de ontwikkelgroep versus het vertrouwen dat ik studenten geef in dit proces. Daarnaast zijn alle stappen overlegd aan meerdere medestudenten en de opleiders van Fontys OSO, leerroute Innovatief Coachen.

3.6 Validiteit

Validiteit betekent volgens Van der Donk & Van Lanen (2009) dat men onderzoekt wat men wil onderzoeken. Dit houdt in dat men bij de uitvoering van het onderzoek invloeden op de uitkomsten herkent en beschrijft. Mijn keuzes en gedachten maak ik inzichtelijk in mijn logboeken. Ik realiseer me dat zowel studenten als ik menselijk zijn en elkaar dus beïnvloeden.

3.7 Ethische reflectie

Dit onderzoek voldoet aan de ethische uitgangspunten die passen bij praktijkonderzoek in het kader van een HBO-Master SEN.

Het uitgangspunt 'vertrouwen, bedrog en zelfbedrog' heb ik ethisch verantwoord door de APA-normen correct toe te passen. De gerubriceerde antwoorden op de vragenlijsten heb ik inzichtelijk gemaakt voor alle studenten. De opnames van de ontwikkelgroep zijn niet openbaar, maar wel opvraagbaar. Al mijn besluiten met betrekking tot openbaar maken van gegevens heb ik besproken met de studenten van de ontwikkelgroep. Deze studenten hebben alle notulen goedgekeurd. Ook mijn conclusies zijn door hen geaccordeerd. Mijn data-analyse zijn gevalideerd tijdens een validatiesessie door medestudenten en de begeleidster van mijn onderzoeksgroep. Zoals ik hierboven bij 'betrouwbaarheid' beschrijf heb ik steeds feedback gekregen van meerdere critical friends. Alle hoofdstukken van dit verslag zijn ook door hen van feedback voorzien.

'Zorgvuldigheid' heb ik bewaakt doordat ik de adjunct-directeur toestemming heb gevraagd voor dit onderzoek. De voorzitter van de SLB-expertisegroep heb ik op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen binnen dit onderzoek. Voorafgaand aan de uitvoerende fase van mijn onderzoek, heb ik tijdens een hoorcollege alle studenten geïnformeerd over wat mijn onderzoek inhoudt en wat ik van hen verwacht.

De antwoorden van de vragenlijst zijn 'geanonimiseerd'. Op de opnames van de bijeenkomsten geven studenten aan vrijwillig te willen participeren. Alle notulen zijn geanonimiseerd. Studenten geven aan te willen participeren in het presenteren van de resultaten.

Voor de 'volledigheid' heb ik alle data opgenomen in de bijlagen.

Tijdens bijeenkomsten van de opleiding heb ik een grote 'collegialiteit' ervaren van medestudenten en opleiders. Er wordt kritische feedback uitgewisseld, doorgevraagd en geconfronteerd op een respectvolle wijze.

Samenvatting

Dit onderzoek is een participatief ontwerponderzoek, volgens de Delphi-techniek. Door middel van een vragenlijst met vier open vragen aan alle eerstejaars studenten en een reeks bijeenkomsten met 5 tot 7 studenten is een plan ontstaan om de begeleidingsleerlijn vorm te geven.

Triangulatie, betrouwbaarheid, validiteit en de ethische reflectie zijn in dit hoofdstuk concreet gemaakt.

In hoofdstuk 4 beschrijf ik de data-analyse en de resultaten.

Hoofdstuk 4 Data presentatie en resultaten

Inleiding

Door het cyclische proces van dit ontwerponderzoek heb ik besloten de data-analyse en de beantwoording van mijn onderzoeksvraag in één hoofdstuk samen te voegen.

Dit hoofdstuk beschrijft welke data en analyses de vragenlijsten en de bijeenkomsten van de ontwikkelgroep opleveren. Met het resultaat 'Plan Begeleidingsleerlijn schooljaar 2011 - 2012', samengesteld door studenten, wordt mijn onderzoeksvraag beantwoord.

4.1 De vragenlijst

Om antwoord te krijgen op mijn onderzoeksvraag, wil ik van de studenten antwoord op de deelvragen. De deelvragen van mijn onderzoek zijn de basis voor de 4 vragen in de vragenlijst (bijlage 3.2).

Ter verhoging van de respons, plaats ik een mededeling op intranet (bijlage 3.1), enkele dagen later mail ik alle eerstejaars studenten de vragenlijst. Eén dag later geef ik, tijdens een hoorcollege, alle eerstejaars studenten uitleg over mijn onderzoek en de vragenlijst en nodig ik hen uit deel te nemen aan de ontwikkelgroep.

In totaal heb ik aan 58 eerstejaars studenten de vragenlijst verstuurd. Van 34 studenten heb ik een correct ingevulde vragenlijst ontvangen. De respons is 59%. Dit is een redelijk hoge respons (Migchelbrink, 2006)

Alle antwoorden (bijlage 3.3) heb ik per vraag gerubriceerd (bijlage 3.4, 3.5 en 3.6). De rubricering heeft als doel de antwoorden overzichtelijk weer te geven (Migchelbrink, 2006). Ik bied deze antwoorden van alle studenten/experts aan ter confrontatie aan de ontwikkelgroep.

De gerubriceerde antwoorden op de vragenlijsten leiden tot de volgende, globale analyses:

(Deel)vraag 1:

Als jij mag dromen hoe ziet de ideale begeleiding tijdens jouw studie er dan uit?

De antwoorden zijn erg divers. De volgende uitersten worden aangegeven:

- Eén student geeft aan dat geen begeleiding nodig hebben de meest ideale begeleiding zou zijn; twee andere studenten willen de hele dag een Personae Coach.
- Meerdere studenten willen eerst zelfstandig werken en indien nodig de hulp van een begeleider inroepen; anderen geven aan altijd een bereikbare begeleider te willen.

Uit de antwoorden blijkt behoefte te zijn aan een professional, die weet waarover hij praat, eerlijk is en ondersteuning biedt. Daarbij moet de begeleider persoonlijke interesse tonen en gezellig zijn.

Analyse: een van de taken, zoals Ploegman en De Bie (2008) beschrijven, is dat de slb'er kaders aangeeft, duidelijkheid geeft. Dit is wat studenten hier aangeven. Ze willen duidelijkheid.

Dit sluit aan bij de tweedeling die ik ervaar en beschrijf in hoofdstuk 2. Studenten hebben behoefte aan juiste en duidelijke opleidingsinformatie. Daarnaast willen zij als mens/adolescent gezien worden. In het beleidsplan 'De regielijn FHP' heeft de slb'er na vele andere taken ook aandacht voor de persoon.

Het 'gezien worden' moeten aandacht krijgen.

(Deel)vraag 2:

Hoe belangrijk is het voor jou dat er tijdens jouw studie begeleiding aangeboden wordt?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat is de reden dat je voor dit cijfer kiest?

Studenten scoren het volgende:

Score:	7	8	9	10
	4 x	5 x	9 x	15 x

Eén respondent heeft zowel het cijfer 7 als 8 vet gemaakt.

Gemiddeld is deze 9,0.

Studenten vinden begeleiding erg belangrijk.

De reden dat ze voor dit antwoord kiezen levert de volgende informatie op:

- Studenten die een zeven scoren geven aan zelfstandigheid belangrijk te vinden
Studenten die hoger scoren geven aan die begeleiding nodig te hebben en erg belangrijk te vinden.
- Overgang van het MBO of VO naar HBO wordt als groot ervaren.

(Deel)vraag 3:

Wat heb je nodig om de voor jou zo ideaal mogelijke begeleiding tijdens jouw studie te realiseren? Waaraan heb je dan behoefte?

Belangrijke punten uit de antwoorden zijn: studiemaatjes/ ouderejaars koppelen aan eerstejaars op vrijwillige basis; klik met begeleider is belangrijk; bereikbare ondersteuner, die ruimte laat om zelf te ontdekken; spreekuur of bespreekmomenten zijn gewenst.

Daarnaast vallen als uitersten op: 'een vaste begeleider' versus 'meerdere begeleiders en/of een ouderejaars' en studenten die 'alleen studiebegeleiding' willen versus studenten die van mening zijn dat 'vooral persoonlijke begeleiding/'klik'' belangrijk is.

(Deel)vraag 4:

Stel dat jij jouw ideeën en behoefte aan begeleiding tijdens jouw studie zou mogen vormgeven in een begeleidingsleerlijn, hoe zou deze er dan uitzien?

In deze antwoorden komen de uitersten 'vrijwillig' versus 'verplicht' naar voren.

Verder leveren de antwoorden geen nieuwe data op.

De antwoorden van de vragen wordt ter confrontatie aangeboden aan de ontwikkelgroep. Ik heb bovenstaande uitersten opgenomen in de voorbereiding van bijeenkomst 1 (bijlage 4.1a), zodat ik deze in kan brengen wanneer de discussie binnen de ontwikkelgroep stagneert

4.2 De ontwikkelgroep

Zeven studenten melden zich aan voor deelname aan de ontwikkelgroep, door privéomstandigheden participeren na 3 bijeenkomsten 2 studenten niet meer. De groep bestaat dus uit 5 tot 7 studenten. Het voornemen was 4 bijeenkomsten te plannen en is gaandeweg, op initiatief van studenten, uitgebreid tot 5 bijeenkomsten van gemiddeld 1,5 uur om te komen tot een concreet plan.

In hoofdstuk 3 beschrijf ik de ontwerpcycli, bestaande uit een voorbereiding, notulen en logboek van elke bijeenkomst. Alle voorbereidingen, notulen en logboeken zijn als data opgenomen in bijlage 4.

Hier volgt de uitwerking van de 5 bijeenkomsten van de ontwikkelgroep door weergave van betekenisvolle tekstfragmenten (Van der Donk & Van Lanen, 2009). De door studenten geschreven notulen zijn blauw gekleurd.

4.2.1 Bijeenkomst 1

Voorbereiding

Doel: vanuit vrije associatie komen tot het vormgeven (van een deel) van de begeleidingsleerlijn.

Voor mij ter inspiratie:

1. Hen uitnodigen te blijven dromen en creatieve inbreng vergroten doordat iedereen alles mag inbrengen; alle inbreng nemen we serieus; je mag uitleg vragen, maar niemand hoeft zijn inbreng te verdedigen; we blijven respectvol naar elkaar. Er is geen limiet aan jouw inbreng! Ik blijf de vraag herhalen.
2. Metafoor met voetbalveld: waarom ook niet van achter kunnen scoren? Waarom geen rond veld? Andere lijnen?
3. Confrontaties vanuit vragenlijst: personal coach of zelfstandig; ouderejaars/ meerdere begeleiders versus vaste begeleider of kiezen van begeleider, altijd bereikbare docenten, studiebegeleiding versus persoonlijke begeleiding, vrijwillig versus verplicht.

Geef ik iedereen de ruimte voor inbreng? Ik wil niets sturen. Blijf ik creatief en open? Ben ik respectvol?

Notulen bijeenkomst 1

Thema 1^e bijeenkomst: Hoe ziet de ideale droombegeleiding eruit?

We moeten vooral out of the box denken. We spreken af dat we elkaar respecteren, we gaan vrij brainstormen. Alles mag ingebracht worden.

Kern

Uit onze antwoorden van de vragenlijst blijkt dat wij begeleiding heel belangrijk vinden. Omdat het zo belangrijk is, is het fijn dat we hier iets mee gaan doen en dat we het terug koppelen naar de studenten.

De vraag voor de discussie is: Wat is de meest ideale begeleiding? Als wij mogen dromen, alles kan en alles mag, er zijn geen beperkingen, wat is dan het meest ideale?

Wij komen tot de volgende punten:

1. Meerdere docenten, meer uitleg. Zodat je meerdere meningen naast elkaar kunt leggen. Betere bereikbaarheid.
2. Eigen slb'er kiezen.

3. Je moet op een gelijkwaardig niveau zitten met je slb-er. (...) Het is iets wat heel belangrijk is.
4. Dat er een lijn getrokken wordt. Als docenten onderling, eenduidig.
5. Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.
6. Een docent die altijd bereikbaar is, (...) en dat je gelijk feedback ontvangt. Een soort HOTLINE die altijd bereikbaar is.
7. Iemand die met je meegroeit, met je opleiding. 4 jaar lang dezelfde begeleider, mits de student daar voor kiest. (...) The voice of Holland.

Als we mogen dromen.... Je hebt een voetbalveld. Je gaat iets anders ontwerpen en dat moet geen tweede voetbalveld worden. Dat kennen we al. Dat lijkt niet te werken. We willen het anders, achter in een goal scoren of een rond voetbalveld

Wat is nog meer ideaal in begeleiding? Als wij het zelf mogen kiezen?

8. Inschrijven, dat een leraar een aantal uren beschikbaar heeft voor vragen. (....)
9. De week voor de tentamens, een snelle chat, een persoon die achter de computer zit en je meteen feedback ontvangt, een reactie ontvangt. Social media. (....) Zo lees je ook de vragen mee van de andere studenten. Een soort van forum, zodat je andere vragen + antwoorden ook mee kan lezen.
10. Een studiegroep, wordt hier niet gestimuleerd. Het idee dat er meerdere studenten met elkaar gaan leren, met een docent die jouw vragen kan beantwoorden als je ergens tegenaan loopt.
11. Dat je als studiegroepen mag rouleren.
12. Nu hebben we het steeds over de studie, terwijl we als studenten ook gezien willen worden.

Oké, droom eens.....

13. Ik wil persoonlijk contact. Bowlen en de kerstborrel, gaven ons een ander beeld van de docenten. Sociale activiteiten, zoals op een terrasje zitten.
14. Dat de actualiteit wordt meegenomen in de begeleiding. Robert M. wordt niet over gesproken hoewel dat heel veel met ons beroep te maken heeft.
15. Vaker een schouderklopje, positief belonen. Meer feedback, slb-er moet meedenken. Wat gaat er niet goed? Gericht op oplossingen.
16. Op de papieren tussentijdse evaluatie wordt gewoon een A B C D gegeven. Iedereen is een individu. We willen een persoonlijk studie advies/ verslag. (....) Wij willen weten wat de docenten van ons vinden. Hoe zien docenten ons als studenten?

17. We moeten een soort team worden met docenten en studenten. We staan allemaal apart. Ook over elkaar leren. Dat iedereen betrokken is bij de school. Interacties motiveren en stimuleert.
18. Dat leraren verder vragen, van joh hoe is het op school. Meer interesse tonen buiten school, school overstijgende interesse tonen. In het privé leven.
19. Meer vrije uren met elkaar. Iets leuks gaan doen. Dat je elkaar beter leert kennen op andere gebieden, zodat je meer vragen durft te stellen. Meer sociale uren, ook vanuit studenten. Samenwerken.
20. Hygiënisch zijn. Persoonlijke hygiëne. Als jij met je begeleider praat en je hebt een op een gesprek en die persoon ruikt naar zweet is niet fijn.

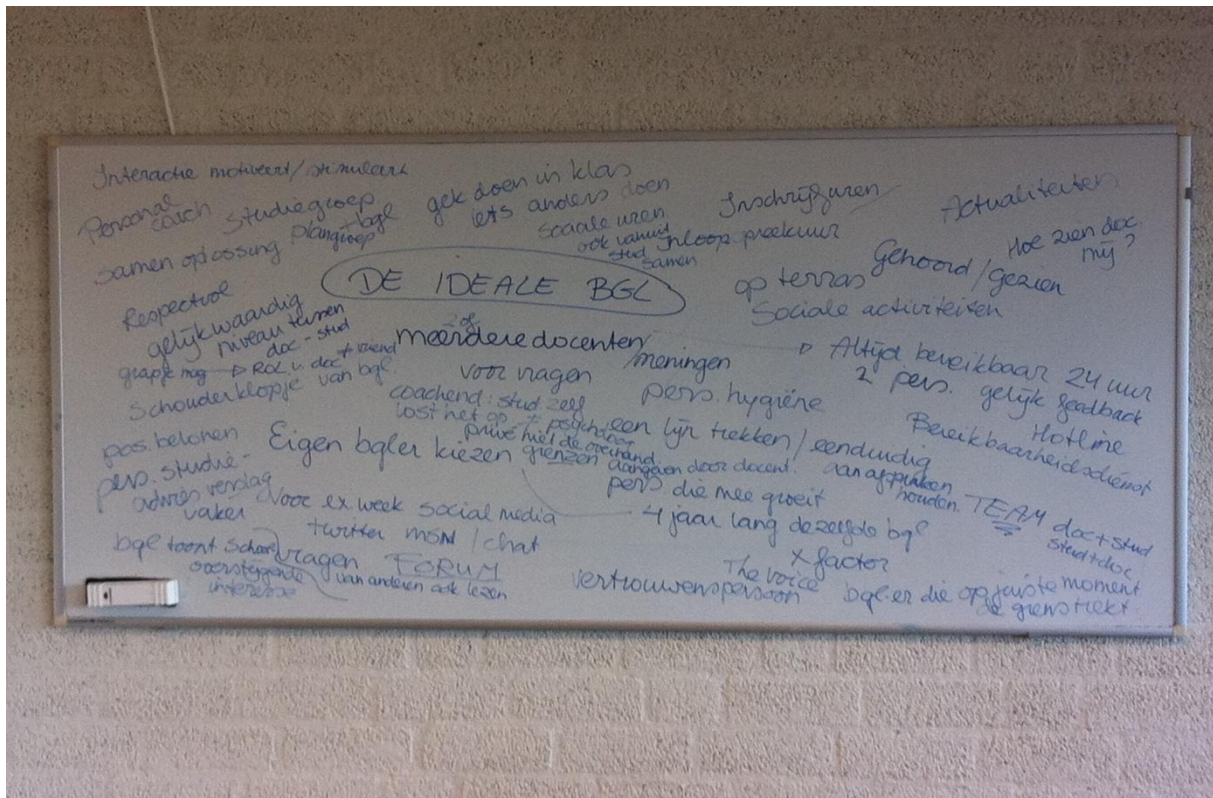
Dit willen we niet en wat willen we wel? Hoe ziet de begeleiding van je dromen eruit?

21. Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
22. De ideale begeleider moet coachend kunnen werken, zodat je zelf de inzichten krijgt en aan de slag kunt gaan. Dat als je met privé situaties komt, dat die jou aanzet tot zelf je oplossingen bedenken en geen psychologisch antwoord. We blijven een school en geen GGZ.
23. Iedereen heeft een bepaalde achtergrond het is fijn dat je dat op school kunt vertellen. Het moet niet te ver gaan. (...) Een docent die precies weet tot hoever hij/ zij door kan vragen. Die precies het juiste doet, op het juiste moment dus een perfecte begeleider.
24. Op moment dat jij vraagt, dat je wel het antwoord krijgt.
25. Dat er andere personen op school, die jou wel kunnen helpen met privé situaties. Docent moet aangeven waar de grens ligt.

Aanvulling na confrontatie met vraag 1 uit de vragenlijst

26. Personal coach, iemand die er de hele dag voor je is.
27. Eén persoon geeft jou je persoonlijk studieadvies, maar vaker in de periode.
28. Mentoruurtje; dat er een samenvatting wordt gemaakt van de hele week. Soort weekafsluiting. Dit gaat goed, dit gaat fout, en de mensen die willen mogen nog een persoonlijk gesprek aanvragen.
29. Plangroep, voor eventueel leermogelijkheden.
30. Twee begeleiders/ mentoren. Meer bereikbaar. Twee verschillende inzichten in jou.
31. Begeleider moet zich aan afspraken houden.
32. In de vrije week een samenvattend college, college voor samenvattingen.

Uitwerking op het bord:

Logboek/ analyse

Studenten stellen zich deskundig op, participeren serieus. De sfeer is respectvol. Studenten geven aan zelf alle ideeën de volgende keer te willen clusteren.

Wanneer ik de opname bekijk, zie ik dat ik duidelijk de leiding heb vanwege mijn rol als gespreksleider en doordat ik de aantekeningen op het bord maak. Hoeveel invloed heb ik zo op de uitkomst? Mijn voornemen: ik geef de studenten meer ruimte voor initiatief.

4.2.2 Bijeenkomst 2

Voorbereiding

Doel: alle punten uit de eerste notulen gaan studenten zelf clusteren. Ik houd afstand, faciliteer en luister. Ik wil dat ze blijven 'dromen' ter bevordering van creativiteit.

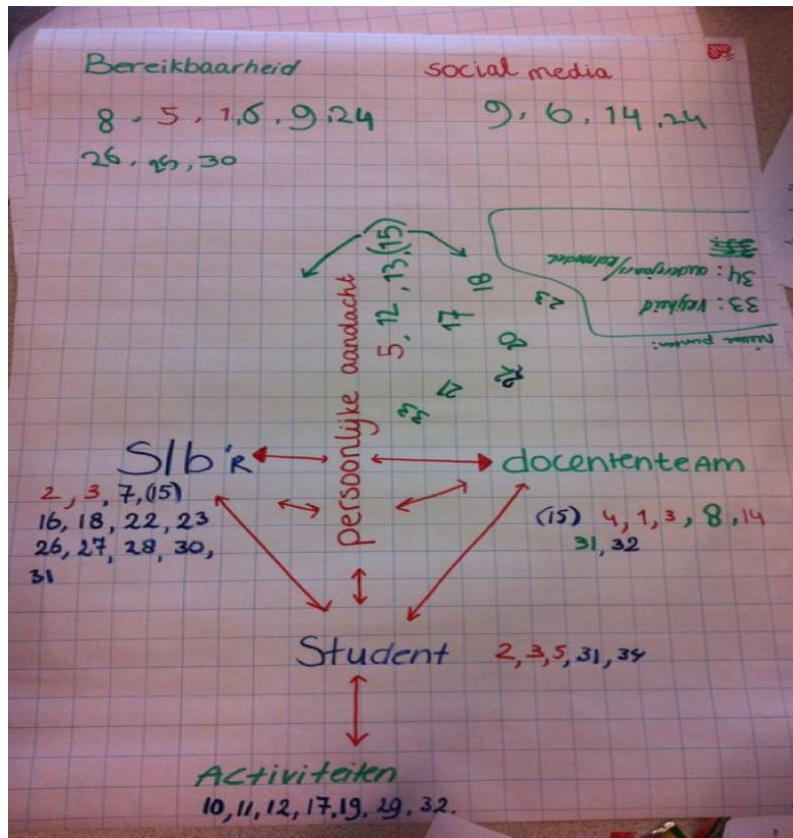
Notulen

Wat hebben we gedaan:

Inhoudelijk: als eerste worden thema's, die wij uit alle punten halen, op een groot vel geschreven. De thema's die naar voren komen zijn: slb'er – docententeam – studenten → hiertussen ligt de 'persoonlijke aandacht' (zie foto)

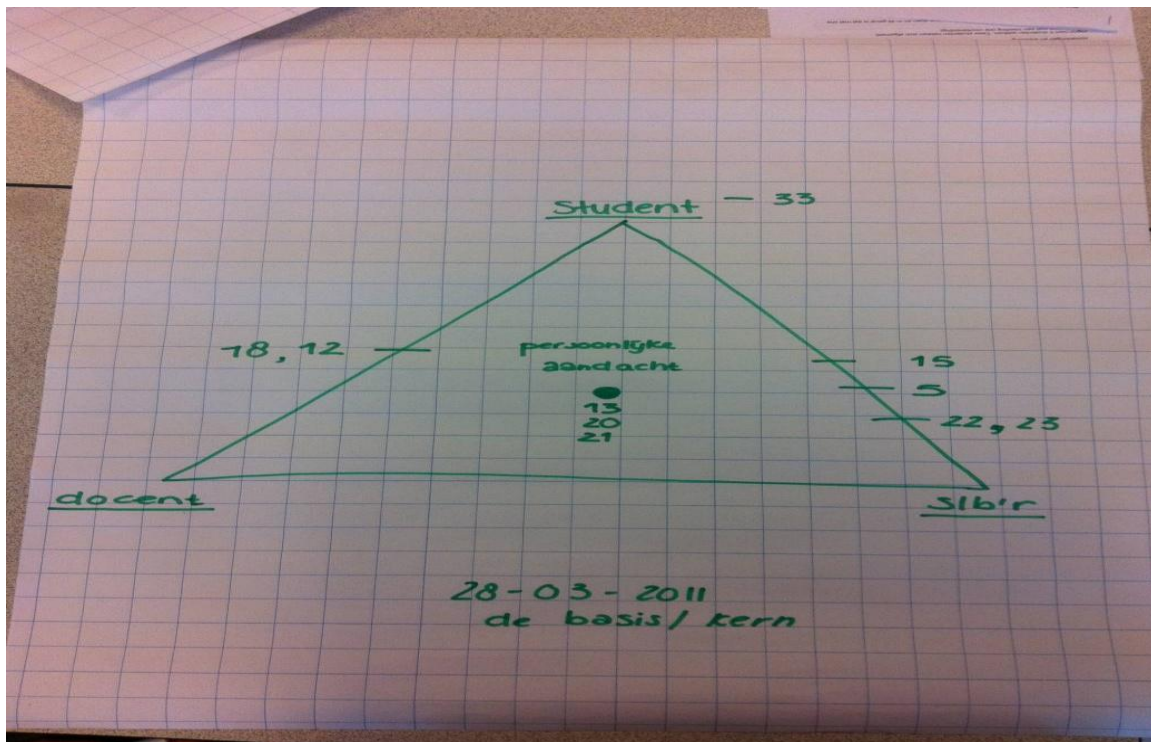
Daarnaast is er een kopje bereikbaarheid, social media en activiteit.

Alle punten uit notulen bijeenkomst 1 worden genummerd en dan ondergebracht bij bovenstaande thema's. Dit leidt tot de volgende uitwerking:

De driehoek slb'er – docententeam etc. wordt heel erg mooi aan elkaar gelinkt. Dit heeft namelijk betrekking op de student zelf, is heel erg persoonlijk.

De punten bereikbaarheid en social media zijn locatieoverstijgend, er kunnen namelijk ook docenten zijn die bijvoorbeeld in Den Haag of Groningen zitten waar contact mee op kan worden genomen.

Ingrid geeft de antwoorden uit het bestand “Confrontaties vanuit Vragenlijst vraag 1 + 2” (bijlage 3.4) nogmaals aan ons, nu op papier.

Het punt wat ons allen opvalt dat sommige mensen juist de vrijheid heel erg prettig vinden. Daarnaast komt het punt ouderejaars naar voren. Hierbij gaat samen dat het rolmodel wordt gemist.

We benoemen deze punten als volgt:

33) Sommige mensen vinden de vrijheid/ zelfstandigheid heel prettig.

→ Persoonlijke aandacht

34) Ouderejaars als aanspreekpunt, die als rolmodel dienen.

→ Student

We hebben ‘de dromen’ onderverdeeld in de thema’s.

De driehoek van student – slb’er - docententeam is de kern, de basis.

Logboek/ analyse

Zodra ik geen initiatief neem, gaan studenten met elkaar afstemmen, in discussie, betrekken elkaar en komen tot een mooie clustering.

Crone (2009) heeft gelijk dat adolescenten eigenheid en oprechtheid laten zien en uitblinken in debatteren en discussiëren. Discussies worden uitgebreid gevoerd en meningen worden uitgewisseld. Dit hoef ik niet te stimuleren.

4.2.3 Bijeenkomst 3 + 4

Voorbereiding

Doel: 'wakker' worden en concretiseren.

De zelfstandige werkvorm vinden studenten een fijne manier van werken (zie notulen). Ze zeggen zelf dat de belangrijkste punten duidelijk naar voren komen. Ik laat ze hun eigen proces verder vormgeven. Ik blijf resultaatgericht doordat ik hen laat inzoomen om tot concrete begeleiding te komen en laat uitzoomen voor het verantwoorden van gemaakte keuzes.

Notulen bijeenkomst 3 + 4

De 34 punten, die we hadden, hebben we onderverdeeld in 7 thema's. Hierbij ontstond een driehoek met wat belangrijk is, namelijk de persoonlijke aandacht. Dat staat centraal in de samenwerking tussen de slb'er, student en het docententeam.

Er ontstaat een discussie over welk punt bij welk thema hoort en hoe nu verder.

Ingrid nodigt ons uit voor de werkvorm 'Op schaal staan'. Zij legt een lint neer die een schaalverdeling weergeeft van 0 – 10 en nodigt ons hierop plaats te nemen.

0 = geen begeleiding nodig/ zelfstandig; 10 = personal coach/altijd begeleiding

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Conclusie: we zien nu dat iedereen heel verschillend denkt. Er zijn wel punten binnen die verschillen die we allemaal belangrijk vinden. Die moeten we benadrukken. En er zijn ook grote verschillen. Nemen we het gemiddelde?

We gaan per thema concretiseren en conclusies trekken over wat wij allemaal belangrijk vinden.

Thema slb'er

Ad punt "Eigen slb'er kiezen":

Conclusie: de slb'er moet lesgeven op de lesplaats bij Pedagogiek.

conclusie: eerste jaar 2 slb'ers per klas, 2^e jaar eigen slb'er kiezen door voorkeurslijst: voorkeur slb'ers top 3 waarvan je er een krijgt.

Ad punt "persoonlijke interesse" '

Conclusie: 1 keer in de 4 weken (niet vaker, om zelfstandigheid te bevorderen), vrijwillig mentoruur per slb'er. Vrijwillig voor student, verplicht voor slb'er. Mocht je tussendoor je slb'er nodig hebben, kun je die mailen.

Conclusie: interesse ook vermelden in mentoruur -> persoonlijke interesse over zaken buiten school

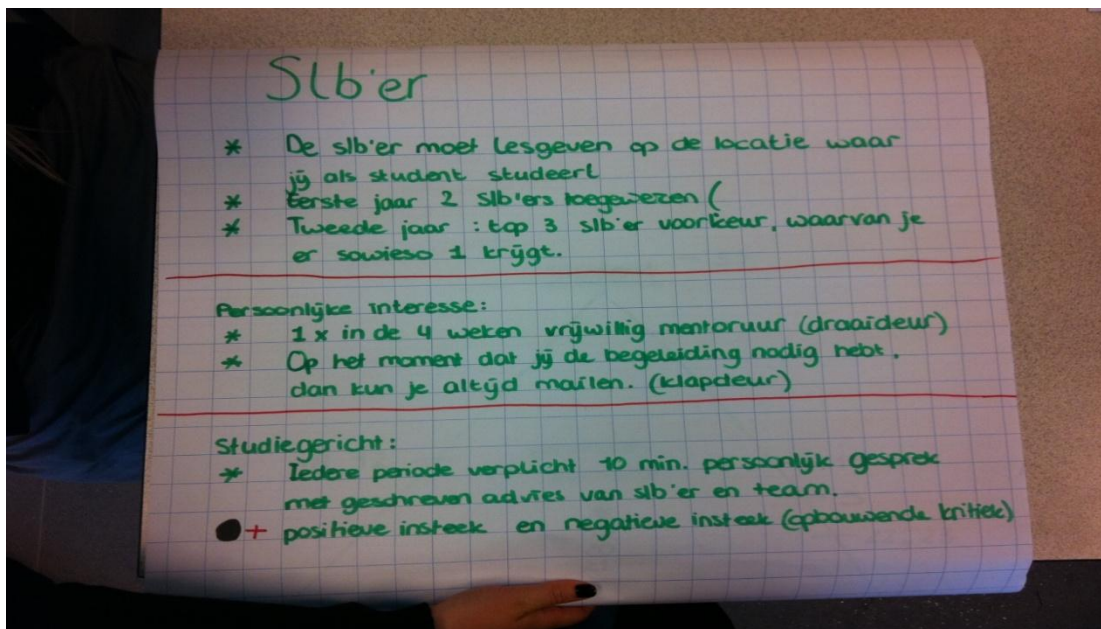
Ad punt "studiegericht"

Conclusie: verplicht iedere periode persoonlijk individueel 10 min. gesprek (binnen lesweek) met geschreven persoonlijk advies vanuit team (ook van andere leraren)

Extra punt "feedback"

Conclusie: Positieve insteek en ook verbeterpunten.

Resultaat:

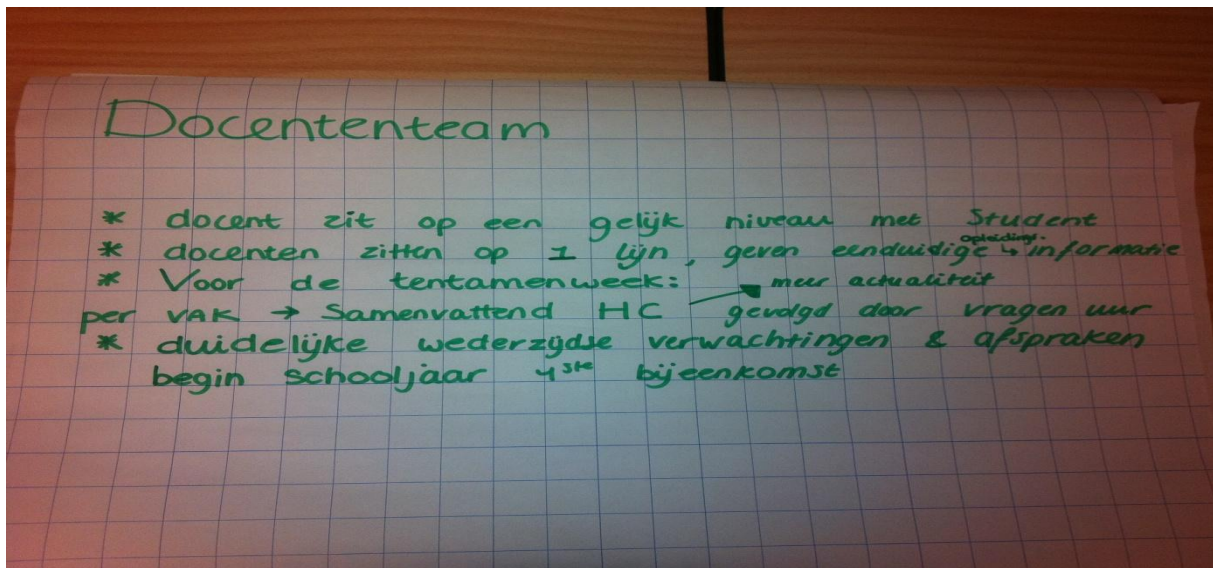

Thema Docententeam

- Docent zit op gelijkwaardig niveau met student, algemeen.
- Docenten zitten op een lijn en geven eenduidige opleidingsgerichte informatie

- Duidelijk wederzijdse verwachtingen en afspraken uitspreken.

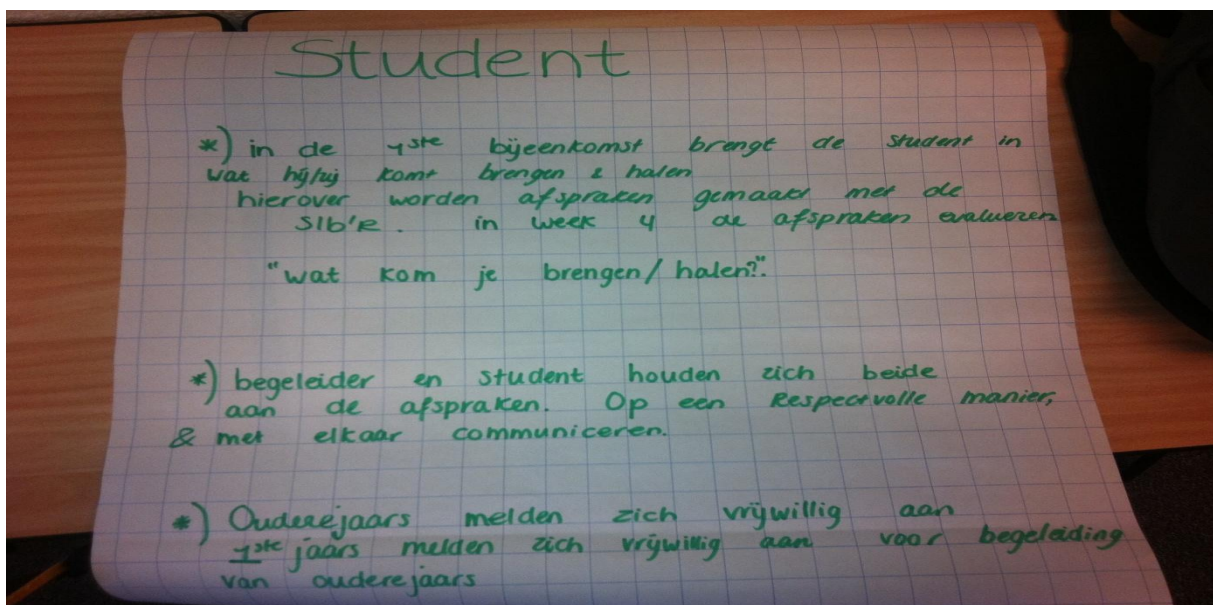
Resultaat Docententeam:

Thema Student:

- In de eerste bijeenkomst van het schooljaar brengt de student in wat hij/zij komt brengen en halen. Hierover worden afspraken gemaakt met de slb'er. In week 4 hierop terug komen. De afspraken evalueren en bijstellen indien nodig.
- Begeleider en student houden zich beiden aan de afspraken. Op een respectvolle manier met elkaar communiceren. Mogen elkaar hierop aanspreken op een respectvolle manier.
- Ouderejaars en eerstejaars melden zich vrijwillig aan als studiemaatjes.

Resultaat student:

Logboek/ analyse

Procesmatig: bijeenkomsten met veel discussies. Tot in details zijn studenten bezig af te wegen wat ze precies willen. Ik geef hen deze ruimte, omdat ik denk dat het essentieel is dat zij hun mening vormen om uiteindelijk consensus te bereiken.

Wanneer een discussie lang duurt of in herhaling valt, bied ik de 'schaaloefening' aan. Dit geeft duidelijk een ander perspectief, het visualiseert verschillen tussen studenten. Ze beseffen dat zij als groep keuzes maken voor alle eerstejaars: "Als wij met zessen al verschil van mening hebben, dan is dat zeker bij alle eerstejaars!"

4.2.4 Bijeenkomst 5

Vorbereiding

Doel: studenten clusteren de laatste thema's. Daarna uitreiken van 'confrontaties vanuit vragenlijst vraag 3 en 4' ter confrontatie. De laatste 45 minuten besteden we aan een rollenspel om vanuit verschillende rollen/ perspectieven studenten te laten kijken naar hun plan en wat dit inhoudt voor de praktijk.

Notulen

Bereikbaarheid en Social media hebben veel overeenkomsten dus we hebben besloten die te clusteren.

Bereikbaarheid / Social Media

- Pedagogiekforum voor het stellen van vragen.
- Chat voor de tentamenweek gelinkt aan het forum voor vragen.
- Een centrale vertrouwenspersoon die je kan helpen met privé zaken of andere zaken die van belang zijn en besproken mogen worden. Deze persoon valt buiten het docententeam pedagogiek.

Activiteiten

Hoe gaan we meer een team worden met de docenten?

We hebben gekozen voor:

- Periode afsluiting 4 keer per jaar vrijwillig. Student kan dit zelf bekostigen.
- Studiegroep moet vanuit school geregeld worden en wordt ook op school gehouden. Hierbij zou een docent aan kunnen sluiten voor ondersteuning en bevestiging.

Persoonlijke aandacht

De persoonlijke aandacht komt in verschillende andere onderdelen al volledig aan bod. Deze is dus behandeld.

“Confrontaties vanuit vragenlijst vraag 3 en 4”:

Naar aanleiding van de confrontatie ontstaan de volgende aanvulling:

- Doel bepalen van de bijeenkomst op flip-over van ‘student’ en ‘docent’
- Bij ‘slb’er’ de aanvulling: meer slb-uren en een deel studiegericht

Conclusie: verder zijn alle punten behandeld en opgenomen of er is een bewuste keuze gemaakt.

Door middel van een rollenspel proberen we ons plan nog concreter te maken.

We hebben besloten dat onze hoofdpunten nu concreet genoeg zijn om een plan te vormen voor de begeleiding. Wij zijn trots op ons plan. We willen dat docenten terugkoppelen wat ze doen met ons plan.

Resultaat

Het uiteindelijke resultaat van deze bijeenkomst is het antwoord op mijn onderzoeksvraag:

Hoe zouden eerstejaars studenten Pedagogiek de begeleidingsleerlijn van de propedeuse vormgeven?

Plan Begeleidingsleerlijn schooljaar 2011 - 2012

Slb'er

- De slb'er moet minimaal 2 dagen aanwezig zijn op de locatie waar jij als student studeert;
- Eerstejaars krijgen 2 slb'ers toegewezen: 1 hoofd slb'er en een schaduw slb'er;
- Aan het einde van het eerste schooljaar mag je een top 3 samenstellen van slb'ers waardoor je graag begeleid wilt worden. Je krijgt er zeker een van de top 3, plus een schaduw slb'er. Dit zal bepaald moeten worden aan het einde van het 1ste schooljaar. Organisatie door administratie. Opmerkelijke zaken worden doorgegeven aan teamleider en betreffende slb'er.

Persoonlijke interesse:

- 1 keer in de 4 weken vrijwillig slb-uur. Waar in het 1ste deel studiegerichte informatie wordt besproken en in het 2de deel persoonlijke individuele gesprekken gehouden worden. Hierbij kunnen 2 slb-groepen samen komen;
- Op het moment dat je begeleiding nodig hebt, kun je altijd mailen.

Studiegericht:

- Iedere periode een verplicht 10-minuten gesprek met geschreven advies van slb'er en team. Positieve en negatieve punten worden hierin besproken (opbouwende kritiek).

Student

- In de 1ste bijeenkomst brengt de student in wat hij of zij komt 'brengen' en 'halen'. Hierover worden afspraken gemaakt met de slb'er en in week 4 worden de afspraken geëvalueerd. Er moet dus een doel bepaald worden bij alle bijeenkomsten. De docent en student houden zich beiden aan de afspraken en communiceren op een respectvolle manier;
- Ouderejaars en eerstejaars melden zich vrijwillig aan bij 1 docent/ coördinator, zodat de ouderejaars de eerstejaars kunnen begeleiden. Dit is vrijwillig.

Docententeam

- Docenten en studenten zitten op een gelijk niveau, waarbij docenten als team eenduidige opleidingsinformatie geven;
- Tussen docenten en studenten zijn wederzijdse verwachtingen & afspraken gemaakt, aan het begin van het schooljaar;

- Doel bepalen van alle bijeenkomsten.

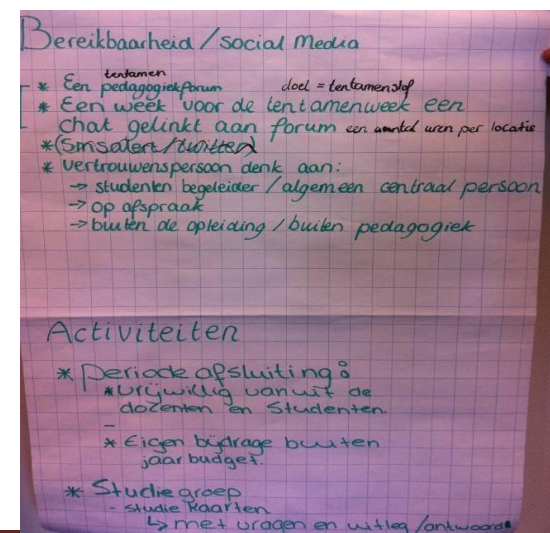
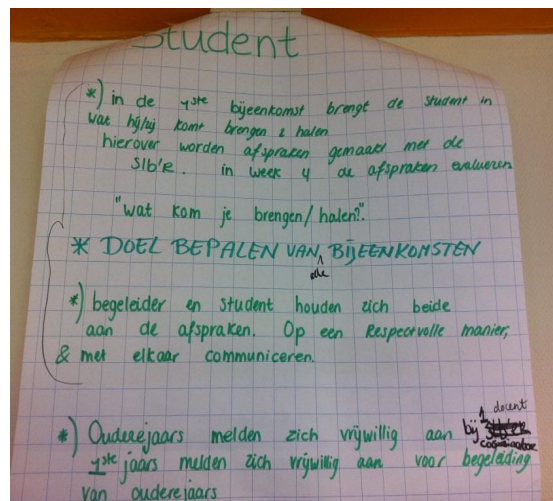
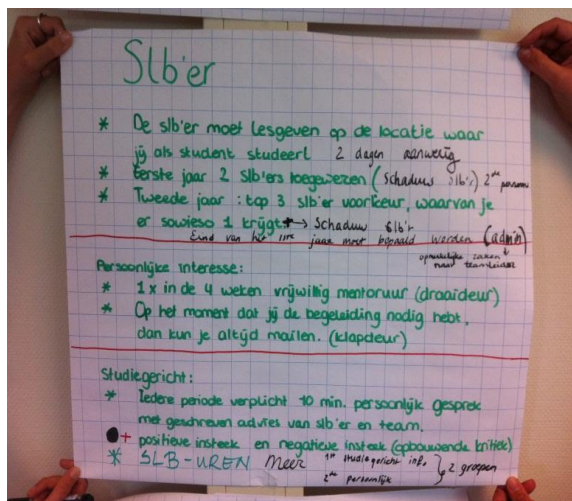
Bereikbaarheid/ Social Media

- Een pedagogiek tentamenforum;
- Een week voor de tentamenweek een chat gelinkt aan het forum; een aantal uren per locatie;
- Vertrouwenspersoon, waarbij je op afspraak je persoonlijke en of privé situatie kunt bespreken. Deze persoon moet buiten de opleiding en buiten het team van pedagogiek werken.

Tip: werkt het SMS-alert?

Activiteiten

- Periode afsluiting waarbij docenten en studenten vrijwillig bij aan kunnen sluiten. Eigen bijdrage en buiten het jaarbudget van school om;
- Studiegroep waarin gezamenlijk geleerd kan worden, door middel van studiekearten en andere leeractiviteiten.

Logboek/analyse

Vol verwondering zie ik studenten het rollenspel uitvoeren en bijvoorbeeld als directielid praten over “mijn werknemers”. Ze voelen de presenterende student flink aan de tand. Zo komen ze zelf tot het inzicht dat ze over bepaalde zaken nog niet voldoende hebben nagedacht of dat andere punten wel veel gevraagd is van docenten. Een geweldige inspirerende oefening ter afsluiting.

Na alles doorgenomen te hebben, zijn de studenten erg trots op HUN resultaat.

Nu duidelijk is hoe studenten de begeleidingsleerlijn vormgeven, trek ik in hoofdstuk 5 mijn conclusies en beschrijf ik de koppeling tussen conclusies en literatuur. Verder ga ik in op de aanbevelingen voor FHP en voor vervolgonderzoek.

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen

Inleiding

Hoofdstuk 4 eindigt met het ontwikkelplan zoals dat door studenten is samengesteld. In dit hoofdstuk zal ik mijn conclusies en aanbevelingen verwoorden.

5.1 Algemene conclusies

Studenten geven aan dat de driehoek van student – slb'er – docententeam rondom persoonlijke aandacht (bijlage 4.2b) hun basis voor begeleiding is.

Tijdens de eerste bijeenkomst van de ontwikkelgroep zegt een student: *'Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt'*. Persoonlijke aandacht staat centraal. Vele antwoorden op de vraag hoe ideale begeleiding er uit ziet, gaan over persoonlijke aandacht. Ik concludeer dat studenten een begeleider niet zien als een *'facilitator'* (Hendriksen, 2007, p. 11). Ze willen een 'klik' met een begeleider, die:

- altijd bereikbaar is;
- interesse toont;
- persoonlijk contact wil;
- positief belooft;
- een persoonlijk studieadvies schrijft.

Daarnaast moet een begeleider eenduidige informatie geven, geen therapeut worden en een vraagbaak voorafgaand aan de tentamenweek zijn. Gemaakte afspraken moeten nageleefd en bewaakt worden. Slb'ers en studenten zijn samen verantwoordelijk voor gemaakte afspraken. Wanneer deze niet nageleefd worden, mogen beide partijen elkaar hierop aanspreken en heeft dit consequenties. De begeleiding moet vrijwillig aangeboden worden met enkele korte, verplichte momenten om de studievoortgang te bespreken. Een leuke, buitenschoolse activiteit mag in de begeleiding niet ontbreken.

In de begeleidingsleerlijn van FHP wordt veel informatie gegeven over keuzes tijdens de studie. Dit sluit aan bij de visie van Ploegman en de Bie (2008).

Studenten geven in dit onderzoek aan dat zij zich 'gehoord en gezien' voelen door meer betrokkenheid/ beschikbaarheid en sociaal contact met elkaar en met de docent.

Dit sluit aan bij mijn visie waarin ik het persoonlijke traject van een student een plaats geef naast het geven van ondersteuning bij vragen over de inhoud van en keuzes tijdens de studie. Het bevestigt het onderzoek van Van Gils e.a. (2010) waaruit blijkt dat alle aandachtspunten in begeleiding op het persoonlijke vlak lijken te liggen.

5.2 Inhoudelijke aanbevelingen voor de praktijk.

Als inhoudelijke aanbeveling stel ik een andere taakverdeling in de begeleiding voor:

1. Docenten leren studenten hoe zij om moeten gaan met de leerstof, tijdens inhoudelijke bijeenkomsten. Van een slb'er wordt nu verwacht dat hij de student hierin begeleidt. Volgens mij hoort dit bij de taak van de docent. Hij weet immers wat er van studenten verwacht wordt en hoe ze dit aan kunnen pakken. Tijdens elke bijeenkomst bespreekt de docent het doel van die bijeenkomst en geeft een overzicht van de hoofdlijnen. Dit geeft studenten overzicht en duidelijkheid.
2. Studenten begeleiden elkaar in een studiegroep. Studenten leren van en met elkaar. Studenten delen vragen, samenvattingen, uitwerking van opdrachten etc. Tweedejaars studenten kunnen hierin, op vrijwillige basis, iets betekenen voor eerstejaars.
3. Begeleiders krijgen in de begeleidingsleerlijn tijd om de studievoortgang te bespreken en de student te 'zien'. De begeleider stemt af op de behoefte van de student, maakt tijd voor een praatje en toont interesse in studie en privé.

Willen studenten gehoord en gezien worden, dan moeten zij hun plan communiceren binnen FHP. De studenten van de ontwikkelgroep willen zelf hun plan uitdragen.

Om draagvlak te creëren wordt dit plan aan de volgende personen gepresenteerd:

- Eerstejaars studenten tijdens een hoorcollege (juni). Zo informeren zij alle eerstejaars over de resultaten van dit onderzoek;
- Docententeam tijdens een vergadering (juni). Het docententeam heeft aangegeven open te staan voor het plan van studenten en dit op te nemen in haar curriculum.
- SLB-expertisegroep tijdens een locatieoverstijgend overleg (mei). Helaas zijn de handleidingen voor de begeleidingsleerlijn van schooljaar 2011 - 2012 al ontwikkeld. De presentatie vindt plaats op donderdag 26 mei 2011. Op het moment van schrijven heb ik hier geen resultaten van.

Studenten gebruiken een zelfgemaakte PowerPointpresentatie.

Daarbij wil ik mijn locatie FHP aanbevelen het 'Plan Begeleidingsleerlijn schooljaar 2011 – 2012' uit te proberen. Samen met studenten gaan we in schooljaar 2011 – 2012 het plan uitvoeren, evalueren, bijstellen en aanpassen.

De volgende punten uit de ontwikkelgroep neem ik op als aanbevelingen. Deze behoren niet tot de kernanalyse (Van der Donk & Van Lanen, 2009), omdat ze niet over de begeleidingsleerlijn gaan.

Naast bovenstaande kernpunten willen studenten:

- Begeleiding bij het leren en maken van tentamens;
- Een docent, die aan het einde van elk hoorcollege hoofd- en bijzaken presenteert;
- Meer actualiteiten in de hoorcolleges;
- Een vertrouwenspersoon;
- Een actief SMS alert. Dit is een telefoonservice die roosterwijzigingen doorbelt.

5.3 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Studentparticipatie is in 2012 speerpunt binnen Fontys. Mijn aanbeveling is om meer studenten te betrekken in de ontwikkeling van bepaalde delen van het curriculum. Tot nu toe hebben docenten FHP vaak een invulling voor begeleiding gezocht en ontwikkeld. Daarna wordt aan studenten gevraagd wat zij ervan vinden. Waarom is het niet beleidsmatig geregeld dat adolescente, creatieve studenten betrokken worden in de ontwikkeling? Laat ze meedenken en meepraten. Uit dit onderzoek blijkt dat studenten een dergelijke taak serieus nemen en aanpakken. Volg deze participatie middels ervaringsonderzoek en geef het gedegen vorm.

Hoofdstuk 6 Evaluatie

Als onderzoeker kijk ik terug op een inspirerend en leerzaam proces.

6.1 Mijn ontwikkeling als onderzoeker

Voordat ik de Masteropleiding tot professioneel, authentieke coach volgde, gaf ik veelal goedbedoelde adviezen. Tijdens deze opleiding heb ik, reflecterend op mijn handelen, belangrijke inzichten ontwikkeld, als: het coachproces draait niet om mij maar om de ander. Als coach houd ik controle over de coachtechnieken, niet over de ander. Ik geef de ander ruimte voor zijn proces, zodat de ander in beweging kan komen.

Door me te verdiepen in kennis over de begeleiding binnen CGO en wat coachen binnen het onderwijs voor mij betekent, heb ik mijn visie op coachen in een eigen definitie geplaatst. Wanneer de ander zijn eigen proces vormgeeft, kan er een blijvende (gedrags)verandering optreden (Van Hest, 2009).

In dit onderzoek komen bovenstaande inzichten en kennis samen. Ik heb me gericht op de begeleiding binnen CGO door de ander, in dit geval de studenten, ruimte te geven mee te denken in het curriculum en een verandering in begeleiding vorm te geven.

Wanneer ik studenten ruimte geef, behoor ik 'leeg' te luisteren, volgens Teggelaar e.a. (2010). 'Leeg' luisteren wil zeggen dat men naar iemand luistert zonder het antwoord van de ander in te vullen. Als voormalig 'adviseur' is 'leeg' luisteren een uitdaging voor mij. Volgens Delfos (2007) kunnen kinderen al vanaf jonge leeftijd aangeven wat ze willen. Zo ook adolescente studenten, lijkt mij. De vraag is: kan ik en wil ik naar hen luisteren?

Overtuigd van mijn vertrouwen in studenten, bekijk ik de opname van de eerste bijeenkomst van de ontwikkelgroep en zie ik mezelf in een centrale rol als gespreksleider. Studenten praten tegen mij en weinig tegen elkaar. Wanneer ik samenvat, zijn ze het met mij eens. Ik zie mezelf in mijn 'controle'-valkuil stappen.

Mijn doel in dit onderzoek is juist dat zij met elkaar in discussie gaan. Door elkaars meningen te horen, kunnen ze een ander perspectief innemen (Migchelbrink, 2006). Ik besluit geen initiatief als gespreksleider te nemen tijdens de volgende bijeenkomst. Wat zullen studenten doen?

Studenten nemen spontaan de ontstane ruimte in. Ze stemmen af, discussiëren, betrekken elkaar, vragen elkaars mening en nemen initiatief. Ongelofelijk hoe spontaan en professioneel zij de leiding overnemen.

Wanneer blijkt dat het discussiëren te veel tijd beslaat, vragen ze mij de laatste bijeenkomst als gespreksleider. Hieruit blijkt dat studenten kritisch naar zichzelf kijken en hun behoeften uitspreken.

Ik neem de rol van gespreksleider op me, omdat veel discussies te lang duren om snel concreet te kunnen worden.

Als onderzoeker kamp ik met het dilemma: loslaten versus sturen. Wanneer ik het proces werkelijk aan studenten laat, krijgen zij ruimte om met iets eigens/iets nieuws te komen.

Wanneer ik participeer, beïnvloed ik de betrouwbaarheid van mijn onderzoek, doordat studenten snel mijn mening of ideeën overnemen. Ik besluit, om parallel aan een coachproces, mij te richten op de onderzoekstechnieken en me alleen te mengen in het onderzoeksproces wanneer het gesprek niet meer over de begeleidingsleerlijn gaat of wanneer in de discussies herhaaldelijk hetzelfde wordt gezegd.

Ik merk dat studenten, bij een duidelijke onderzoeksopdracht binnen duidelijke kaders, erg creatief zijn, verantwoordelijkheid nemen en doelgericht werken, zoals Crone (2009) beschrijft.

Als onderzoeker heb ik geleerd dat het loslaten een andere dynamiek geeft. De relatie tussen onderzoeker en studenten wordt gelijkwaardig. In de ontstane ruimte tonen studenten hun expertise in wat zij willen/ wensen!

Studenten als experts aan het werk te zien, betekent voor mij als onderzoeker, als pedagoog en als begeleider: genieten!

Zeggen dat men studenten vertrouwt, is iets anders dan hiernaar handelen. Ik heb mijn woorden in daden omgezet. Ik heb de studenten als experts benaderd, vertrouwd op hun kennis en geloofd in hun vaardigheden. Tijdens het onderzoek hebben studenten mij verwonderd met hun initiatieven. Nu ben ik trots op hun inzet en het uiteindelijke resultaat en op mijn lef 'los te laten'.

Stel dat elke docent dit proces doormaakt en zich bewust wordt van zijn aandeel/ inbreng tijdens contacten met studenten. Stel dat elke docent durft los te laten. Hoe ziet het onderwijs er dan uit?

Volgens mij is dit de kern van CGO!!! Studenten ruimte geven, kennis delen en samenwerken met studenten vergt een andere houding dan overdragen van kennis door docenten vanuit een overtuiging dat docenten weten hoe 'het' moet. Beide partijen groeien door elkaars expertise te erkennen.

6.2 Aanbevelingen voor andere onderzoekers

Ik heb gemerkt dat het voeren van discussies de meningsvorming ten goede komt, maar ook veel tijd kost. Daarom adviseer ik andere onderzoekers van ontwerponderzoek ruim de tijd te nemen voor de uitvoerende fase. Een andere begeleidingsleerlijn ontwikkelen in 5 bijeenkomsten is geen reële opdracht. Toch heb ik bewust de lat hoog gelegd om studenten te overtuigen dat hun taak van belang is en inhoud heeft. Zij kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan ons curriculum. Een belangrijke taak met inhoud stimuleert studenten en zorgt ervoor dat zij serieus met de taak omgaan (Ploegman & De Bie, 2008). Meer tijd had waarschijnlijk geleid tot meer concreetheid in de begeleidingsleerlijn.

Graag wil ik onderzoekers en docenten uitnodigen stil te staan bij hun aandeel in de samenwerking met studenten. Zet studenten centraal; observeer, stimuleer en heb vertrouwen. Je zult versteld staan!

Laat de student aan het woord!

En luister.....

In de sfeer van dit onderzoek geef ik graag het laatste woord aan een student.

Een student geeft mij de volgende feedback:

Je hebt de punten die naar voren kwamen in de "nieuwe" begeleidingsleerlijn meteen in praktijk gebracht. Je hebt oog voor wat een ander belangrijk vindt en springt hier meteen op in.

Nawoord

Graag wil ik afsluiten door enkele mensen te bedanken

Allereerst bedank ik de studenten, die geparticipeerd hebben. Zonder hen had dit onderzoek geen enkele waarde gehad.

Meerdere studenten hebben mij professionele feedback gegeven.

Daarnaast bedank ik mijn begeleidster en medestudenten van Fontys OSO die mijn stukken hebben voorzien van kritische feedback, waardoor ik mijn verslag steeds kon verbeteren

Mijn oud-collega Frans Jehoel, die meer dan hij beseft, invloed heeft op de keuzes die ik in mijn onderzoek en in mijn werk maak. Door zijn vragen en perspectieven worden mogelijkheden duidelijk.

And last but not least mijn partner Jos en onze kinderen Sjors en Max voor hun geduld en begrip. Jongens, nu gaan we samen weer vaak spelletjes spelen!

DANK JULLIE WEL!

LITERATUURLIJST

- Admiraal, D. (2010) SLB in dialoog. Ongepubliceerde Hand out Conferentie SLB in dialoog, Fontys Hogescholen
- Baarda, D., Goede, M. de & Teunissen, J. (2005) Basisboek Kwalitatief Onderzoek Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff
- Bakker, N., Noordman, J. & Rietveld- van Wingerden, M. (2006) Vijf eeuwen opvoeden in Nederland, Assen: Van Gorcum
- Breeuwsma, G. (2010) Het vreemde kind Op zoek naar de verloren kindertijd en andere dwaalsporen. PIP Pedagogiek in Praktijk, 16 (58), 43-46
- Crombrugge, H. van (2008) Jean-Jacques Rousseau Meer dan romantische kindbeschermers. PIP Pedagogiek in Praktijk, 14 (46), 40-43
- Crone, E. (2009) Het puberende brein Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescent, Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker
- Dasberg, L. (2001) Grootbrengen door kleinhouden als historisch verschijnsel, Meppel: Boom
- Delfos, M. F. (2007) Ik heb ook wat te vertellen! Communiceren met pubers en adolescenten, Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Donk, C. van der & Lanen, B. van (2009) Praktijkonderzoek in de school, Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Fontys Hogeschool Pedagogiek (2010) De regielijn FHP Studieloopbaanbegeleiding binnen CGO in afstemming met andere leerlijnen. Ongepubliceerd beleidsplan, Fontys Hogeschool Pedagogiek
- Gils, M. van, Rouschop, M., Verdonk, S. & Voermans, C. (2010) Studieloopbaanbegeleiding in de aandacht. Ongepubliceerd Onderzoeksrapport, Fontys Hogeschool HRM & Psychologie
- Hendriksen, J. (2007) Cirkelen rond Kolb Begeleiden van leerprocessen, Soest: Uitgeverij Nelissen
- Hest, I. van (2009) Kennisverslag. Ongepubliceerde MA dissertatie, Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg, Special Educational Needs, CVD2/COD2
- Laat, C. de (2006) De competentiegericht student, Utrecht: ThiemeMeulenhoff
- Laat, C. de (2006) De docent als competentiegericht opleider, Utrecht: ThiemeMeulenhoff

- Landelijk Opleidingsoverleg Pedagogiek (2009) Opvoedingsrelaties versterken Landelijk opleidings- en competentieprofiel van de hbo-bacheloropleiding Pedagogiek, Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Migchelbrink F. (2006) Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn, Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Ploegman, M. & Bie, D. de (2008) Aan de slag! Inspirerende Opdrachten voor Beroepsopleidingen, Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Teggelaar, J., Bosch, J. van den & Monster, T. (2010) Oplossingsgericht werken met leerlingen Sleutels voor het professionaliseren van de begeleiding, Amsterdam: Uitgeverij Nelissen
- Van Dale Uitgevers (2010) 'Woordenboek' Internet WWW pagina op URL: <http://www.vandale.nl/vandale/zoekService.do?selectedDictionary=nn&selectedDictionaryName=Nederlands&searchQuery=agogie> (geopend op 29 december 2010)
- Van Dale Uitgevers (2010) 'Woordenboek' Internet WWW pagina op URL: <http://www.vandale.nl/vandale/zoekService.do?selectedDictionary=nn&selectedDictionaryName=Nederlands&searchQuery=begeleiden> (geopend op 30 december 2010)
- Winter, M. de & Kroneman, M. (red.) (2003) Participatief jeugdonderzoek Sociaal-wetenschappelijk onderzoek met kinderen en jongeren naar beleid voor de jeugd, Den Haag: Van Gorcum

BIJLAGEN

bij het onderzoek

De student aan het woord!

Praktijkonderzoek waarbij eerstejaars studenten
een plan ontwikkelen voor de begeleidingsleerlijn.

Ingrid van Hest

Studentnummer: 1402826

Fontys OSO SEN Masteropleiding COD2

Rian Slenders/ Ans Boosten

Juni 2011

Bijlage 1 Onderwijsvisie Pedagogiek

Een gedeelte uit de onderwijsvisie Pedagogiek.

Een visie in ontwikkeling, januari 2008

*Fontys Hogeschool Pedagogiek is een **school**, een “community of learners”, waar studenten in nauwe relatie met docenten en het beroepenveld werken aan het ontwikkelen van persoonlijke bekwaamheden en aan maatschappelijke doelen. Een school waar bovendien analoog aan de **pedagogische relatie** in de opvoedingspraktijk een **agogische relatie** tussen student en docent/stagebegeleider wordt aangegaan.*

Fontys Hogeschool Pedagogiek heeft als maatschappelijke taak/opdracht het opleiden van pedagogen op HBO-bachelor en Masterniveau.

Fontys Hogeschool Pedagogiek wil dit doel bereiken door voor studenten en docenten/stagebegeleiders **een school** te zijn: een kleinschalige leeromgeving waar docenten, stagebegeleiders en studenten elkaar inspireren, waar kennis, vaardigheden en attitudes worden ontwikkeld op het vereiste niveau. Waar sprake is van geborgenheid.

Dat betekent:

- Betrokken zijn op elkaar en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar (commitment, loyaliteit)
- Het fungeren als kennispoort voor zowel studenten als het werkveld; het vormen van een kruispunt voor theorie en praktijk.
- De aanzet geven tot een levenslang leerproces voor studenten, docenten en stagebegeleiders. Een leerproces dat het beroeps- en persoonlijk leven verrijkt, dat aanspoort om over de eigen beroepsgrenzen en de eigen cultuur heen te kijken.

Als opleidingsinstituut voor pedagogen wil Fontys Hogeschool Pedagogiek bovendien dat in haar onderwijsvisie de **pedagogische visie** van Fontys Hogeschool Pedagogiek herkenbaar is.

Dat betekent:

- Het creëren van ruimte voor eigenheid en diversiteit op basis van confrontatie en ontmoeting.
- Het bieden van mogelijkheden aan de individuele student om kritisch te leren reflecteren op de maatschappij, om zijn eigen sterke en zwakke kanten te

onderkennen, om te leren samenwerken, om zich te vormen en zijn persoonlijkheid te ontplooien.

- Het bieden van geborgenheid om (onderwijs) keuzes te maken op basis van persoonlijke leerstijl en persoonlijke behoeften.
 - Afnemende sturing van de docenten/ stagebegeleiders tijdens de opleiding
 - Toenemende zelfsturing van de studenten wat leidt tot “zelfverantwoordelijke zelfbepaling”(Langeveld) .
-

Bijlage 2 Evaluatie Studiestakers schooljaar 2009/2010

Gegevens verkregen van de studieadviseur FHP, locatie Tilburg

Analyse 17 december 2010.

Tijdens schooljaar 2009/2010 hebben 21 studenten een exitgesprek gehad. Tijdens de exitgesprekken schrijven studenten onderstaande uitspraken op. Ik vermeld hun vooropleiding.

Juli 2010

- Havist: geeft aan als negatieve kant van de opleiding dat de begeleiding door slb'er niet duidelijk/ overzichtelijk was. Bij 3 vragen komt ze hierop terug. Docentenhouding is positief.
- Havist: hoeveelheid stof en opdrachten is te veel. Je kunt bij elke docent terecht voor op- of aanmerkingen.
- Onderwijsassistent (OA): door persoonlijke omstandigheden gestopt. Weinig begeleiding door slb'ers. Leuk, gezellige sfeer onder elkaar en ook met docenten. Leuke opleiding.

Juni 2010

- HAVO: Opleiding is goed, wel moeilijk. Leuke sfeer in klas.
- MBO-4: Leuke sfeer in klas (zelfde klas als nr. 4). Leraren waren aardig en behulpzaam.

Mei 2010

- MBO: Pittige opleiding. Je leert sociaal te zijn door de trainingen. Sfeer is gezellig. Begeleiding van slb'er is goed.
- HAVO: Erg wennen aan HBO. Positief is behulpzame en goed betrokken docenten (2x). Sfeer is leuk.
- HAVO: opleiding is lastiger dan verwacht. Begeleiding moet vooral door medestudent, minder door docenten. Vaak verwijzing naar de site. Sfeer op school is goed. Begeleiding gemist doordat ik zelf niet snel op docenten afstap en dat wordt wel verwacht.

April 2010

- Havo: grote opleiding, weinig persoonlijke sfeer (2x). Meteen hele dagen leren, geen wenperiode. Je moet meteen heel zelfstandig zijn, krijgt geen kans dit te ontwikkelen. Docenten wisselen heel erg qua begeleiding. Mijn slb'er was niet altijd handig qua planning - omdat ze verder geen tijd had.
- OA: Opleiding is goed, voor mij te theoretisch. Soms te zelfstandig. Ik mist stok achter de deur. Erg weinig begeleid, weinig tijd voor gesprekken, lag aan slb'er? Vreemd dat er verschil was tussen slb-groepjes bv wat wel of niet ingeleverd moet worden. Klassensfeer was heel goed en leuk. Met andere klassen geen contact. Slb'er minder begeleiding. Andere docent erg toegankelijk.

Februari 2010

- Havo: opleiding is goed bevallen. Leuke studie. Als ik iets niet wist kon ik het vragen (2x).
Gezellige sfeer.

Januari 2010

- Havo: Persoonlijke omstandigheden. Alles is goed geregeld, je weet waar je aan toe bent. Goede, open sfeer. Begeleiding is goed en er wordt snel gereageerd op mails.
- Havo: begeleiding in orde.
- Havo: opleiding is goed bevallen. Sfeer op school en in de klas was erg goed. Begeleiding tijdens lessen is goed. Via mail is niet iedereen even snel met antwoorden.
- VWO: opleiding qua leerstof goed bevallen, interessante aspecten. Negatieve ervaring met slb'er. Goede begeleiding, bij alle docenten kun je terecht (2x). Communicatie is misgelopen met BP en slb'er. Goede sfeer. Je bent welkom en men helpt je.

November 2009

- Havo: opleiding is niet wat ik zoek. Wordt vroeg veel van je gevraagd. Goede docenten. Meer begeleiding nodig. Begeleiding door docenten is goed.
- Havo: opleiding is niet mijn ding. Sfeer is heel gezellig. Begeleiding is goed, je kon altijd bij iemand terecht. Ik ben niet met tegenzin naar school gegaan ondanks dat de studie niks voor mij was.
- MBO-DA: goede sfeer, je kunt altijd bij iemand terecht. Redelijk goede begeleiding. Slb'er deed dit voor het eerste jaar en kwam soms onzeker en onhandig over. Ze reageerde wel op een fijne manier.

- Havo: je moet meteen veel weten, geen wenperiode. Docenten altijd bereid je te helpen. Sfeer is wel gezellig, groepjes lijken afstandelijk, ietwat arrogant. Begeleiding is prima, zolang je aangeeft wat je nodig hebt.
- Havo: opleiding is niet zo interessant. Sfeer is erg fijn. Begeleiding is goed en professioneel.

Oktober 2009

- OA: opleiding is leuk, ik weet niet wat later moet met deze opleiding dus stop ik. Veel lezen, wennen aan HBO. Leraren zijn aardig en geduldig. Sfeer is goed. Begeleiding is goed, altijd antwoord op vraag.

Bijlagen 3 Random Vragenlijst

3.1 Mededeling op Portal

3.2 Vragenlijst

3.3 Resultaten Vragenlijst

Gerubriceerde vragenlijsten als confrontaties voor de ontwikkelgroep:

3.4 Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 1 + 2

3.5 Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3

3.6 Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 4

Bijlage 3.1

Mededeling op portal

3 maart 2011 geplaatst

Beste studenten,

Ik heb jullie nodig!

Voor mijn Masteropleiding Coaching voer ik een onderzoek uit waarbij ik graag wil dat jullie participeren. Ik wil graag weten wat jullie behoeften en wensen zijn aan begeleiding tijdens jullie huidige studie, daarom is mijn onderzoeksvraag: "Hoe zouden eerstejaars studenten van FHP locatie Den Bosch de begeleidingsleerlijn vormgeven?"

Ik wil een ontwikkelgroep samenstellen bestaande uit 8 studenten. Deze groep gaat een plan ontwikkelen voor de begeleiding van (een deel van) het eerste leerjaar. Ik wil graag met 2 studenten per trainingsgroep een kort traject in gaan. Dit traject bestaat uit 1 x per 4 weken 1 uur deelnemen aan een groepsbijeenkomst. Al brainstormend en discussiërend delen we meningen en ideeën om te komen tot een antwoord op mijn onderzoeksvraag.

Voorafgaand aan dit traject vraag ik alle studenten per email een korte vragenlijst met 4 open vragen te beantwoorden en terug te mailen. Voor mijn onderzoek is het belangrijk dat jullie allemaal hierop reageren. Zo maak je duidelijk wat jij belangrijk vindt in begeleiding en hoe jij begeleid wilt worden!

De gegevens die uit de vragenlijsten komen, worden geanonimiseerd. Heb je dus een creatieve kijk, leuk idee of uitgesproken mening over begeleiding tijdens je studie, schrijf het op en laat het mij weten. Jullie inbreng neem ik mee naar de ontwikkelgroep en wordt daar ingebracht. Jouw mening telt!

Mijn vragen zijn:

- ☐ Lijkt het jou leuk om deel te nemen aan de ontwikkelgroep, laat mij het zsm weten
- ☐ Binnen 2 weken krijg je de vragenlijst met 4 open vragen gemaild. Wil je svp 15 minuten tijd maken om de vragen te beantwoorden en terug te sturen naar mij.

Heb je vragen, mail me dan op I.vanhest@fontys.nl

Ik wens jullie een hele fijne vakantie toe en een gezellige Carnaval!

Met vriendelijke groet,
Ingrid van Hest.

Bijlage 3.2 Vragenlijst

Beste student

Fijn dat je mee wil werken aan mijn onderzoek.

Via mededelingen op de Portal heb ik je geïnformeerd over mijn onderzoek naar de begeleidingsleerlijn en het feit dat ik jouw ideeën en mening echt nodig heb!

Verderop vind je 3 open vragen en een schaalvraag over de begeleiding tijdens jouw studie.

Hieronder versta ik alle begeleiding buiten de colleges, trainingen en stage. Het deel van de opleiding waarin dit soort begeleiding plaatsvindt, wordt begeleidingsleerlijn genoemd.

Jouw antwoorden worden geanonimiseerd en samengevoegd met de antwoorden van je medestudenten. Ik ga jouw ideeën en mening ter confrontatie gebruiken voor de ontwikkelgroep, die uiteindelijk de begeleidingsleerlijn gaat vormgeven. Wil je jouw antwoorden **voor 12.00 uur op vrijdag 18 maart a.s.** terugsturen svp?

Op de volgende vragen wil ik graag dat je een zo creatief mogelijk antwoord geeft. Laat je door niets beperken. Denk in ruime zin of maak het concreet. Er zijn geen foute antwoorden. Het gaat om wat jij wilt en waar jij behoefte aan hebt.....

Succes.

- 1. Als jij mag dromen hoe ziet de ideale begeleiding tijdens jouw studie er dan uit?**
(Je mag alle wensen opschrijven, dus houd je niet in....)

- 2. Hoe belangrijk is het voor jou dat er tijdens jouw studie begeleiding aangeboden wordt?**

(0 = helemaal niet belangrijk; 10 = zeer belangrijk. Maak het cijfer vet dat op jou van toepassing is.)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat is de reden dat je voor dit cijfer kiest?

- 3. Wat heb je nodig om de voor jou zo ideaal mogelijke begeleiding tijdens jouw studie te realiseren? Waaraan heb je dan behoefte?**

(Probeer hier zo concreet mogelijk te worden)

4. **Stel dat jij jouw ideeën en behoefte aan begeleiding tijdens jouw studie zou mogen vormgeven in een begeleidingsleerlijn, hoe zou deze er dan uitzien?**
(Graag ook concrete voorbeelden.)

Bedankt voor het invullen en terugmailen van jouw antwoorden.

Bijlage 3.3 Resultaten Vragenlijst

20 maart 2011

58 vragenlijsten zijn gemaïld. Respons is 34 vragenlijsten.

Respons = 59% N = 34

Alle antwoorden van studenten heb ik hier letterlijk of iets ingekort overgenomen. Per bolletje staat een antwoord van een student beschreven.

1. Als jij mag dromen hoe ziet de ideale begeleiding (bgl) tijdens jouw studie er dan uit?

- Eén persoon waar je terecht kunt en die je helpt bij problemen. En niet steeds verwezen wordt naar iemand anders.
- Dat begeleiders interesse tonen bv een praatje op de gang maken met een student, vraagt hoe het gaat en extra ondersteuning biedt bij een bepaalde opdracht; een mogelijkheid tot goed contact via de mail (2x), een reactie duurt niet langer dan 2 dagen, is dit niet haalbaar dan laat de begeleider dit weten (2x); begeleider is ook telefonisch bereikbaar, bv voor persoonlijke omstandigheden. Altijd bereikbaar (2x).
- Goede bgl moet er zijn. Bgl is fijn wanneer je ergens tegen aanloopt. Ook wanneer je net begint met een studie is goede bgl nodig om je door die fase heen te helpen.
- Kleine gesprekken met Slb'er, bv elke periode 2x om te kijken hoe het gaat op school en op stage. Ook fijn om groepsbijeenkomsten te hebben, mits duidelijk is wat we gaan bespreken en hoe we het aan gaan pakken.
- Alle docenten minimaal 3 dagen aanwezig zijn.
- De mentorles van de middelbare school zou voor mij ideaal zijn. Iemand die bereikbaar is.
- Minimaal 1x per periode een gesprek met Slb'er.
- Elke week even een moment met Slb'er om het vertellen hoe het gaat, wat je die week gedaan hebt en wat goed en fout ging. Ik ben geen planner en heb moeite met deadlines.
- Elke 2 weken een gesprek met Slb'er; horen of het goed gaat of juist niet, hierdoor krijg je een beter overzicht, ook wij moeten nog veel leren.

- Kleine groep zoals 1^E waarin meer ruimte voor persoonlijkheden zijn; uurtje per 1 – 2 weken in een soort plangroepje/ slb-groep zodat duidelijk is waar je aan kan werken.
- Mijn ideale bgl is dat ik er geen nodig zou hebben; ouderejaars aan mij koppelen, waar ik nauw mee samenwerk, met alles kan ik naar haar toe stappen.
- Personal coach! (2x) Flexibele begeleider, die hele dag meeloopt (2x), je een spiegel voorhoudt, advies geeft, levenslessen meegeeft, maar ook gezellig kan praten. Serieus over je leerprocessen maar ook gezellig en fijn om te kletsen over jezelf en het leven.
- Een keer per periode een vast moment voor studiebegeleiding. Ik vind het fijn om zelf om begeleiding te vragen. Begeleiding mag soms eerder komen bv stage in 2^e jaar.
- Voorbereiding op tentamens, wat te verwachten, wat is belangrijk wat niet, hoe moet je leren; extra oefenvragen.
- Docenten moeten voldoende tijd hebben om studenten te ondersteunen; zsm feedback geven; studenten gevoel geven dat ze serieus genomen worden en dat ze altijd bij docenten terecht kunnen met alles.
- Persoon die balans houdt tussen professionele afstand en persoonlijke interesse. Rolmodel en aanspreekpunt. Geen nummertjes gevoel dus persoonlijke interesse (een band) is erg belangrijk. Niet dwingend, wel aanspreekbaar. Bereikbaar, vriendelijk en oplossingsgericht.
- Iemand die altijd voor je klaar staat, altijd kan bereiken en overal mee helpt. Aan de andere kant stel ik het heel erg op prijs om zelfstandig te werken, maar met controle door je begeleider, bv gezamenlijke planning maken; ook de relatie vind ik heel erg belangrijk, dat je met al je problemen bij je begeleider terecht kan, als een vertrouwenspersoon; belangrijk dat je eerlijk tegen elkaar kunt zijn, zowel als student, maar ook als docent. Belangrijk als het gaat om studieresultaten.
- Inhoudelijke individuele of groepsbgl, buiten hoorcolleges en werkcolleges.
- Losgelaten worden, maar niet teveel; van te voren goede uitleg over een opdracht, daarna zelf aan de slag en kom ik terug wanneer ik een vraag heb/ niet verder kom, dan wil ik passende uitleg en zo nodig feedback. Dus: in het begin goed en vervolgens alleen waar ik het aangeef.
- Begeleider moet kennis van zaken hebben, erbij terecht kunnen voor vragen of een evaluatie hoe het ervoor staat. Je moet van die persoon op aan kunnen en dat hij interesse toont. Twee begeleiders die ook elkaar steunen, kunnen

inspringen in bglgesprekken. Onderling wisselen ze ervaringen uit, waardoor beiden op de hoogte zijn. Ze zijn beter bereikbaar. Vaste bglmomenten dienen te blijven.

- Een keer per week vraagmoment met slb'er. Hij/ zij kan belangrijke dingen vertellen; voor tentamenweek een dag voor vragen over vakken inplannen. Zo kun je na het leren nog concrete vragen stellen.
- Bgl op afstand en nabijheid. Nabijheid: (hier wordt een voorbeeld uit een werkcollege gegeven, dat past niet bij de vraag lvH). Op afstand: zelf uitproberen en op mijn bek gaan zonder ingrijpen, maar bij onduidelijkheid juist duidelijkheid geven.
- Per periode alle belangrijke dingen bv peerassessment, IBM, topstukken bespreken met slb'er in klein groepje.
- Misschien dat er een vast moment per week iemand altijd open staat voor vragen. Regelmatig een gesprek in groep van 5 studenten olv slb'er geeft rust en mogelijkheid te leren van medestudenten; tijd en aandacht als je die nodig hebt en dat daar ruimte voor wordt gemaakt; korte gesprekken in groep van 5 met ruimte voor schoolwerk en voorbereiding toetsweek, zodat je meer met studenten werkt, wel altijd met begeleider.
- Een vraag naar een mail sturen en dan binnen een aantal uren antwoord krijgen.
- 1x per 2 weken gesprek met slb'er en groep om te bespreken hoe ver iedereen is en vragen te stellen aan elkaar.
- Meerdere docent in bgl, door verschillende uitleg werd alles een stuk duidelijker.
- Elke 2 weken een mailtje van begeleider over hoe je ervoor staat. Begeleider is van alles op de hoogte, ook hoe je je voelt. Je stuurt studenten een vragenlijst met bv Heb je .. af? Je wordt erop geattendeerd en begeleider weet hoe ver je bent.
- Zoals het nu is. Mentor met groepje 1x per 2 maanden en 1x per 2 maanden individueel over onderwerpen die door mentor of leerling worden voorgesteld. Ook zelf een afspraak maken als je vast loopt.
- Iemand die puntsgewijs uitlegt wanneer je iets af moet hebben en in moet leveren. Stap voor stap bgl in alles.
- In begin meer begeleiding (wat staat waar op internet) en daarna meer loslaten. Vaststaande slb'er, wisseling was slecht geregeld.
- Docent mag humor hebben maar moet serieus kunnen zijn en serieus met mijn problemen omgaan.

- Concreet omschreven opdrachten met goede uitleg als je het niet snapt; afspraken die vast staan en niet zomaar vanaf geweken wordt; bgl voor elke student gelijk; individuele bgl op vaste tijdstippen zodat er niemand van staat te kijken dat je een individueel gesprek hebt.
- Docent die alles weet van jouw studiejaar, zich op de achtergrond houdt en goed te hulp schiet als je erom vraagt bv duidelijk advies, komen met voorbeelden etc.

2. Hoe belangrijk is het voor jou dat er tijdens jouw studie begeleiding aangeboden wordt?

Score:	7	8	9	10
	4 x	5 x	9 x	15 x

Eén respondent heeft zowel het cijfer 7 als 8 vet gemaakt.

Wat is de reden dat je voor dit cijfer kiest?

Bij score 7 wordt geantwoord:

- Bij problemen is het handig om extra bgl te krijgen. Anders fijner om zelfstandig te studeren en iets een keer na te lezen.
- Belangrijk maar niet mee eens dat school dit uitkiest. Band kun je niet afdwingen. Eerder naar vakdocent gaan dan naar begeleider.
- Door goede bgl voel ik me zekerder en kan ik vragen stellen. Ik ben er niet van afhankelijk.
- Zelfstudie is goed, maar bij bepaalde dingen erg belangrijk dat er hulp geboden wordt.

Bij score 7 + 8 wordt geantwoord:

- Ook dingen alleen en begeleider om op terug te vallen

Bij score 8 wordt geantwoord:

- Bgl kan ervoor zorgen dat ik toch door kan zetten, maar niet als ik steeds van het kastje naar de muur wordt gestuurd.
- Veel is nog onduidelijk omdat dit eerste jaar is. Ik wil tussen de lessen door feedback, informatie en vragen stellen aan een begeleider.

- Wanneer je dingen niet begrijpt of problemen hebt, is het belangrijk hierover te praten met een begeleider.
- Erg belangrijk. Ik zoek naar goedkeuring en zekerheid; werk organiseren is lastig, daarbij ondersteuning. Dmv goede bgl jezelf ontplooien.
- Bgl is meer dan de helft van je opleiding. Geen docenten die tijd nemen en serieus luisteren, kan ervoor zorgen dat je niet verder komt of blijft haken.

Bij score 9 wordt geantwoord:

- Erg fijn om bgl te hebben, zo weet je of je op de goede weg bent en je kan iets vragen of iets kwijt.
- Ik heb reflectie nodig, een schop onder mijn kont. Zodat ik weet waar ik sta en wat ik nog moet doen.
- Belangrijk zodat je weet wat precies de bedoeling is en er mensen voor je klaar staan op school.
- Soms ben ik laks met plannen, na gesprek met medestudenten of docenten valt het eigenlijk nog wel mee.
- Bgl geeft motivatie tijdens je leerproces. Begeleiders geven tips, geven sturing en bezitten kennis aan en over je leerproces. Ik heb dit nodig omdat ik gestructureerd ben en graag mensen in mijn omgeving heb die mij structuur bieden. De beste leermeester!
- Erg belangrijk. Elke jaar loop je tegen nieuwe dingen aan waarvan je niet weet wat het is en/of wat je ermee moet doen.
- Heel fijn. Gevoel in het diepe gegooid te zijn, door bgl voel ik me vrijer om vragen te stellen.
- HBO is veel zwaarder dan MBO of HAVO. Vooral 1^e jaar echt steun nodig van iemand die meer weet over opleiding.
- Ik wil bevestiging dat ik het goed doe. Je hebt recht op goede bgl.

Bij score 10 wordt geantwoord:

- Is belangrijk. Er samen uitkomen als je vastloopt. Samen kan je meer bereiken dan alleen.
- Essentieel voor je ontwikkeling. In principe ben je groen, door goede bgl weet je dat je je optimaal ontwikkeld.
- Alles is nieuw en er komt veel op je af. Door goede bgl wordt je op de goede weg geholpen.
- Niemand op HBO kan zonder; we hebben het allemaal nodig.

- Zonder bgl kun je niks, overstap HAVO – HBO is zeer groot, dus bgl 1^e jaar is zeer belangrijk; ook feedback/ goedkeuring van je ondernomen dingen is fijn.
- Erg belangrijk. Met voldoende bgl en goede ondersteuning kan student zich goed ontwikkelen.
- Zonder bgl kom je niet ver. Er komt een punt dat je controle nodig hebt of dat je vastloopt. In eerste jaar heel belangrijk, begeleider weet of opleiding wel of niet geschikt is voor jouw manier van werken.
- Houdt mij gemotiveerd om opdrachten en projecten zo goed mogelijk te doen. Er kijkt een ervaren persoon over mijn schouders mee.
- Erg belangrijk. Ik werk graag zelfstandig, maar zonder bgl zou ik niet ver komen.
- Heel belangrijk. Om prestaties onder ogen te komen, bij goede is het een bevestiging, bij tegenvallende zal bgl een goede motivatie zijn verder te kunnen.
- Docenten beschikken over kennis die ik graag wil krijgen; vragenuur waar vraag en antwoord gegeven wordt ipv zelf een vraag en antwoord bedenken. Deze vraag stel ik niet voor niets.
- Erg belangrijk. Het is nieuw, we moeten nog veel leren.
- Echt super belangrijk. Is houvast. Je krijgt feedback van andere kant om jezelf te verbeteren en daar leer je ontzettend veel van.
- Moeite met zelfstandig werken, wil geregeld feedback krijgen zodat ik weet of ik de goede kant op ga.
- Zonder kom je niet ver. Alles is nieuw, je moet wennen.

3. Wat heb je nodig om de voor jou zo ideaal mogelijke begeleiding tijdens jouw studie te realiseren? Waaraan heb je dan behoefte?

- Docenten of studenten die zich voor een tijd willen ontfermen over een eerstejaars: dus niet 10 slb-studenten voor 1 Slb'er.
- Een goede band met de begeleider: de begeleider toont interesse, maakt een praatje, heeft goed email contact en is op de hoogte van de ontwikkelingen van de student. Dit wordt elke periode besproken met de student (2x).
- Een goed luisterend oor, naar elkaars mening kunnen luisteren, eerlijkheid, helpen, aan afspraken houden, respect voor elkaar hebben en een goed advies kunnen geven. Een goede begeleiding is belangrijk maar uiteindelijk moet degene het wel zelf doen om de bgl een succes te laten worden.

- Regelmatig gesprekken.
- Bgl die op de hoogte is van alle opdrachten en werkstukken; begeleider die interesse toont en af en toe vragen hoe het gaat.
- Eén keer per week gesprek met mijn Slb'er (2x).
- Ik vind het prettig zelf te ontdekken en iemand achter de hand te hebben voor als je iets niet snapt. Bgl is erg belangrijk!!!!
- Veiligheid in de groep; een klik met medestudenten en Slb'er; positieve instelling over de opleiding (hoe leuk vind ik het); motivatie vanuit mijzelf; gemotiveerd worden.
- Een studiemaatje, iemand die meer ervaring heeft dan ik en die mij vertelt hoe ik bepaalde dingen het beste kan aanpakken.
- Een budget van overheid voor personal coach. Deze coaches moeten goed opgeleid zijn, de tijd voor je nemen en eerlijk en serieus met je omgaan.
- Niet te overheersende bgl. Het moet duidelijk zijn voor wat je bij wie of waar terecht kan, als het nodig is.
- Een persoonlijke slb'er altijd voor alles bereikbaar en geeft feedback op alle terreinen.
- Voldoende tijd voor docenten om bgl zo goed mogelijk te doen.
- Vrijheid in keuze. Pedagogische relatie, persoonlijke band, bereikbaarheid.
- Iemand waarop je kunt vertrouwen, die je verder helpt en die je begeleidt waar jij het nodig hebt. Vertrouwen = iemand waar je terecht kunt met al je problemen en je problemen uit durft te spreken. Begeleider kan gezellig en leuk zijn, maar kwaliteit is ook heel belangrijk. Begeleider moet eerlijk zijn en kritiek zo geven dat iedereen er mee om kan gaan.
- Persoonlijk en snel contact kunnen maken met je docent; steunlessen of begeleidingslessen.
- Structuur en duidelijkheid. Niet fijn wanneer schema's 3x veranderen of bgl er niet is wanneer ik aan de bel trek of uitleg over iets wat ik al begrijp. Dan vervaagt mijn concentratie en dus mijn motivatie.
- Mogelijkheden voor het aanvragen van een gesprek, dan geen lange termijnplanning. Deskundige begeleiders en de werkwijze van school goed weten. Niet op de hoogte, dan ander inspringen.
- Momenten voor concrete vragen. Iedereen een keer per week half uurtje bij slb'er echt de tijd om even te praten.
- Altijd beschikbare docent, maar die niet voorkauwt.

- Hele jaar dezelfde slb'er; 2x per periode een bijeenkomst met slb'er en ongeveer 10 studenten.
- Iemand die me aanstuurt zodat ik helderheid krijg en van daaruit zelfstandigheid bij mij laat. Goedkeuring, zodat ik met meer zekerheid werk. Positieve aansturing en ruimte voor vragen.
- Regelmatig individueel gesprek met slb'er: wat gaat er niet zo goed en wat juist wel.
- Bgl door slb'er/ docent, klasgenoten en/of ouderejaars.
- Bgl door meerdere docenten, door meerdere uitleg wordt het duidelijker.
- De juiste begeleider met de juiste ervaring. Door begeleider die zelf nog veel moet leren krijg je geen vertrouwen in bgl en dat is belangrijkste punt.
- Begeleider is 4 jaar je aanspreekpunt. Als het niet klikt dan veranderen.
- Persoon die je begrijpt en snapt wat er speelt bij je studie. Niet echt materialen maar een goed persoon.
- Hulp als er een vraag is. Bij probleem op ander gebied een luisterend oor en feedback. Vertrouwen is belangrijk. Het studeren zelf is eigen verantwoordelijkheid.
- Luisterend oor en medeleven/ begrip.
- Structuur en regelmaat; vast contactpersoon voor goed gesprek en die je begrijpt.
- Eén vaste persoon waar je op terug kunt vallen, die genoeg tijd heeft mocht het nodig zijn, weet waar ze het over heeft, van alles op de hoogte.

4. Stel dat jij jouw ideeën en behoefte aan begeleiding tijdens jouw studie zou mogen vormgeven in een begeleidingsleerlijn, hoe zou deze er dan uitzien?

- Regelmatig contact met de begeleider en een mogelijkheid om op een vast tijdstip ergens binnen te lopen waar jij antwoord kunt krijgen op al jouw vragen. Eén begeleider op één student (2e-jaars of docent).
- Bgl aan begin studie is vaak belangrijk, hoe verder deste minder bgl, omdat je zelfstandiger wordt. Maar bgl moet tijdens hele studie blijven. Je kan altijd weer in problemen komen of vast lopen. Dan moet bgl weer scherp zijn om er samen uit te komen en weer verder te gaan met studie.
- Ongeveer zoals het nu gaat. Bij de gesprekken tussen student(en) en de slb'er zou ik ervoor zorgen dat het duidelijk is hoe het gaat verlopen en wat er besproken gaat worden. De student hierbij ook inbreng laten hebben.

- Iedere maand kort gesprekje hoe het gaat; dat docenten bekijken waar wij ons mee bezig houden, zodat zij ons op belangrijke opdrachten kunnen wijzen.
- Dat je slb'er 3x per week een vrij uurtje heeft om zo binnen te lopen.
- Meer gesprekken met slb'er.
- Altijd op bgl kunnen rekenen; horen of het goed of niet goed gaat, zo kan je heel goed reflecteren op eigen handelen.
- Studiemateriaal lezen; overleggen/discussiëren; taken plannen; taken uitwerken; evalueren; ?????.
- Begeleiders ondersteunen en helpen je iedere dag. Einde van de week wordt gereflecteerd, geeft leerpunten voor volgende week, begeleider blijft op de hoogte en informeert hiernaar. Moet ook vanuit de student komen. Iedere maand komen alle studenten en begeleiders bij elkaar voor uitwisseling, van elkaar te leren en elkaar te ondersteunen.
- Niet te veel naast bestaande leerlijnen. Nu meestal genoeg bgl. Rond tentamentijd meer werkmomenten waar je ook vragen kunt stellen.
- Persoonlijk slb'er voor iedereen die alle antwoorden heeft, goede bgl over studeren binnen HBO en voorbereiding op tentamens.
- Iedere periode aantal momenten waarin studenten die zich daarvoor opgeven met docent kunnen bespreken waar ze mee zitten en wat ze extra willen.
- Keuze begeleider; geen dwangmatige bijeenkomsten, op afspraak; bespreken belangrijke studiemomenten; gesprek op basis van cijfers, aanwezigheid, welbevinden.
- Leren om kritiek (feedback) te geven en te ontvangen. Een begeleider moet vertrouwen van al zijn studenten winnen, zodat er iedereen terecht kan. Voor studenten fijn om te weten wie de begeleider echt is, als persoon. Wanneer er meer over begeleider vrijkomt, zullen studenten meer over zichzelf durven zeggen.
- Minimaal 2 uur per week bgl; extra terugkoppelingsgesprekken met slb'er; toetsen klassikaal behandelen bv casustoets nabehandelen in klas.
- Eén begeleider om me heen voor moment dat ik vast loop. Meerdere begeleiders hebben meerdere meningen dus liever 1 begeleider. Per vak wil ik wel een docent. Bgl wil ik met mijn planning, met mijn leren etc.
- Bglgesprekken in groepen, wellicht ook ouderejaars want daar valt veel van te leren. Een vast moment per periode. Daarnaast mogelijkheid individueel.
- Iedereen mailt van te voren vragen naar slb'er. Begeleider behandelt de vragen + belangrijke informatie.

- Altijd beschikbare docent voor vraag en antwoord; zelf ontdekken, maar wel docent op achtergrond; student met andere student bv 3^e-jaars en 1^e-jaars; samen: docent is niet alwetend maar kan en mag ook van studenten leren; duidelijke richtlijnen over wat er van me verwacht wordt.
- Elke periode 2x bij elkaar met slb-groepje om belangrijke dingen te bespreken en vragen te stellen als dit nodig is.
- In eerste periode meer sturing nodig bij leren leren maar ook lees en maakwerk. Meer bgl bij de periodes zodat je weet dat je op de goede weg ligt en of alles ingeleverd is, aan alles gedacht is. Groepje met slb'er zodat er meer sociale controle is in het groepje. Elkaar helpen, ondersteunen en een begeleider die begeleidt en in de gaten houdt.
- Iedere periode gesprekje; horen wat gaat goed en wat minder; snelle reacties op mails
- Evaluatiemails, niet verplicht, met vragen als: Ben je al aan topstukken begonnen? Hoe zijn de colleges geweest? Heb je literatuur gelezen? Etc.
- Alle leerlingen brengen in de groepsgesprekken zelf een onderwerp mee.
- Een slb'er die je terugmailt en vragen beantwoordt of bij vertraging dit even laat weten.
- Speciale dozen in gebouw of e-mailadres dat elke docent kan openen, voor concrete vragen.
- Vast moment voor evaluatiegesprek, veel contact met begeleider en begeleider weet hoe de studie verloopt.
- Eén vaste begeleider; geen verplichtingen, in eerste instantie op de achtergrond; hulp wanneer nodig, dit geeft student aan of docent moet iets vermoeden.

Bijlage 3.4 Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 1 + 2

Van alle antwoorden uit het bestand "Resultaten Vragenlijst Begeleidingsleerlijn" heb ik soortgelijke antwoorden geclusterd. Dit maakt het geheel overzichtelijk en concreter om als inbreng te gebruiken voor de ontwikkelgroep tijdens de eerste bijeenkomst.

1. Als jij mag dromen hoe ziet de ideale begeleiding (bgl) tijdens jouw studie er dan uit?

- Mijn ideale bgl is dat ik er geen nodig zou hebben; ouderejaars aan mij koppelen, waar ik nauw mee samenwerk, met alles kan ik naar haar toe stappen.
- Personal coach! (2x) Flexibele begeleider, die hele dag meeloopt (2x), je een spiegel voorhoudt, advies geeft, levenslessen meegeeft, maar ook gezellig kan praten. Serieus over je leerprocessen maar ook gezellig en fijn om te kletsen over jezelf en het leven.
- Ik vind het fijn om zelf om begeleiding te vragen. Begeleiding mag soms eerder komen bv stage in 2^e jaar.
- De mentorles van de middelbare school zou voor mij ideaal zijn.
- Docenten moeten voldoende tijd hebben om studenten te ondersteunen; zsm feedback geven.
- Persoon die balans houdt tussen professionele afstand en persoonlijke interesse (2x). Rolmodel en aanspreekpunt. Niet dwingend, wel aanspreekbaar. Bereikbaar, vriendelijk en oplossingsgericht.
- ik stel het heel erg op prijs om zelfstandig te werken, maar met controle door je begeleider (2x), bv gezamenlijke planning maken; belangrijk dat je eerlijk tegen elkaar kunt zijn, zowel als student, maar ook als docent. Belangrijk als het gaat om studieresultaten.
- Van te voren goede uitleg over een opdracht, daarna zelf aan de slag en kom ik terug wanneer ik een vraag heb/ niet verder kom, dan wil ik passende uitleg en zo nodig feedback. Dus: in het begin goed en vervolgens alleen waar ik het aangeef.
- Twee begeleiders die ook elkaar steunen, kunnen inspringen in bglgesprekken. Onderling wisselen ze ervaringen uit, waardoor beiden op de hoogte zijn. Ze zijn beter bereikbaar. Vaste bglmomenten dienen te blijven.
- Voor tentamenweek een dag voor vragen over vakken inplannen. Zo kun je na het leren nog concrete vragen stellen.

- Zelf uitproberen en op mijn bek gaan zonder ingrijpen, maar bij onduidelijkheid juist duidelijkheid geven.
- Op een vast moment per week staat iemand altijd open voor vragen.
- Meerdere docent in bgl, door verschillende uitleg werd alles een stuk duidelijker.
- Elke 2 weken een mailtje van begeleider over hoe je ervoor staat. Begeleider is van alles op de hoogte, ook hoe je je voelt. Je stuurt studenten een vragenlijst met bv Heb je .. af? Je wordt erop geattendeerd en begeleider weet hoe ver je bent.
- Zoals het nu is. Mentor met groepje 1x per 2 maanden en 1x per 2 maanden individueel over onderwerpen die door mentor of leerling worden voorgesteld. Ook zelf een afspraak maken als je vast loopt.
- In begin meer begeleiding (wat staat waar op internet) en daarna meer loslaten.
- Concreet omschreven opdrachten met goede uitleg als je het niet snapt; afspraken die vast staan en niet zomaar vanaf geweken wordt; bgl voor elke student gelijk; individuele bgl op vaste tijdstippen zodat er niemand van staat te kijken dat je een individueel gesprek hebt.
- De begeleider:
 - Eén vaste persoon (2x) waar je terecht kunt en die je helpt bij problemen (2x).
 - Toont interesse bv een praatje op de gang maken met een student, vraagt hoe het gaat (3x)
 - Mag humor hebben, maar ook de student serieus nemen (2x)
 - biedt extra ondersteuning bij een bepaalde opdracht, inhoudelijk.
 - Hulp als je erom vraagt, verder op achtergrond (
 - Die alles weet van jouw studie (2x)
 - Geeft overzicht voor planning en deadlines (2x) Stap voor stap.
 - Komt met voorbeelden
 - Vertrouwenspersoon waar je met alles terecht kunt (2x)
- Bereikbaarheid
 - goed contact via de mail (2x), een reactie duurt niet langer dan 2 dagen, is dit niet haalbaar dan laat de begeleider dit weten (2x)
 - telefonisch bereikbaar, bv voor persoonlijke omstandigheden.
 - 'altijd' bereikbaar (3x).
 - alle docenten minimaal 3 dagen aanwezig zijn.
- Gesprekken individueel/ kort:

- elke periode 2x om te kijken hoe het gaat op school en op stage.
 - Minimaal 1x per periode een gesprek met slb'er (2x).
 - Elke week even een moment met Slb'er om het vertellen hoe het gaat, wat je die week gedaan hebt en wat goed en fout ging (3x).
 - Elke 2 weken een gesprek met slb'er (2x)
 - Groepsbijeenkomsten (4x), kleine groep
 - mits duidelijk is wat we gaan bespreken en hoe we het aan gaan pakken.
 - Per periode alle belangrijke dingen bv peerassessment, IBM, topstukken bespreken met slb'er.
 - Meer ruimte voor persoonlijkheden zijn; uurtje per 1 – 2 weken in een soort plangroepje/ slb-groep zodat duidelijk is waar je aan kan werken.
 - korte gesprekken in groep van 5 met ruimte voor schoolwerk en voorbereiding toetsweek, zodat je meer met studenten werkt, wel altijd met begeleider.
- Inhoudelijke individuele of groepsbgl, buiten hoorcolleges en werkcolleges (2x). Voorbereiding op tentamens/ oefenvragen.

2. Hoe belangrijk is het voor jou dat er tijdens jouw studie begeleiding aangeboden wordt?

Score:	7	8	9	10
	4 x	5 x	9 x	15 x

Eén respondent heeft zowel het cijfer 7 als 8 vet gemaakt.

Wat is de reden dat je voor dit cijfer kiest?

Bij score 7 wordt geantwoord:

- Bij problemen is het handig om extra bgl te krijgen. Anders fijner om zelfstandig te studeren en iets een keer na te lezen (3x).
- Belangrijk maar invulling bepaald school en dat is jammer. Ik kies zelf graag docent voor bgl.
- Door goede bgl voel ik me zekerder en kan ik vragen stellen. Ik ben er niet van afhankelijk.

Bij score 8 wordt geantwoord:

- Bgl kan ervoor zorgen dat ik toch door kan zetten. Is de helft van je opleiding.
- In het 1^e jaar is veel nog onduidelijk.
- Wanneer je dingen niet begrijpt of problemen hebt, is het belangrijk hierover te praten met een begeleider.
- Erg belangrijk. Ik zoek naar goedkeuring en zekerheid; werk organiseren is lastig, daarbij ondersteuning. Dmv goede bgl jezelf ontplooien.

Bij score 9 wordt geantwoord:

- Erg fijn om bgl te hebben, zo weet je of je op de goede weg bent en je kan iets vragen of iets kwijt (4x)
- Ik heb reflectie nodig, een schop onder mijn kont. Zodat ik weet waar ik sta en wat ik nog moet doen.
- Nonchalant met plannen, na gesprek met medestudenten of docenten valt het eigenlijk nog wel mee.
- Bgl geeft motivatie tijdens je leerproces. Begeleiders geven tips, geven sturing aan en bezitten kennis over je leerproces. Ik heb dit nodig omdat ik gestructureerd ben en graag mensen in mijn omgeving heb die mij structuur bieden. De beste leermeester!
- Heel fijn. Gevoel in het diepe gegoooid te zijn, door bgl voel ik me vrijer om vragen te stellen.
- HBO is veel zwaarder dan MBO of HAVO. Vooral 1^e jaar echt steun nodig van iemand die meer weet over opleiding. Je hebt recht op goede bgl.

Bij score 10 wordt geantwoord:

- Er samen uitkomen als je vastloopt. Samen kan je meer bereiken dan alleen.
- Zonder bgl kun je niks, overstap HAVO – HBO is zeer groot, dus bgl 1^e jaar is zeer belangrijk(8x); ook feedback/ goedkeuring van je ondernomen dingen is fijn. Essentieel voor je ontwikkeling (2x). Begeleider weet of opleiding wel of niet geschikt is voor jouw manier van werken.
- Houdt mij gemotiveerd om opdrachten en projecten zo goed mogelijk te doen. Er kijkt een ervaren persoon over mijn schouders mee.
- Heel belangrijk om prestaties onder ogen te komen, bij goede is het een bevestiging, bij tegenvallende zal bgl een goede motivatie zijn verder te kunnen.
- Docenten beschikken over kennis die ik graag wil krijgen; vragenuur waar vraag en antwoord gegeven wordt ipv zelf een vraag en antwoord bedenken.

- Je krijgt feedback van andere kant om jezelf te verbeteren en daar leer je ontzettend veel van.
- Moeite met zelfstandig werken, wil geregeld feedback krijgen zodat ik weet of ik de goede kant op ga.

3. Wat heb je nodig om de voor jou zo ideaal mogelijke begeleiding tijdens jouw studie te realiseren? Waaraan heb je dan behoefte?

- Docenten of studenten die zich voor een tijd willen ontfemen over een eerstejaars (2x).
- Een studiemaatje/ ouderejaars, iemand die meer ervaring heeft dan ik en die mij vertelt hoe ik bepaalde dingen het beste kan aanpakken.
- Een goede band/ klik met de begeleider (3x): de begeleider toont interesse (2x), maakt een praatje (2x), heeft goed email contact en is op de hoogte van alle ontwikkelingen van de student (2x)
- Een goed luisterend oor (3x), naar elkaars mening kunnen luisteren, eerlijk zijn (3x), helpen, aan afspraken houden, respect voor elkaar hebben en een goed advies kunnen geven, medeleven/ begrip (2x), aansturen.
- Een budget van overheid voor personal coach. Deze coaches moeten goed opgeleid zijn, deskundig zijn (4x), de tijd voor je nemen en serieus met je omgaan.
- Een persoonlijke slb'er altijd voor alles bereikbaar (5x) en geeft feedback op alle terreinen. Is van alles op de hoogte (2x). Begeleider moet kritiek zo geven dat iedereen er mee om kan gaan.
- Het studeren zelf is eigen verantwoordelijkheid (2x)
- Niet te overheersende bgl. Het moet duidelijk zijn voor wat je bij wie of waar terecht kan, als het nodig is.
- Ik vind het prettig zelf te ontdekken, zelf doen (3x) en iemand achter de hand te hebben voor als je iets niet snapt.
- Bespreekmoment individueel/ groep:
 - Elke periode (2x) met groepje van 10
 - Regelmatig (1x) individueel (1x)
 - Eén keer per week individueel gesprek met mijn slb'er (3x).
- Veiligheid in de groep; een klik met medestudenten; positieve instelling over de opleiding (hoe leuk vind ik het); motivatie vanuit mijzelf; gemotiveerd worden.
- Voldoende tijd voor docenten om bgl zo goed mogelijk te doen.
- Vrijheid in keuze van slb'er. Pedagogische relatie.

- Iemand waarop je kunt vertrouwen (3x), die je verder helpt en die je begeleidt waar jij het nodig hebt (3x). Vertrouwen = iemand waar je terecht kunt met al je problemen en je problemen uit durft te spreken. Ook gezellig is.
- steunlessen of begeleidingslessen.
- Structuur (2x), regelmaat en duidelijkheid (2x).
- Momenten voor concrete vragen.
- Hele jaar dezelfde slb'er (3x); begeleider is 4 jaar je aanspreekpunt. Als het niet klikt dan veranderen.
- Goedkeuring, zodat ik met meer zekerheid werk. Positieve aansturing en ruimte voor vragen.
- Bgl door meerdere docenten (2x), door meerdere uitleg wordt het duidelijker.

4. Stel dat jij jouw ideeën en behoefte aan begeleiding tijdens jouw studie zou mogen vormgeven in een begeleidingsleerlijn, hoe zou deze er dan uitzien?

- Regelmatig contact met de begeleider (2x)/ Iedere maand kort gesprekje hoe het gaat (2x)/ dat docenten bekijken waar wij ons mee bezig houden, zodat zij ons op belangrijke opdrachten kunnen wijzen/ Meer gesprekken met slb'er/ Minimaal 2 uur per week bgl/ Extra terugkoppelingsgesprekken met slb'er/ Bgl-gesprekken in groepen (2x), wellicht ook ouderejaars want daar valt veel van te leren/ Of 3^e jaars aan 1e jaars koppelen/ Een vast moment per periode (2x). Daarnaast mogelijkheid individueel/ Elke periode bij elkaar met slb-groepje (2x)
- Vast tijdstip om ergens binnen te lopen waar jij antwoord kunt krijgen op al jouw vragen/ dat je slb'er 3x per week een vrij uurtje heeft om zo binnen te lopen.
- Eén begeleider op één student (2e-jaars of docent)/ persoonlijke begeleider voor iedereen die alles weet/ Eén vast persoon (2x)
- Geen verplichtingen(2x)
- Begeleiders ondersteunen en helpen je iedere dag (3x). Einde van de week wordt gereflecteerd, geeft leerpunten voor volgende week (2x), begeleider blijft op de hoogte en informeert hiernaar. Moet ook vanuit de student komen. Iedere maand komen alle studenten en begeleiders bij elkaar voor uitwisseling, van elkaar te leren en elkaar te ondersteunen.
- In eerste periode meer sturing nodig bij leren leren maar ook lees en maakwerk (2x). Maar bgl moet tijdens hele studie blijven. Je kan altijd weer in problemen komen of vast lopen. Dan moet bgl weer scherp zijn om er samen uit te komen en weer verder te gaan met studie.
- Ongeveer zoals het nu gaat/ Nu meestal genoeg bgl.
- Bij de gesprekken tussen student(en) en de slb'er duidelijkheid over verloop en wat er besproken gaat worden. De student ook inbreng laten hebben.
- Studiemateriaal lezen; overleggen/discussiëren; taken plannen (2x); taken uitwerken; evalueren/ Rond tentamentijd meer werkmomenten waar je ook vragen kunt stellen/ Betere voorbereiding op tentamens (2x)/ Goede bgl over studeren binnen HBO/ Toetsen klassikaal behandelen bv casustoets nabehandelen in klas.
- Keuze begeleider; op afspraak; bespreken belangrijke studiemomenten; gesprek op basis van cijfers, aanwezigheid, welbevinden.

- Leren om kritiek (feedback) te geven en te ontvangen. Een begeleider moet vertrouwen van al zijn studenten winnen, zodat er iedereen terecht kan. Voor studenten fijn om te weten wie de begeleider echt is, als persoon, dan zullen studenten meer over zichzelf durven zeggen.
- Iedereen mailt van te voren vragen naar slb'er. Begeleider behandelt de vragen + belangrijke informatie.
- Altijd beschikbare docent voor vraag en antwoord; zelf ontdekken, maar wel docent op achtergrond (2x)/ samen: docent is niet alwetend maar kan en mag ook van studenten leren; duidelijke richtlijnen over wat er van me verwacht wordt.
- Meer bgl bij de periodes zodat je weet dat je op de goede weg ligt en of alles ingeleverd is, aan alles gedacht is. Groepje met slb'er zodat er meer sociale controle is in het groepje. Elkaar helpen, ondersteunen en een begeleider die begeleidt en in de gaten houdt.
- Evaluatiemails, niet verplicht, met vragen als: Ben je al aan topstukken begonnen? Hoe zijn de colleges geweest? Heb je literatuur gelezen? Etc.
- Alle leerlingen brengen in de groepsgesprekken zelf een onderwerp mee.
- Een slb'er die je terugmailt (2x) en vragen beantwoordt of bij vertraging dit even laat weten.
- Speciale dozen in gebouw of e-mailadres dat elke docent kan openen, voor concrete vragen.
- Veel contact met begeleider en begeleider weet hoe de studie verloopt.

Bijlagen Ontwikkelgroep

Bijeenkomst 1

- 4.1a Voorbereiding bijeenkomst 1
- 4.1b Notulen bijeenkomst 1
- 4.1c Logboek bijeenkomst 1

Bijeenkomst 2

- 4.2a Voorbereiding bijeenkomst 2
- 4.2b Notulen bijeenkomst 2
- 4.2c Logboek bijeenkomst 2

Bijeenkomst 3

- 4.3a Voorbereiding bijeenkomst 3
- 4.3b Notulen bijeenkomst 3
- 4.3c Logboek bijeenkomst 3

Bijeenkomst 4

- 4.4a Voorbereiding bijeenkomst 4
- 4.4b Notulen bijeenkomst 4
- 4.4c Logboek bijeenkomst 4

Bijeenkomst 5

- 4.5a Voorbereiding bijeenkomst 5
- 4.5b Notulen bijeenkomst 5
- 4.5c Logboek bijeenkomst 5

Bijlage 4.1a Voorbereiding bijeenkomst 1 Ontwikkelgroep

Datum: 21 maart 2011

Voorbereidingen 1^e bijeenkomst

Video + snoer + dvd'tjes, koffie en thee

Voorbereidingspapieren, confrontaties uit vragenlijst

Open opstelling met stoelen en 1 tafel voor notulist, bord + marker

Studenten kennen elkaar en mij, dus geen voorstelrondje.

Inleiding

Welkom bij de 1^e bijeenkomst van deze ontwikkelgroep.

Een deelnemer heeft zich afgemeld ivm het 2^e graad verbranden van haar boven benen.

Jullie weten dat ik met een onderzoek bezig ben dat zich richt op de begeleiding. Alle 1^e-jaars studenten hebben een vragenlijst gekregen en 34 studenten hebben hun antwoorden teruggestuurd. Ik heb de antwoorden geanonimiseerd en per vraag geclusterd (zie volgende pagina). Dit zal later in de bijeenkomst ingebracht worden.

Het doel van mijn onderzoek is begeleiding af te stemmen op jullie behoeftes. Tijdens deze bijeenkomsten verwacht ik dat jullie gaan discussiëren en brainstormen over jullie behoeftes/wensen/ dromen mbt de ideale begeleiding. Uiteindelijk hoop ik dat jullie van vrije associatie komen tot het vormgeven van deel van de begeleidingsleerlijn.

De uitkomsten van dit onderzoek presenteer ik, liefst samen met een van jullie, aan mijn team en met de SLB Expertisegroep van FHP. Mochten er meer geïnteresseerden zijn, dan deel ik dit onderzoek ook graag met hen. Gegevens worden geanonimiseerd. Heeft iemand bezwaar tegen deze procedure?

Mag ik deze bijeenkomsten opnemen? Dit vergroot de betrouwbaarheid van mijn onderzoek.

Kern

Het thema van deze bijeenkomst is: "Hoe ziet de ideale begeleiding tijdens je studie er voor jou uit?"

In de vragenlijst hebben alle respondenten aangegeven begeleiding tijdens hun studie erg belangrijk te vinden:

Score:	7	8	9	10
	4 x	5 x	9 x	15 x

Eén respondent heeft zowel het cijfer 7 als 8 vet gemaakt.

Begeleiding tijdens jouw studie richt zich op begeleiding buiten colleges, trainingen en stage. Deze bijeenkomst gaan we in gesprek met elkaar dromen over de ideale begeleiding. Ik ga jullie stimuleren buiten kaders te denken. Blijf niet hangen in wat je al kent, maar probeer echt uitzonderlijk ideale omstandigheden te bedenken.

Via de Thoughtstormtechniek wil ik jullie creativiteit vergroten. Geniet van dat avontuur, de resultaten zijn verrassend. Het gaat als volgt:

Ik breng de vraag in: "Als jij mag dromen hoe ziet de ideale begeleiding tijdens jouw studie er dan uit?" Iedereen mag van alles inbrengen. Een student notuleert alle inbreng en mag zelf ook iets inbrengen. Alle inbreng van iedereen nemen we serieus; je mag uitleg vragen, maar niemand hoeft zijn inbreng te verdedigen. We blijven respectvol naar elkaar. Er is geen limiet voor jouw inbreng!

Deze wijze van brainstormen verkennen we 30 minuten. Daarna wil ik ook de confrontaties vanuit de vragenlijsten inbrengen. Mijn conclusies deel ik mondeling met de studenten. Hopelijk komen we aan het einde van deze bijeenkomst tot een groot wensen pakket qua begeleiding.

Voor mij ter inspiratie:

4. Metafoor met voetbalveld: waarom ook niet van achter kunnen scoren? Waarom geen rond veld? Andere lijnen? Enz.
5. Confrontaties vanuit de vragenlijst: personal coach; oudere jaars, emailadres met antwoord binnen 2 uur, altijd bereikbare docenten enz.
6. Hen uitnodigen te blijven dromen.

Geef ik iedereen de ruimte voor inbreng? Ik mag niets sturen. Blijf ik creatief en open? Ben ik respectvol?

Afsluiting

Ik geef een samenvatting van wat besproken is. Hebben studenten nog aanvullingen, opmerkingen of vragen?

Volgende bijeenkomst starten we met de samenvatting en dan gaan we meer inzoomen door de vraag te stellen wat voor de ideale begeleiding nodig is.

Bijlage 4.1b Notulen bijeenkomst 1 Ontwikkelgroep

Datum: 21 maart 2011 Tijd: 16.30 – 17.40 uur

Inleiding

Notulen is gemaakt door een student tijdens de bijeenkomst. Ingrid heeft later naar aanleiding van de video-opname haar inbreng toegevoegd: de inleiding, vragen/ opmerkingen en afsluiting.

Ingrid heet 6 studenten welkom. Twee studenten hebben zich afgemeld.

Ingrid begint met een inleiding (zie voorbereiding).

Student:

Het gaat om onze behoeftes. We moeten het anders doen en in dit geval is dat met ons.

Het doel: we komen tot een ontwikkelingsplan voor de begeleidingsleerlijn.

Thema 1^e bijeenkomst: Hoe ziet de ideale droombegeleiding eruit.

We moeten vooral out of the box denken, daar heeft ze een techniek voor :Thoughtstorm, de vraag wordt steeds herhaald. Laat je door elkaar inspireren. Zo komen we tot de meeste rare dingen? We spreken af dat we elkaar respecteren, we gaan vrij brainstormen. Alles mag ingebracht worden.

Het 2^e half uur wordt hier verder op ingegaan, kunnen we discussie aangaan.

Bij deze is het vastgelegd dat de beelden vertoond mogen worden. Toestemming van alle aanwezige studenten.

Ingrid wil de uitkomst/ het ontwikkelplan presenteren aan de studenten, team en de SLB-expertisegroep. Ze wil er een groot project van maken.

We kunnen het inbrengen voor ons competentie gericht werken.

Kern

Er zijn 58 vragenlijsten verstuurd en 34 beantwoord teruggekomen.

Uit onze antwoorden van de vragenlijst blijkt dat wij begeleiding heel belangrijk vinden. De scores zijn: 4x een 7; 5x een 8; 9x een 9 en 15x een 10.

Omdat het zo belangrijk is, is het fijn dat we hier iets mee gaan doen en dat we het terug koppelen naar de studenten.

Wat is de meest ideale begeleiding? Als wij mogen dromen, alles kan en alles mag, er zijn geen beperkingen, wat is dan het meest ideale? Het gaat over de begeleiding tijdens onze studieloopbaan en niet in de colleges, tijdens trainingen of stage.

Zal Ingrid iets meeschrijven op het bord? Ja, dat is fijn.

- Meerdere docenten, meer uitleg. Zodat je meerdere meningen naast elkaar kunt leggen. Betere bereikbaarheid.
- Eigen slb-er kiezen.
- Je moet op een niveau zitten met je slb-er. Dat je niet het idee hebt dat je een docent en student hebt. Maar een gelijkwaardig niveau heeft. Het is iets wat heel belangrijk is.
- Dat er een lijn getrokken wordt. Als docenten onderling, eenduidig.
- Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.
- Een docent die altijd bereikbaar is, dat hoeft niet per se iedereen te zijn maar een bepaald persoon die altijd bereikbaar is en dat je gelijk feedback ontvangt. Een soort HOTLINE die altijd bereikbaar is.
- Iemand die met je meegroeit, met je opleiding. 4 jaar lang dezelfde begeleider, mits de student daar voor kiest. Dat alle docenten op het podium komen en wij mogen kiezen met de groene knop, maar wel een blinde auditie. Denk aan The voice of Holland.

Als we mogen dromen.... Je hebt een voetbalveld. Je gaat iets anders ontwerpen en dat moet geen tweede voetbalveld worden. Dat kennen we al. Dat lijkt niet te werken. We willen het anders, achter in een goal scoren of een rond voetbalveld?

Wat is nog meer ideaal in begeleiding? Als wij het zelf mogen kiezen?

- Inschrijf uren, dat je je altijd kan inschrijven, dat een leraar een aantal uren beschikbaar heeft voor vragen. Spreek uur, zodat je kan zeggen, dan ga ik terug naar school. Dan kan ik gehoord worden en hoef ik geen afspraak te maken. Dan en dan kan ik naar die persoon, want dan zijn de uren klaar.
- De week voor de tentamens, een snelle chat, een persoon die achter de computer zit en je meteen feedback ontvangt. Social media. Normaal via mail contact, binnen een uur feedback. Maar de snelle chat gaat erover dat je meteen reactie krijgt, dus echt een chat, je loopt ergens tegenaan en vraagt het gewoon. Zo lees je ook de vragen mee van de andere studenten. Een soort van forum, zodat je andere vragen + antwoorden ook mee kan lezen.

- Een studiegroep, wordt hier niet gestimuleerd. Het idee dat er meerdere studenten met elkaar gaan leren, met een docent die jouw vragen kan beantwoorden als je ergens tegenaan loopt.
- Dat je als studiegroepen mag rouleren.
- Nu hebben we het steeds over de studie, terwijl we als studenten ook gezien willen worden.

Oké, droom eens.....

- Ik wil persoonlijk contact. Bowlen en de kerstborrel, gaven ons een ander beeld van de docenten. Sociale activiteiten, zoals op een terrasje zitten.
- Dat de actualiteit wordt meegenomen in de begeleiding. Robert M. wordt niet over gesproken hoewel dat heel veel met ons beroep te maken heeft.
- Vaker een schouderklopje, positief belonen. Meer feedback, slb-er moet meedenken. Wat gaat er niet goed? Gericht op oplossingen. Je wordt heel erg in het diepe gegooid.
- Op de papieren tussentijdse evaluatie wordt gewoon een A B C D gegeven. Iedereen is een individu. We willen een persoonlijk studie advies/ verslag. Persoonlijk kijken naar de cijfers. Wij willen weten wat de docenten van ons vinden. Hoe zien docenten ons als studenten?
- We moeten een soort team worden met docenten en studenten. We staan allemaal apart. Ook over elkaar leren. Dat iedereen betrokken is bij de school. Interacties motiveert en stimuleert.
- Dat leraren verder vragen, van joh hoe is het op school. Meer interesse tonen buiten school, school overstijgende interesse tonen. In het privé leven.
- Meer vrije uren met elkaar. Iets leuks gaan doen. Dat je elkaar beter leert kennen op andere gebieden, zodat je meer vragen durft te stellen. Meer sociale uren, ook vanuit studenten. Samenwerken.
- Hygiënisch zijn. Persoonlijke hygiëne. Als jij met je begeleider praat en je hebt een op een gesprek en die persoon ruikt naar zweet is niet fijn.

Dit willen we niet en wat willen we wel? Hoe ziet de begeleiding van je dromen eruit?

- Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
- De ideale begeleider moet coachend kunnen werken, zodat je zelf de inzichten krijg en aan de slag kunt gaan. Dat als je met privé situaties komt, dat die jou aanzet tot

zelf je oplossingen moet zitten en geen psychologisch antwoord. We blijven een school en geen GGZ.

- Iedereen heeft een bepaalde achtergrond het is fijn dat je dat op school kunt vertellen. Het moet niet te ver gaan. Dat een begeleider een grens moet leggen tussen coaching en therapie. Dat privé niet de overhand mag nemen, tussen jou en je slb-er. Een docent die precies weet tot hoever hij/ zij door kan vragen. Die precies het juiste doet, op het juiste moment dus een perfecte begeleider.
- Op moment dat jij vraagt, dat je wel het antwoord krijgt.
- Dat er andere personen op school, die jou wel kunnen helpen met privé situaties. Docent moet aangeven waar de grens ligt.

Naar aanleiding van de vragenlijst

- Personal coach, iemand die er de hele dag voor je is.
- Eén persoon geeft jou je persoonlijk studieadvies, maar vaker in de periode.
- Mentoruurtje; dat er een samenvatting wordt gemaakt van de hele week. Soort weekafsluiting. Dit gaat goed, dit gaat fout, en de mensen die willen mogen nog een persoonlijk gesprek aanvragen.
- Plangroep, voor eventueel leermogelijkheden.
- Twee begeleiders/ mentoren. Meer bereikbaar. Twee verschillende inzichten in jou.

Ingrid leest de inbreng vanuit de vragenlijst verder voor.

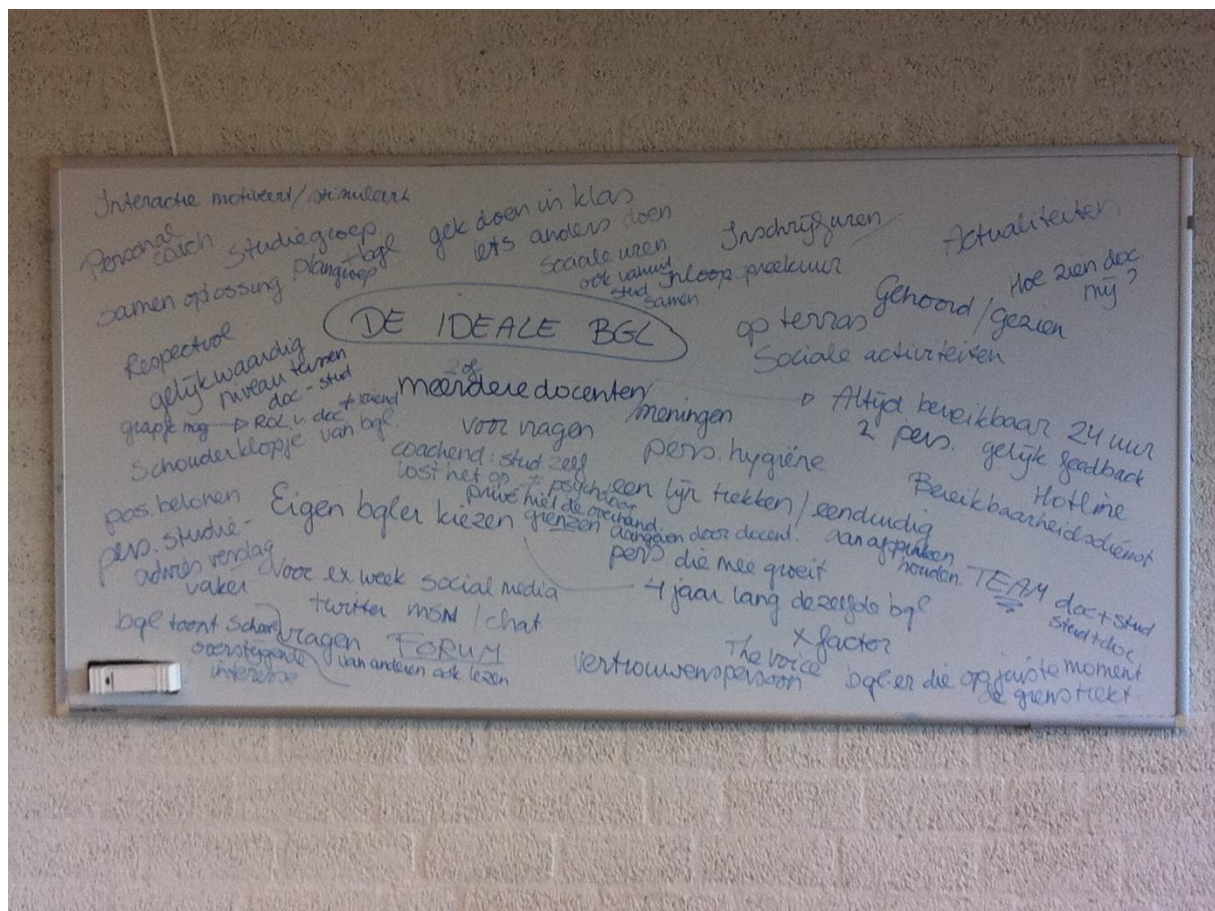
- Begeleider moet zich aan afspraken houden.
- In de vrije week een samenvattend college, college voor samenvattingen.

Ingrid maakt afspraken voor de notulen en vraagt of zij de items zal clusteren of dat we dat samen doen de volgende bijeenkomst. Wij willen dat graag doen, dus daar gaan we volgende bijeenkomst mee beginnen.

Ingrid vraagt hoe we deze bijeenkomst ervaren hebben. Een student geeft aan dat het een prettig werkgroepje is, fijne sfeer. Dit beamen de anderen. Ingrid benoemt dat het verleidelijk is de huidige situatie erbij te halen. Ook dit beamen de studenten. Ingrid vraagt of we hier elkaar feedback op geven.

Ingrid bedankt de studenten voor de medewerking.

Uitwerking op het bord:

Bijlage 4.1c Logboek bijeenkomst 1 Ontwikkelgroep

Datum: 22 maart 2011

Inleiding

Studenten beginnen serieus aan de bijeenkomst. Luisteren aandachtig naar mijn opening, waarin ik aangeef dat ik het spannend vind. Zij niet, alleen weten ze niet wat te verwachten. Ik leg mijn doel van onderzoek uit en het doel van deze bijeenkomsten (zie notulen).

Tijdens het brainstormen/ thoughtstorm zijn studenten redelijk creatief. Het lijkt moeilijk te zijn om tot dromen te komen. 1 Student probeert de droomlijn goed vast te houden. Studenten nemen hun taak serieus, zijn serieus bezig. Soms wordt er een grapje gemaakt. Daarna pakken we het weer natuurlijk op om verdere ideeën te wisselen. Sfeer is ontspannen. Dit geven studenten ook aan wanneer ik dit aan het einde vraag. Zij geven aan zelf alle ideeën de volgende keer te willen clusteren.

Valkuil is dat we toch snel vergelijkingen maken met de huidige begeleiding en met hoe het nu ingevuld wordt.

Naar aanleiding van de video:

De confrontatie uit de vragenlijst heeft te weinig aandacht gekregen. Doordat ik dit mondeling doorneem/ oplees tegen het einde van de bijeenkomst (ik ervaar tijdsdruk) lijkt zowel het moment en de wijze waarop geen recht te doen aan de resultaten uit alle vragenlijsten. Er kwam niet veel anders uit, maar toch.... Voor mijn gevoel veel werk en nu wordt het in 10 min besproken en komen er enkele aanvullingen. Ik heb zelf de vragenlijst niet de aandacht gegeven die het verdiend. Volgende bijeenkomst doe ik dit anders. Mijn inbreng is geweest: meedenken en formuleren op het bord. Tijdens het bekijken van de video merk ik dat ik duidelijk de leiding houdt door de aantekeningen op het bord te maken. Op zich niet verkeerd en toch kan het meer het product van de studenten worden, wanneer ik me nog meer terugtrek. Dus voornemen: studenten gaan zelf aan de slag.

Bijlage 4.2a Voorbereiding bijeenkomst 2 Ontwikkelgroep

Datum: 28 maart 2011

Benodigdheden

Confrontaties vraag 3 8x uitgeprint

Video + statief + 2 cassettes

Notulist heeft zich aangemeld

Inleiding

Welkom allemaal, ook 2 'nieuwe' studenten. Hebben jullie elkaar bijgepraat? Door notulen het gevoel op de hoogte te zijn?

- Staat in de notulen de inhoud van onze 1^e bijeenkomst passend verwoord?
- Zijn er nog dromen gekomen die gedeeld moeten worden? De twee studenten die er vorige keer niet waren willen nog iets inbrengen?

Kern

Studenten gaan clusteren:

Grote flap-overs/ student leidt de bijeenkomst? Op bord. Eerst samenvatting?

Na een eerste clustering door de studenten zelf, geef ik studenten de confrontaties uit de vragenlijsten op papier. Wat kan hiervan gebruikt worden? Zijn we iets vergeten?

De clustering gaat nog steeds van de droom/ ideale situatie uit. Dit zal ik regelmatig benoemen. Om te komen tot inzoomen en reële situatie wil ik hen wakker schudden. Letterlijk bv dmv iets ludieks als oude schoolbel?

Hierna gaan studenten nadenken over hoe deze vorm gaat krijgen in onze praktijk. 4 studenten nemen het standpunt van student in, 2 studenten van begeleider en 2 studenten van de directie/ organisatie. In discussie met elkaar gaan ze vanuit diverse standpunten bekijken wat wenselijk en haalbaar is om te komen tot een begeleidingsvoorstel/plan. Ons team heeft zeer veel interesse in dit onderzoek en is zeker bereid mee te werken aan implementatie van goede ideeën, dus het is voor studenten van belang duidelijk en zo concreet mogelijk op te schrijven hoe zij de begeleiding zouden vormgeven. Ik weet niet of deze overgang al in bijeenkomst 2 of in bijeenkomst 3 zal plaatsvinden. Is afhankelijk van proces van clusteren en wat dat voor discussies oplevert.

Afronding

Clustering samenvatten en afspraken maken voor vormgeving volgende bijeenkomst. Waar denken studenten aan?

Bijlage 4.2b Notulen bijeenkomst 2 Ontwikkelgroep

Datum: 28-03-2011 Tijd: 16.15-17.15

Vijf studenten aanwezig, 3 afmeldingen. Eén student notuleert. Naar aanleiding van de videobeelden heeft Ingrid enkele kleine aanvullingen gedaan en deze notulen geanonimiseerd.

Inleiding

Ingrid heet de studenten welkom. Bespreekt de vorige bijeenkomst even door. De notulen van vorige week worden er bij gepakt en worden even doorgenomen. Studenten vinden de notulen herkenbaar en gaan akkoord.

Ingrid geeft aan dat ze in 'het dromen' wil blijven, maar dat daarnaast de discussie wordt aangegaan, tussen bijvoorbeeld iemand die eigenlijk geen begeleiding nodig heeft naast iemand die constant een personal coach naast zich wil hebben.

De inbreng en ideeën van anderen zijn altijd welkom. Voor degene die er de vorige keer niet bij was wordt nog even gevraagd of er nog andere ideeën zijn, of andere dingen die niet naar voren zijn gekomen.

Wat hebben we gedaan:

- 1) Inhoudelijk: als eerst worden alle thema's op een groot vel geschreven. De thema's die naar voren komen zijn: slb'er – docententeam – studenten → hiertussen ligt de 'persoonlijke aandacht' (zie foto)
Daarnaast is er een kopje bereikbaarheid, kopje social media, activiteit.
- 2) Procesmatig: de inbreng komt van alle studenten. Er is een fijne manier van communiceren. Alles wordt in de groep besproken en er wordt overlegd tot iedereen zijn goedkeuring heeft gegeven.
- 3) De vragen die vanuit de studenten komen worden ook op een fijne manier beantwoordt. Onderling is het samenwerken

Het rondje slb'er – docententeam etc. wordt heel erg mooi aan elkaar gelinkt. Dit heeft namelijk betrekking op de student zelf. Is heel erg persoonlijk. Gebeurt in Den Bosch. De punten bereikbaarheid en social media. Dit ligt voornamelijk buiten Den Bosch, er kunnen namelijk ook docenten zijn die bijvoorbeeld in Den Haag of Groningen zitten waar contact mee op kan worden genomen.

- 1) Meerdere docenten, meer uitleg. Zodat je meerdere meningen naast elkaar kunt leggen. Betere bereikbaarheid.

➔ Bereikbaarheid, docententeam

2) Eigen slb-er kiezen.

→ Slb'er en student

3) Je moet op één niveau zitten met je slb-er. Dat je niet het idee hebt dat je een docent en student hebt. Maar een gelijkwaardig niveau hebt. Het is iets wat heel belangrijk is.

→ Slb'er, docententeam en student

4) Dat er een lijn getrokken wordt. Als docenten onderling, eenduidig.

→ Docententeam

5) Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.

→ Persoonlijke aandacht, student en bereikbaarheid.

6) Een docent die altijd bereikbaar is, dat hoeft niet per se iedereen te zijn maar een bepaald persoon die altijd bereikbaar is en dat je gelijk feedback ontvangt. Een soort HOTLINE die altijd bereikbaar is.

→ Bereikbaarheid, social media

7) Iemand die met je meegroeit, met je opleiding. 4 jaar lang dezelfde begeleider, mits de student daar voor kiest. Dat alle docenten op het podium komen en wij mogen kiezen met de groene knop, maar wel een blinde auditie. Denk aan The voice of Holland.

→ Slb'er,

8) Inschrijf uren, dat je je altijd kan inschrijven, dat een leraar een aantal uren beschikbaar heeft voor vragen. Spreek uur, zodat je kan zeggen, dan ga ik terug naar school. Dan kan ik gehoord worden en hoef ik geen afspraak te maken. Dan en dan kan ik naar die persoon, want dan zijn de uren klaar.

→ Bereikbaarheid, docententeam

9) De week voor de tentamens, een snelle chat, een persoon die achter de computer zit en je meteen feedback ontvangt. Social media. Normaal via mail contact, binnen een uur feedback. Maar de snelle chat gaat erover dat je meteen reactie krijgt, dus echt een chat, je loopt ergens tegenaan en vraagt het gewoon. Zo lees je ook de vragen mee van de andere studenten. Een soort van forum, zodat je andere vragen + antwoorden ook mee kan lezen.

→ Social media, bereikbaarheid

10) Een studiegroep, wordt hier niet gestimuleerd. Het idee dat er meerdere studenten met elkaar gaan leren, met een docent die jouw vragen kan beantwoorden als je ergens tegenaan loopt.

→ activiteiten

11) Dat je als studiegroepen mag rouleren.

→ activiteiten

12) Nu hebben we het steeds over de studie, terwijl we als studenten ook gezien willen worden.

→ Persoonlijke aandacht

13) Ik wil persoonlijk contact. Bowlen en de kerstborrel, gaven ons een ander beeld van de docenten. Sociale activiteiten, zoals op een terrasje zitten.

→ Persoonlijke aandacht, activiteiten

14) Dat de actualiteit wordt meegenomen in de begeleiding. Robert M. wordt niet over gesproken hoewel dat heel veel met ons beroep te maken heeft.

→ Social media, docententeam

15) Vaker een schouderklopje, positief belonen. Meer feedback, slb'er moet meedenken. Wat gaat er niet goed? Gericht op oplossingen. Je wordt heel erg in het diepe gegooid.

→ Persoonlijke aandacht, slb'er (docententeam) (wil je dat aan iedere docent linken of alleen aan de docent van wie feedback wilt.)

16) Op de papieren tussentijdse evaluatie wordt gewoon een A B C D gegeven. Iedereen is een individu. We willen een persoonlijk studie advies/ verslag. Persoonlijk kijken naar de cijfers. Wij willen weten wat de docenten van ons vinden. Hoe zien docenten ons als studenten?

→ Persoonlijke aandacht, slb'er.

17) We moeten een soort team worden met docenten en studenten. We staan allemaal apart. Ook over elkaar leren. Dat iedereen betrokken is bij de school. Interacties motiveert en stimuleert.

→ Activiteiten, persoonlijke aandacht.

18) Dat leraren verder vragen, van joh hoe is het op school. Meer interesse tonen buiten school, school overstijgende interesse tonen. In het privé leven.

→ Persoonlijke aandacht, slb'er → doorkoppeling naar de rest van het team.

19) Meer vrije uren met elkaar. Iets leuks gaan doen. Dat je elkaar beter leert kennen op andere gebieden, zodat je meer vragen durft te stellen. Meer sociale uren, ook vanuit studenten. Samenwerken.

→ Activiteiten

20) Hygiënisch zijn. Persoonlijke hygiëne. Als jij met je begeleider praat en je hebt een op een gesprek en die persoon ruikt naar zweet is niet fijn.

→ Persoonlijke aandacht

21) Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.

→ Persoonlijke aandacht, student, slb'er, docententeam.

22) De ideale begeleider moet coachend kunnen werken, zodat je zelf de inzichten krijgt en aan de slag kunt gaan. Dat als je met privé situaties komt, dat die jou aanzet tot zelf je oplossingen moet zitten en geen psychologisch antwoord. We blijven een school en geen GGZ.

→ Slb'er.

23) Iedereen heeft een bepaalde achtergrond het is fijn dat je dat op school kunt vertellen. Het moet niet te ver gaan. Dat een begeleider een grens moet leggen tussen coaching en therapie. Dat privé niet de overhand mag nemen, tussen jou en je slb'er. Een docent die precies weet tot hoever hij/ zij door kan vragen. Die precies het juiste doet, op het juiste moment dus een perfecte begeleider.

→ Persoonlijke aandacht, slb'er

24) Op moment dat jij vraagt, dat je wel het antwoord krijgt.

→ Bereikbaarheid, social media.

25) Dat er andere personen op school, die jou wel kunnen helpen met privé situaties.
Docent moet aangeven waar de grens ligt.

➔ Bereikbaarheid.

26) Personal coach, iemand die er de hele dag voor je is.

➔ Bereikbaarheid, slb'er

27) Eén persoon geeft jou je persoonlijk studieadvies, maar vaker in de periode.

➔ Slb'er

28) Mentoruurtje; dat er een samenvatting wordt gemaakt van de hele week. Soort weekafsluiting. Dit gaat goed, dit gaat fout, en de mensen die willen mogen nog een persoonlijk gesprek aanvragen.

➔ Slb'er

29) Plangroep, voor eventueel leermogelijkheden.

➔ activiteiten

30) Twee begeleiders/ mentoren. Meer bereikbaar. Twee verschillende inzichten in jou.

➔ Slb'er, bereikbaarheid

31) Begeleider moet zich aan afspraken houden.

➔ Docententeam, student

32) In de vrije week een samenvattend college, college voor samenvattingen.

➔ Activiteiten, docententeam

Extra: de social media wordt in verschillende hoorcolleges goed toegepast, maar in de andere juist niet.

Ingrid geeft de antwoorden uit het bestand "resultaten Vragenlijst Begeleidingsleerlijn" aan ons. Dit nemen we door om nog punten tegen te komen die we nog niet behandeld hebben. Het punt wat ons allen opvalt dat sommige mensen juist de vrijheid heel erg prettig vinden. Daarnaast komt het punt ouderejaars naar voren, dit is op dit moment nog niet van toepassing, maar zou volgend jaar dus zeker wel kunnen. Hierbij gaat samen dat het rolmodel wordt gemist.

We benoemen deze punten als volgt:

33) Sommige mensen vinden de vrijheid/ zelfstandigheid heel prettig.

→ Persoonlijke aandacht

35) Ouderejaars als aanspreekpunt, die als rolmodel dienen.

→ Student

De punten even onder elkaar gezet:

Bereikbaarheid:

- Meerdere docenten, meer uitleg. Zodat je meerdere meningen naast elkaar kunt leggen. Betere bereikbaarheid.
- Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.
- Een docent die altijd bereikbaar is, dat hoeft niet per se iedereen te zijn maar een bepaald persoon die altijd bereikbaar is en dat je gelijk feedback ontvangt. Een soort HOTLINE die altijd bereikbaar is.
- Inschrijf uren, dat je je altijd kan inschrijven, dat een leraar een aantal uren beschikbaar heeft voor vragen. Spreek uur, zodat je kan zeggen, dan ga ik terug naar school. Dan kan ik gehoord worden en hoef ik geen afspraak te maken. Dan en dan kan ik naar die persoon, want dan zijn de uren klaar.
- De week voor de tentamens, een snelle chat, een persoon die achter de computer zit en je meteen feedback ontvangt. Social media. Normaal via mail contact, binnen een uur feedback. Maar de snelle chat gaat erover dat je meteen reactie krijgt, dus echt een chat, je loopt ergens tegenaan en vraagt het gewoon. Zo lees je ook de vragen mee van de andere studenten. Een soort van forum, zodat je andere vragen + antwoorden ook mee kan lezen.
- Op moment dat jij vraagt, dat je wel het antwoord krijgt.
- Dat er andere personen op school, die jou wel kunnen helpen met privé situaties. Docent moet aangeven waar de grens ligt.
- Personal coach, iemand die er de hele dag voor je is.
- Twee begeleiders/ mentoren. Meer bereikbaar. Twee verschillende inzichten in jou.

Social Media:

- Een docent die altijd bereikbaar is, dat hoeft niet per se iedereen te zijn maar een bepaald persoon die altijd bereikbaar is en dat je gelijk feedback ontvangt. Een soort HOTLINE die altijd bereikbaar is.

- De week voor de tentamens, een snelle chat, een persoon die achter de computer zit en je meteen feedback ontvangt. Social media. Normaal via mail contact, binnen een uur feedback. Maar de snelle chat gaat erover dat je meteen reactie krijgt, dus echt een chat, je loopt ergens tegenaan en vraagt het gewoon. Zo lees je ook de vragen mee van de andere studenten. Een soort van forum, zodat je andere vragen + antwoorden ook mee kan lezen.
- Dat de actualiteit wordt meegenomen in de begeleiding. Robert M. wordt niet over gesproken hoewel dat heel veel met ons beroep te maken heeft.
- Op moment dat jij vraagt, dat je wel het antwoord krijgt.

Persoonlijke aandacht:

- Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.
- Nu hebben we het steeds over de studie, terwijl we als studenten ook gezien willen worden.
- Ik wil persoonlijk contact. Bowlen en de kerstborrel, gaven ons een ander beeld van de docenten. Sociale activiteiten, zoals op een terrasje zitten.
- Vaker een schouderklopje, positief belonen. Meer feedback, slb-er moet meedenken. Wat gaat er niet goed? Gericht op oplossingen. Je wordt heel erg in het diepe gegooid.
- Op de papieren tussentijdse evaluatie wordt gewoon een A B C D gegeven. Iedereen is een individu. We willen een persoonlijk studie advies/ verslag. Persoonlijk kijken naar de cijfers. Wij willen weten wat de docenten van ons vinden. Hoe zien docenten ons als studenten?
- We moeten een soort team worden met docenten en studenten. We staan allemaal apart. Ook over elkaar leren. Dat iedereen betrokken is bij de school. Interacties motiveert en stimuleert.
- Dat leraren verder vragen, van joh hoe is het op school. Meer interesse tonen buiten school, school overstijgende interesse tonen. In het privé leven.
- Hygiënisch zijn. Persoonlijke hygiëne. Als jij met je begeleider praat en je hebt een op een gesprek en die persoon ruikt naar zweet is niet fijn.
- Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
- Iedereen heeft een bepaalde achtergrond het is fijn dat je dat op school kunt vertellen. Het moet niet te ver gaan. Dat een begeleider een grens moet leggen tussen coaching en therapie. Dat privé niet de overhand mag nemen, tussen jou

en je slb-er. Een docent die precies weet tot hoever hij/ zij door kan vragen. Die precies het juiste doet, op het juiste moment dus een perfecte begeleider.

- Zelfstandigheid/ vrijheid

Slb'er:

- Eigen slb-er kiezen.
- Je moet op een niveau zitten met je slb-er. Dat je niet het idee hebt dat je een docent en student hebt. Maar een gelijkwaardig niveau hebt. Het is iets wat heel belangrijk is.
- Iemand die met je meegroeit, met je opleiding. 4 jaar lang dezelfde begeleider, mits de student daar voor kiest. Dat alle docenten op het podium komen en wij mogen kiezen met de groene knop/een blinde auditie, The voice of Holland.
- Vaker een schouderklopje, positief belonen. Meer feedback, slb-er moet meedenken. Wat gaat er niet goed? Gericht op oplossingen. Je wordt heel erg in het diepe gegooid.
- Op de papieren tussentijdse evaluatie wordt gewoon een A B C D gegeven. Iedereen is een individu. We willen een persoonlijk studie advies/ verslag. Persoonlijk kijken naar de cijfers. Wij willen weten wat de docenten van ons vinden. Hoe zien docenten ons als studenten?
- Dat leraren verder vragen, van joh hoe is het op school. Meer interesse tonen buiten school, school overstijgende interesse tonen. In het privé leven.
- Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
- De ideale begeleider moet coachend kunnen werken, zodat je zelf de inzichten krijg en aan de slag kunt gaan. Dat als je met privé situaties komt, dat die jou aanzet tot zelf je oplossingen moet zitten en geen psychologisch antwoord. We blijven een school en geen GGZ.
- Iedereen heeft een bepaalde achtergrond het is fijn dat je dat op school kunt vertellen. Het moet niet te ver gaan. Dat een begeleider een grens moet leggen tussen coaching en therapie. Dat privé niet de overhand mag nemen, tussen jou en je slb-er. Een docent die precies weet tot hoever hij/ zij door kan vragen. Die precies het juiste doet, op het juiste moment dus een perfecte begeleider.
- Personal coach, iemand die er de hele dag voor je is.
- Eén persoon geeft jou je persoonlijk studieadvies, maar vaker in de periode.

- Mentoruurtje; dat er een samenvatting wordt gemaakt van de hele week. Soort weekafsluiting. Dit gaat goed, dit gaat fout, en de mensen die willen mogen nog een persoonlijk gesprek aanvragen.
- Twee begeleiders/ mentoren. Meer bereikbaar. Twee verschillende inzichten in jou.

Docententeam:

- Meerdere docenten, meer uitleg. Zodat je meerdere meningen naast elkaar kunt leggen. Betere bereikbaarheid.
- Je moet op een gelijkwaardig niveau zitten met je slb-er. Dat je niet het idee hebt dat je een docent en student hebt. Het is iets wat heel belangrijk is.
- Dat er een lijn getrokken wordt. Als docenten onderling, eenduidig.
- Inschrijf uren / spreekuren, dat je je altijd kan inschrijven, dat een leraar een aantal uren beschikbaar heeft voor vragen. Dan kan ik gehoord worden en hoef ik geen afspraak te maken. Dan en dan is die persoon bereikbaar.
- Dat de actualiteit wordt meegenomen in de begeleiding. Robert M. wordt niet over gesproken hoewel dat heel veel met ons beroep te maken heeft.
- Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
- Begeleider moet zich aan afspraken houden.
- In de vrije week een samenvattend college, college voor samenvattingen.

Student:

- Eigen slb-er kiezen.
- Je moet op een gelijkwaardig niveau zitten met je slb-er. Dat je niet het idee hebt dat je een docent en student hebt. Het is iets wat heel belangrijk is.
- Het is belangrijk dat je je als student gehoord en gezien voelt.
- Gelijkwaardig en op een niveau, met respect. Maar het is uiteindelijk wel zo, dat mijn docent mijn docent blijft en niet mijn beste vriend. De afstand mag doorbroken worden maar de rol van docent moet wel in stand blijven.
- Begeleider moet zich aan afspraken houden.
- Ouderejaars als aanspreekpunt, rolmodel.

Activiteiten:

- Een studiegroep. Het idee dat er meerdere studenten met elkaar gaan leren, met een docent die jouw vragen kan beantwoorden als je ergens tegenaan loopt.

- Bereikbaarheid** **social media**
- 8, 5, 1, 6, 9, 24
26, 18, 30
- 9, 6, 14, 24
- Personlijke aandacht**
- 5, 12, 13, (15)
17, 18, 20, 23, 27, 33
- Nuttige punten:**
- 33: Verhaal
34: ouderlijk/leermerk
- Slb'k** **docententeam**
- 2, 3, 7, (15)
16, 18, 22, 23
26, 27, 28, 30,
31
- (15) 4, 1, 3, 8, 14
31, 32
- Student** **Student** **Activiteiten**
- 2, 3, 5, 31, 34
10, 11, 12, 17, 19, 29, 32

Driehoek van Persoonlijke Aandacht:

Persoonlijke aandacht (waarbij alle 3 de punten even belangrijk zijn): 13 – 20 - 21

Student – Docententeam: 12.18 -

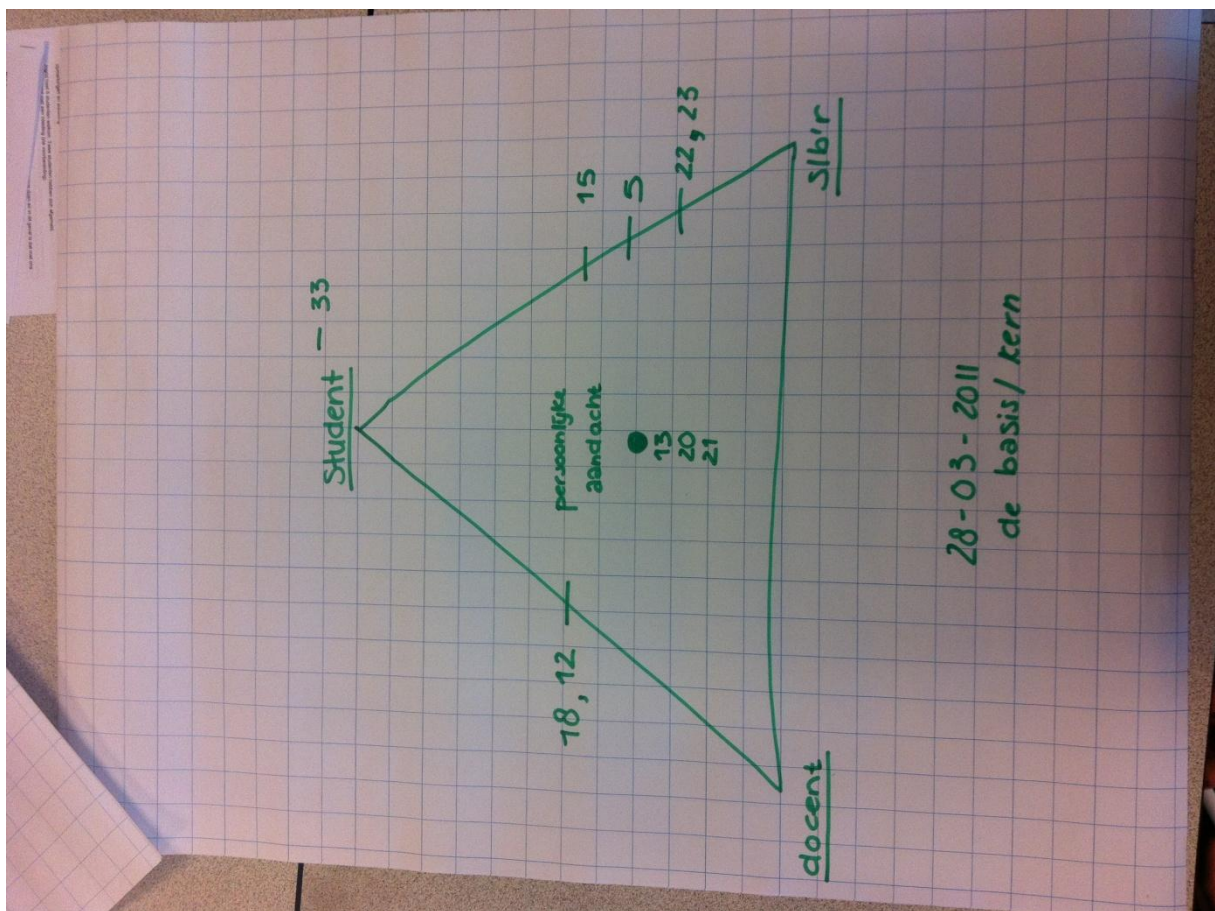
Student – Slb'er: 5 – 15 – 22.23

Docententeam – Slb'er:

Punt 33: heeft eigenlijk alleen betrekking op student, dus deze wordt daarbij aangesloten.

Als de cijfers worden verbonden met een . dan betekent dat ze later zullen worden samengevoegd. Deze punten hebben waarschijnlijk veel met elkaar te maken, ze komen eigenlijk op hetzelfde neer, waardoor ze later als één worden gemaakt.

Hier volgt een foto

Samenvatting:

We hebben 'de dromen' geconcretiseerd en onderverdeeld in de clusters.

We hebben een kern gevonden, persoonlijke aandacht, om de kern hebben we 3 verschillende punten gekozen, waarbij we hebben ingezoomd in de punten die wij het belangrijkst vonden in de begeleiding, de kern, de basis.

Afsluiting

Voor de volgende keer:

De notulen meenemen, aan de hand van de notulen, die uitgewerkt is. Ingrid verspreid deze notulen, zodat iedereen weet waar we het de volgende keer over gaan hebben. De volgende keer gaan we het in woorden brengen. We beginnen met de kern, de basis, die gaan we concretiseren.

De werkvorm: fijne manier van werken, zelf de touwtjes in handen wat er voor zorgt dat er iets leuks uit komt. Dit keer kwam er een driehoek uit waar we het met z'n allen snel over eens waren. De belangrijkste punten komen duidelijk naar voren.

Bijlage 4.2c Logboek bijeenkomst 2 Ontwikkelgroep

Datum: 30 maart 2011

Inleiding

Drie studenten hebben zich afgemeld. Eén student heeft beide bijeenkomsten gemist. Zij heeft nog niets van het proces meegekregen, dus haar heb ik bedankt voor haar bereidheid. Ik heb nu aan de studenten gevraagd wat zij wenselijk vinden. Wordt vervolgd.

De notulen zijn weer gemaakt door een student. Dit heeft ze uitgebreid gedaan. Weinig aanvulling nav de opnames.

Kern

Aandachtspunten voor mij tijdens deze bijeenkomst: laat studenten in een proces met elkaar komen doordat ze samen werken in dit traject. De videobeelden van vorige bijeenkomsten spiegelden mij met mijn actieve, redelijk centrale rol in de bijeenkomst, terwijl ik wil dat studenten aan het woord zijn! Mijn rol als onderzoeker wil ik zo min mogelijk centraal stellen en van invloed laten zijn. Bij de inleiding heb ik een samenvatting gegeven van de vorige bijeenkomst en benoemd dat zij zelf aangaven te willen clusteren. Ik benoem dat zij hierin initiatief mogen nemen en dat dit hun proces mag en kan zijn. Ze mogen het bord gebruiken of flap-overs die ik meegenomen heb. Wat blijkt: de studenten gaan met elkaar afstemmen, in discussie, betrekken elkaar en komen tot een mooie clustering (zie notulen).

Ze zijn enthousiast en lijken zich verantwoordelijk te voelen voor het hele proces.

Wanneer ik even het lokaal uitloop om de confrontaties van bijeenkomst 1 voor hen te kopiëren, tonen de videobeelden mij dat er niets verandert in hun werkzaamheden. Blijkbaar maakt het geen verschil of ik aan- of afwezig ben. Mijn invloed door mijn aanwezigheid lijkt nihil.

Ik vond dat de confrontaties uit de vragenlijsten vorige bijeenkomst te weinig aandacht heeft gekregen, daarom heb ik een uitgeprinte versie van thema 1/ vraag 1 deze bijeenkomst aan de studenten gegeven. Hierdoor komen zij tot 2 aanvullingen, die ook ik essentieel vind. Geweldig om te zien dat wanneer ik het proces loslaat, studenten opstaan en zelf tot bloei komen. Zowel als onderzoek en als pedagoog is dit voor mij genieten!

Mijn besluit: elke bijeenkomst worden de confrontaties uit de vragenlijst er weer bijgenomen op papier. Hebben we nog steeds alle dromen te pakken? Of hebben we bewuste keuzes gemaakt om in te gaan zoomen en zijn deze keuzes voor ons dusdanig belangrijk dat we sommige dromen overslaan?

Dus steeds neem ik confrontaties vanuit de vragenlijsten mee naar de bijeenkomsten.

Afronding

Aan het einde van de bijeenkomst zijn studenten enthousiast over hun behaalde resultaat. Dat ze tot een dergelijk driehoek komen vinden ze geweldig. De kern hebben ze te pakken en daar gaan ze volgende bijeenkomst mee verder. Ik merk dat ik wil vertrouwen op hun enthousiasme. Zij mogen invulling geven aan het project. Ik neem diverse werkvormen/ ideeën mee voor als ze vast lopen of omdat het bekijken van de begeleiding vanuit verschillende perspectieven van belang is, volgens mij.

Nog steeds vind ik het een spannend en enerverend proces. En wat is het heerlijk om studenten zo geïnspireerd met hun eigen begeleiding bezig te zien. Cadeautjes!

Bijlage 4.3a Voorbereiding bijeenkomst 3 Ontwikkelgroep

Datum: 1 april 2011

Benodigdheden:

- Flip-overvellen van vorige bijeenkomst ophangen
- Enkele notulen bijeenkomst 2
- Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3
- Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 4
- Item om wakker te worden??
- Lint van Open Dag om op schaal te gaan staan
- Iets ter visualisatie voor de 'petten'/ verschillende rollen

Inleiding

Welkom.

Wie notuleert vandaag?

Notulen vorige bijeenkomst? Goedgekeurd?

Zijn studenten die vorige week niet erbij waren op de hoogte voor hun gevoel? Wat gedaan om op de hoogte te zijn? Samenvatting van vorige bijeenkomst door een student.

De zelfstandige werkvorm vinden ze een fijne manier van werken (zie notulen). Ze zeggen zelf dat de belangrijkste punten duidelijk naar voren komen. Ik ben het daarmee eens. Ik laat hen dus hun eigen proces verder vormgeven. Ik blijf resultaatgericht door met hen het doel van deze bijeenkomst vast te stellen: wat hebben we over 1 uur?

Kern

In de notulen is te lezen dat vandaag studenten de kern, de basis willen concretiseren. Het dromen is over. NU naar de werkelijkheid. WAKKER WORDEN!! Letterlijk bv dmv iets ludieks als oude schoolbel?

Inzoomen en weer terug naar het grote geheel is wat ik bij hen moet stimuleren. Het inzoomen is belangrijk om tot concrete begeleiding te komen. Het grote geheel is belangrijk voor het verantwoorden van gemaakte keuzes en het straks moeten presenteren van hun ontwikkelingsplan. Het overbrengen naar anderen.

Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3 uitreiken ter confrontatie: nemen we alles mee of maken we bewuste keuzes, die we kunnen verantwoorden? Dit kan ook bij de alternatieve werkvormen (zie onder).

Alternatieve werkvormen:

Op schaal staan: waar sta je letterlijk op een schaal van 0 – 10 (ik leg een lint op de grond) als het gaat over de uitersten die we terug zien. Bijvoorbeeld

- 0 = geen begeleiding nodig/ zelfstandig; 10 = personal coach
- 0 = begeleider op de achtergrond; 10 = begeleider is altijd bereikbaar
- 0 = liefst 1 vaste begeleider; 10 = meerdere begeleiders + ouderejaars betrekken
- 0 = alleen studiebegeleiding; 10 = alleen persoonlijke begeleiding/ klik is het belangrijkste

OE studenten denken na, gaan in discussie over hoe de begeleiding vorm gaat krijgen in onze praktijk. 4 studenten nemen het standpunt van student in, 2 studenten van begeleider en 2 studenten van de directie/ organisatie. In discussie met elkaar gaan ze vanuit diverse standpunten bekijken wat wenselijk en haalbaar is om te komen tot een begeleidingsvoorstel/plan.

Afronding

Samenvatting door student. Hoe wordt deze bijeenkomst ervaren? Aandachtspunten voor de volgende bijeenkomst? Dan een bijeenkomst van 2 uur ter afsluiting. Wat gaan we dan doen? Afspraken maken over notulen + verspreiding.

Volgende week willen studenten hun tentamens voorbereiden dus is er geen ontwikkelgroep-bijeenkomst. Ik wens ze veel studiesucces.

Bijlage 4.3b Notulen bijeenkomst 3 Ontwikkelgroep

Datum: 1 april 2011 Tijd: 15.15 – 16.30 uur

Naar aanleiding van opmerkingen van studenten over de niet volledige notulen checkt Ingrid de gehele notulen nogmaals.

Welkom: opening

Ingrid heet iedereen weer welkom.

Zes studenten zijn aanwezig. Een studente heeft zich afgemeld vanwege een studiedag van haar werk. De volgende bijeenkomst is zij er weer bij.

Ingrid vraagt aan twee studenten, die er vorige week niet zijn geweest, of zij op de hoogte zijn. Ze geven aan dat de notulen duidelijk zijn. Een student stelt voor een samenvatting te geven en doet dit zelf.

De punten die we hadden, hebben we in kopjes verdeeld, 34 stuks en vandaag gaan we dit verder doorspreken. Toen we het opschreven, ontstond er een driehoek met wat belangrijk is, namelijk de persoonlijke aandacht. Dat staat centraal in de samenwerking tussen de slb'er, student en het docententeam. Deze driehoek valt binnen school; daarnaast staan 2 punten, die meer los staan van school, meer buiten school.

De notulen van de 2^e bijeenkomst wordt goedgekeurd door alle leden van de groep

Ingrid bedankt de student die de notulen gemaakt heeft.

Ingrid benoemt dat we aan hebben gegeven graag zelfstandig te willen blijven werken, dus gaan we aan de slag. Ingrid ziet dat we op een leuke manier een proces aangaan. We zijn een prettige groep. Er gaat iets uitkomen, dat voelen we allemaal.

Het dromen/ idealiseren hebben we 2 bijeenkomsten gedaan, nu moeten we wakker worden en het dromen los gaan laten -> down to earth zijn.

Van droom naar reëel -> er moet een plan uitkomen om in te brengen in het team

Onder ons ontstaat een hele discussie over hoe we het overzichtelijker maken voor onszelf.

Hoe gaan we nu verder? Wat is reëel/ wat is niet reëel? Hoe wordt dit ingedeeld? Ingrid geeft als tip dat we de geclusterde punten uit de notulen van bijeenkomst 2 kunnen doorlezen en bv bij het onderwerp 'slb'er' aangeven wat voor ons belangrijk is.

Idee van een medestudent: we gaan in tweetallen de geclusterde punten bij het kopje slb'er doorlezen. Samen gaan we dingen bij elkaar zetten die bij elkaar horen en woorden onderstrepen die belangrijk zijn -> de punten worden gegroepeerd.

Ingrid geeft aan dat het belangrijk is dat wij erboven gaan hangen om het concreter te maken -> de grote lijnen vormgeven. Daarnaast moeten we ook inzoomen om het concreet te maken.

Na het lezen vertellen we elkaar wat we gedaan hebben in de tweetallen. We discussiëren over hoe we dit concreet maken. We bespreken eerst wat we gedaan hebben. Het blijkt dat we allemaal categorieën gemaakt hebben.

Een tweetal komt uit op 4 categorieën bij de slb'er:

- eigen slb'er kiezen/ 2 mentoren, op 1 niveau met slb'er, coach
- Persoonlijke interesse/ klik
- personal coach. Moet dit wel een kopje zijn?
- studiegericht, persoonlijk studieadvies

Ander tweetal:

A: eigen slb'er kiezen, studieadviezen en hier komt heel veel bij

B: iemand die met je meegroeit, kiezen en dan 4 jaar als vaste begeleider.

C: Personal coach is 1 kopje, kun je niet heel veel over zeggen.

Discussie over de Personal Coach. Dit blijft hangen.

Ingrid nodigt ons uit voor de werkvorm 'Op schaal staan'. Ingrid legt een lint op de grond en wij gaan op een schaal van 0 – 10 staan:

0 = geen begeleiding nodig/ zelfstandig; 10 = personal coach/altijd begeleiding

We staan op de lijn met de volgende verdeling: een student op 3-4, een op 4-5, een op 5, een op 7-8, een op 7-8, een op 8

Conclusie: je kunt dus zien dat iedereen heel verschillend denkt. Dus dat is wel heel goed. Wat gaan we daarmee doen? Er zijn wel punten binnen die uitersten die we allemaal belangrijk vinden. Die moeten we benadrukken. En er zijn ook grote verschillen. Nemen we het gemiddelde?

We gaan per categorie concretiseren.

Ad punt “Eigen slb’er kiezen”:

Wie stond laag en wie hoog? Is het voor jullie allebei belangrijk een eigen begeleider te kiezen? Er ontstaat een discussie over het kiezen van een slb’er. Is dat wenselijk, mogelijk? Niemand van ons heeft een eigen begeleider gekozen. Moet dat? We hebben eigen behoeften. De discussie gaat over naar bereikbaar zijn van begeleiding. Stel dat je niet veel begeleiding wilt, dan kun je kiezen voor een slb’er die er niet veel is. Ook dit vindt niet iedereen handig. De slb’ers hier op school moeten wel hier lesgeven. Dat vinden we allemaal belangrijk. Dus waar is behoefte aan? Voordat we een conclusie opschrijven maken we een stemrondje.

- Conclusie: de slb’er moet lesgeven op de lesplaats bij Pedagogiek.

De slb’er moet hier lesgeven (op de opleiding) en aanwezig zijn. Vraag: willen we per se les van onze slb’er? Ja, zegt een student. Iedereen wordt gevraagd zijn mening in te brengen. Is het haalbaar? Lijkt niet haalbaar. Hier komt geen besluit uit.

In hoeverre kan je je slb’er kiezen? In het eerste jaar kun je je slb’er niet kiezen, omdat je aan het begin niet weet hoe en wie de slb’ers zijn. In het 2^e jaar kan dit wel. In het eerste jaar per klas 2 slb’ers en dan in de 2^e of 3^e periode kiezen? Of willen we 4 jaar lang een vast persoon? Hier kun je voor kiezen.

- conclusie: eerste jaar 2 slb’ers per klas, 2^e jaar eigen slb’er kiezen door voorkeurslijst: voorkeur slb’ers top 3 waarvan je er een krijgt.

Een student geeft aan dat we niets met stagereflectie doen. Ingrid zegt dat dit een bewuste keuze is, omdat anders het onderzoek te groot wordt.

De punten feedback en persoonlijke interesse worden toegevoegd door het derde tweetal.

Ad punt “persoonlijke interesse” / “wat moet je kunnen als slb’er?”

Er volgt een lange discussie over het mentuur/ mentorgesprekken. Algemene dingen worden doorgesproken en daarna kunnen er individuele gesprekken plaatsvinden. Nu ben ik verplicht om bij de regiekring te zitten, ook al snap ik alles. Moet dit verplicht of vrijwillig? Ingrid nodigt ons weer uit voor een ‘op schaal staan’

0 = alles is vrijwillig, 10 = alles is verplicht

Verdeling op de lijn: een student staat op 0, een op 2-3, twee studenten op 3, een op 4-5 en een op 5. Duidelijk weer heel verschillend. Wel iedereen op de vrijwillige helft.

De discussie gaat verder over het mentoruur. Het is niet verplicht, maar de eerste 10 of 30 minuten zijn algemeen en daarna is de slb'er beschikbaar.

Conclusie: 1 keer in de 4 weken (niet vaker, om zelfstandigheid te bevorderen), vrijwillig mentoruur per slb'er. Vrijwillig voor student, verplicht voor slb'er. Mocht je tussendoor je slb'er nodig hebben, kun je die mailen.

Een van ons geeft aan een extra bijeenkomst te willen. Het is jammer dat we hier zoveel werk in stoppen en het dan niet af kunnen maken. Ingrid plant dit straks met ons.

De discussie gaat verder over het mentoruur en of dit verplicht moet zijn voor slb'ers. Het gaat erom wat wij willen. Dus verplicht.

Conclusie: interesse ook vermelden in mentoruur -> persoonlijke interesse over zaken buiten school

Als je ergens tegenaan loopt, is er een kans voor een afspraak. Het eerste kwartier is algemeen in groepsverband (= draaideur voor lopende zaken). Hier hoeft je geen moeite voor te doen, dat is er gewoon. Daarna is individueel mogelijk op aanvraag (= klapdeur voor individueel aandacht).

Ad punt "studiegericht"

10-min gesprek: studieadvies hieraan binden. Gesprek met persoonlijk studieadvies.
-> ABCD is probleem = geen gerichte feedback

Conclusie: verplicht iedere periode persoonlijk individueel 10 min. gesprek (binnen lesweek) met geschreven persoonlijk advies vanuit team (ook van andere leraren) (leerling-vergadering voor docenten)

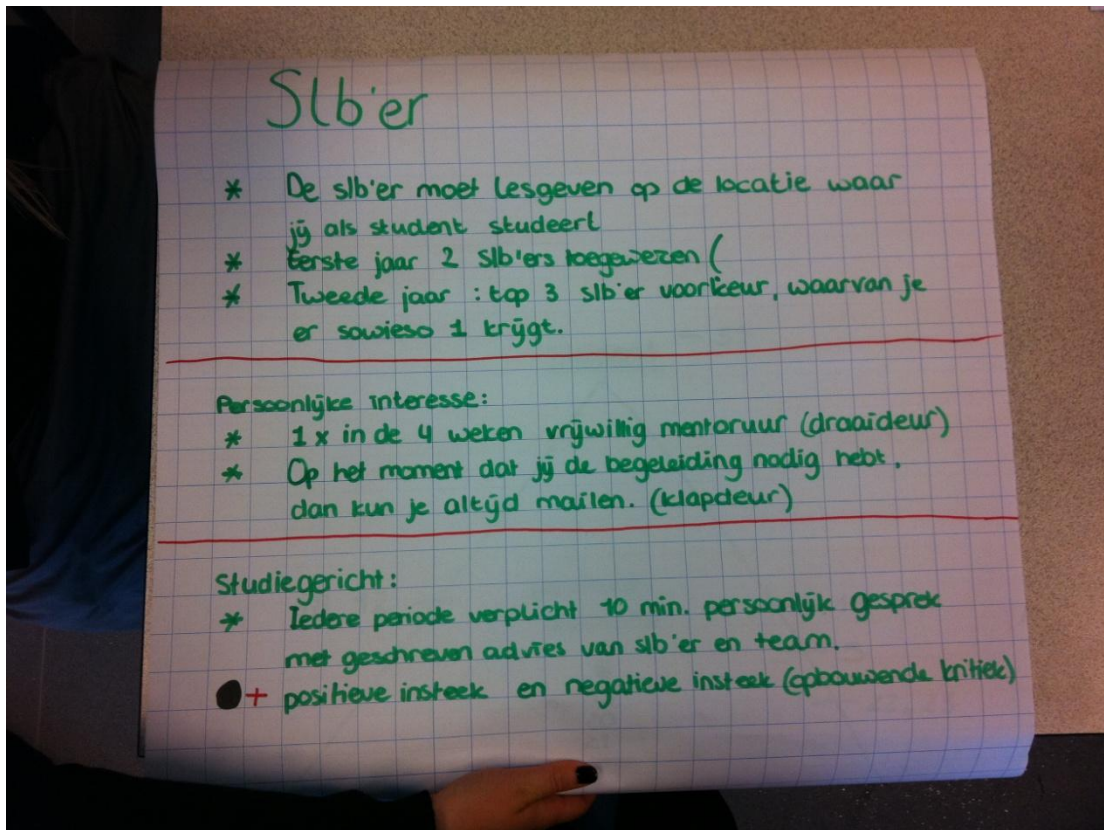
Extra punt “feedback”

Positieve insteek en ook verbeterpunten. Ook te horen krijgen wat niet goed gaat. Wanneer je nu een D advies krijgt, moet je niet alleen horen wat niet goed gaat, ook wat wel goed gaat. Anders werkt het demotiverend.

Ad punt “coachend”

Ideale begeleider moet coachend werken: positieve + negatieve feedback geven. We willen dat slb'er aansluit bij behoefte van de student.

Hieronder staat ons resultaat:

Op dit moment is de opnametijd verstreken en zijn er geen beelden van het vervolg.

Voor volgende keer:

We gaan vóór de volgende bijeenkomst aan de slag met de notulen van bijeenkomst 2. Ieder voor zich bekijkt dan: wat vinden we belangrijk? Zo kunnen we in de bijeenkomst meteen verder.

Iemand vraagt of we eerder kunnen beginnen op maandag 11 april. Ingrid kan niet eerder, maar geeft ons de ruimte er met elkaar over in gesprek te gaan voor de bijeenkomst. Deze bijeenkomst zal 2 uur duren. Wij denken dat de meeste tijd gaat zitten in het bespreken wat wij willen van de slb'er. Dus komt goed.

We plannen een 5^e bijeenkomst van 2 uur op 19 april van 11.00 – 13.00 uur.

Ingrid bedankt ons voor onze inzet.

Bijlage 4.3c Logboek bijeenkomst 3 Ontwikkelgroep

Datum: 6 april 2011

Inleiding

Bij de inleiding wil ik de studenten laten afstemmen met elkaar, omdat 2 studenten er vorige keer niet bij waren. Fijn dat een van de studenten zelf al voorstelt een samenvatting te geven van de vorige bijeenkomst. Ze geven aan en laten hiermee merken dat ze veel eigen inbreng willen. Geweldig!

Kern

Een bijeenkomst met veel discussies. Dit heb ik niet hoeven stimuleren. Tot in details zijn ze bezig af te wegen wat ze nou precies willen.

Om ze uit discussies over details te halen heb ik 2x de werkvorm van de schalen voorgesteld. De eerste keer gaf dit duidelijk een ander perspectief, het maakt hun meningen concreet en ook de verschillen tussen studenten. Ze beseffen dat zij als groep keuzes maken voor alle eerstejaars: "Als wij met zessen al verschil van mening hebben dan is dat zeker bij alle eerstejaars!" Hoe gaan we hiermee om? Nemen we het gemiddelde als uitgangspunt?

De 2e keer stelde ik deze werkvorm voor omdat ik dacht dat het innemen van een plaats op de schaal een grote discussie over details op dat moment ook zou verminderen. Eén student zat er zo in dat ze met tegenzin opstond en niet duidelijk aangaf dit nu niet te willen doen. Na de bijeenkomst benoemde ze dit ook. Ik kan hen dus uitnodigen tot een andere werkvorm en dan moet ik checken of zij dit ook echt willen. Ik wil hun proces niet te veel beïnvloeden. Hier houd ik de volgende keer rekening mee door te vragen of ze een werkvorm uit willen proberen.

Bij het concreet maken van het geclusterde onderwerp slb'er gaat veel tijd zitten in de discussie. Studenten gaan over alles de discussie aan. Ik heb ze deze ruimte gegeven, omdat ik denk dat dit een essentieel onderwerp is, dat veel aandacht verdient om te komen tot hoe ZIJ dit vorm willen geven. Soms geeft een student aan dat ze nog niet te veel op details in moeten gaan. "Dat komt nog wel". Ze luisteren wel naar elkaar, maar vinden het moeilijk dan weer het geheel te overzien. De tijd loopt echter door en ook dit beseffen ze. Aan het einde van de bijeenkomst stelt een student voor nog een extra 5^e bijeenkomst te plannen, omdat ze dit proces niet voortijdig wil afbreken. Ze wil echt tot een concreet plan komen, dat gepresenteerd kan worden aan het docententeam. Geweldig! Doen we.

Bij de clustering in het begin komen ze tot 4 aandachtspunten voor de slb'er. Het punt Personal Coach krijgt een eigen ruimte, omdat het verder nergens onder valt/ bij hoort. Een student vraagt zich af of dit juist is om te doen: "Het is raar om het een item te maken omdat het anders nergens bij hoort. Moeten we dit wel als groot punt maken, want er is maar 1 student geweest die dit wil?" Ik vind dit een terechte opmerking. De groep laat het echter staan. Ik reageer hier niet op. Bij de uitwerking van de notulen merk ik dat het hele punt van de Personal Coach geen aandacht meer heeft gekregen. Ik vraag me af of dit bewust gedaan of toch niet zo belangrijk wordt gevonden. Dit vraag ik de volgende keer aan de studenten.

Afronding

Tijdens de afronding verwoorden de studenten hun enthousiasme om aan dit onderzoek mee te werken. Ze ervaren het als een mooi proces en willen ook graag dat er volgend jaar echt iets gedaan kan worden met hun wensen en behoeften.

De laatste 3 minuten zijn niet opgenomen op DVD. De opnametijd was ten einde.

Bijlage 4.4a Voorbereiding bijeenkomst 4 Ontwikkelgroep

Datum: 11 april 2011 Tijd: 13.30 – 15.30 uur

Benodigdheden:

- Videocamera + snoer + geheugenkaartje
- Flip-overvellen van vorige bijeenkomsten
- Enkele notulen bijeenkomst 3
- Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3 + 4
- Lint van Open Dag om op schaal te gaan staan
- Iets ter visualisatie voor de 'petten'/ verschillende rollen: 2 visitekaartjes van mij voor de slb'ers + flesje met afbeelding van de school voor de directie.

Inleiding

Welkom.

Wie notuleert vandaag?

Notulen vorige bijeenkomst? Goedgekeurd? Foto met gezicht of anoniem?

Is de student die vorige week niet aanwezig was op de hoogte voor haar gevoel? Wat gedaan om op de hoogte te zijn? Samenvatting van vorige bijeenkomst door een student.

Doel afstemmen: wat hebben we over 2 uur?

Kern

Over vorige bijeenkomst: personal coach was een twijfelachtig punt en wat blijkt: het staat verder niet meer uitgewerkt. Bewuste keuze?

Verder met concretiseren. Inzoomen en weer terug naar het grote geheel. (zie voorbereiding bijeenkomst 3)

Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3 uitreiken ter confrontatie: nemen we alles mee of maken we bewuste keuzes, die we kunnen verantwoorden?

Alternatieve werkvormen:

Op schaal staan: waar sta je letterlijk op een schaal van 0 – 10 (ik leg een lint op de grond) als het gaat over de uitersten die we terug zien. Bijvoorbeeld

- 0 = begeleider op de achtergrond; 10 = begeleider is altijd bereikbaar
- 0 = liefst 1 vaste begeleider; 10 = meerdere begeleiders + ouderejaars betrekken

- 0 = alleen studiebegeleiding; 10 = alleen persoonlijke begeleiding/ klik is het belangrijkste

OE studenten denken na, gaan in discussie over hoe de begeleiding vorm gaat krijgen in onze werkcontext. 3 studenten nemen het standpunt van student in, 2 studenten van begeleider en 2 studenten van de directie/ organisatie. In discussie met elkaar gaan ze vanuit diverse standpunten bekijken wat zij wenselijk en haalbaar vinden om te komen tot een begeleidingsvoorstel/plan.

Afronding

Samenvatting door student. Hoe wordt deze bijeenkomst ervaren? Aandachtspunten voor de volgende bijeenkomst? Dan de laatste bijeenkomst van 2 uur ter afsluiting. Wat gaan we dan doen?

Afspraken maken over notulen + verspreiding.

Bijlage 4.4b Notulen Bijeenkomst 4 Ontwikkelgroep

Datum: 11-04-2011 Tijd: 13:45 - 15:45 uur

Naar aanleiding van de opnames heeft Ingrid deze notulen gecheckt.

Inleiding

Ingrid heet iedereen welkom. Gepland staat 2 uurtjes voor deze bijeenkomst. Indien er een 5^e bijeenkomst nodig is, staat deze gepland voor volgende week.

Ingrid meldt dat ze besloten heeft om de DVD niet standaard bij het verslag in te leveren.

Mocht men de opnames willen bekijken, is dit mogelijk. De groep gaat hiermee akkoord.

Ingrid gaat de afbeeldingen die gemaakt zijn tijdens de vorige bijeenkomst naar een student opsturen, zodat zij deze kan bewerken in Paint en alleen de benen en de lijn te zien zijn. Dit in het kader van de anonimiteit.

Opmerkingen over de vorige notulen: de notulen van de vorige bijeenkomst waren onduidelijk. Ingrid gaat de punten die onduidelijk waren bijstellen, zodat deze punten gelijk zijn met wat er besproken was. Ingrid gaat de bijgestelde notulen van de vorige keer nog een keer rondsturen.

Kern

Docententeam

- Docent zit op gelijkwaardig niveau met student, algemeen.
- Docenten zitten op een lijn en geven eenduidige opleidingsgerichte informatie
- Voor de tentamenweek: per vak samenvattend hoorcollege gevolgd door vragenuur.
 - Docenten moeten meer actualiteiten meenemen naar de hoorcolleges; bv actuele casus gebruiken, dingen die zich nu in de maatschappij afspelen.

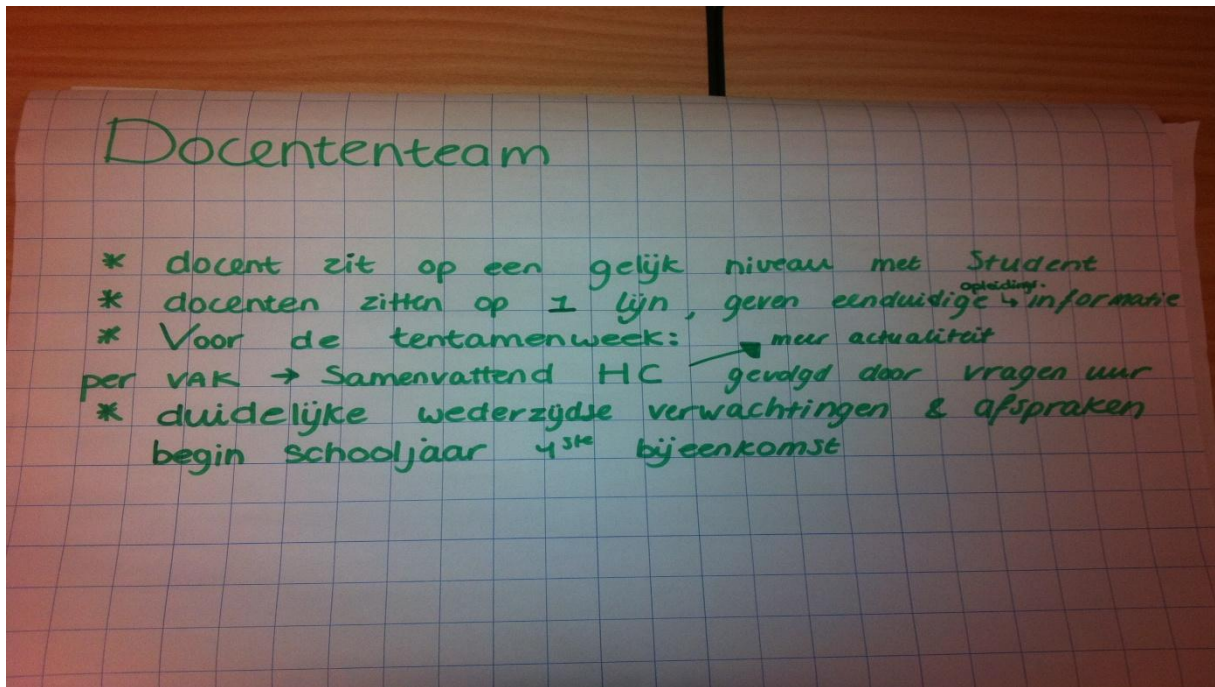
Ingrid brengt in dat dit niet bij de begeleidingsleerlijn hoort. Dit punt kan wel als tip dienen.

- Duidelijk wederzijdse verwachtingen en afspraken.
 - (Voorbeeld 'Ingrid'. Tijdens de eerste college/ trainingen gaf Ingrid aan wat zij van ons verwacht (bv niet eten en drinken in de les, op tijd zijn, excuses aanbieden). Hier kwam duidelijk de omgangsnormen van Ingrid naar voren. Ook gaf zij aan wat wij als studenten van haar kunnen verwachten. Dat is heel belangrijk. Dit is veel duidelijker)
 - Elke docent geeft aan wat je kunt verwachten van hem/haar en wat hij/ zij verwacht van jou. Duidelijke omgangsnormen en duidelijke kaders/afspraken en regels van de school aangeven. Tijdens eerste bijeenkomst (begin schooljaar met slb'er) vermelden wat de verwachtingen en afspraken zijn.

- Wanneer dit niet zo goed verloopt in beide richtingen, mag de student dit ook aangeven en er iets van zeggen.

De overige punten die bij het docententeam stonden zijn vervallen of gekoppeld met een ander punt.

Resultaat Docententeam:

Vóór de officiële vergadering heeft de groep het kopje 'Student' alvast geclusterd. Hier kwam naar voren dat de meeste punten al besproken zijn bij kopje 'slb'er'. Maar verantwoordelijkheid van de student ontbreekt nog. Conclusie: verantwoordelijkheid van student moet hierbij.

Bijgekomen punt: verantwoordelijkheid vanuit student.

Er volgt een lange discussie over "Hoe gaan we dit vormgeven?" De volgende punten komen langs:

In een soort contract of een bepaalde vorm moet de verantwoordelijkheden van de student komen te staan. Student dient ook bijdrage te leveren aan eigen verantwoordelijkheid. Student moet bijdrage en respect tonen. Student moet zich houden aan de afgesproken afspraken. Als student moet je ook de verantwoordelijkheid nemen om naar docent/ slb'er te gaan indien je problemen/conflicten hebt met een docent.

Eerste bijeenkomst duidelijk zijn wat wel en niet mag. Formulier bij de eerste bijeenkomst met standaard regels. Vanuit de slb'er er dit verwacht ik van jullie etc. Samen met slb-groep regels samenstellen. Die alleen gelezen voor de slb-les. Wat vinden wij belangrijk, wat kunnen wij verwachten en wat wordt er verwacht van ons.

Bij de eerste bijeenkomst, de groep opsplitsen in kleine groepjes. De groepjes lopen samen door wat ze belangrijk vinden en waar over er regels gemaakt moet worden. Hierdoor hebben de studenten ook een inbreng voor de 'regels'.

Moeten hier vaste punten in zoals schoolregels?

In hoeverre heeft de student een verantwoordelijkheid.

Verantwoordelijkheid: houden aan de afspraken, etc.

Lijst maken met dit is wat wij willen als student, basislijst. Hoe gaan wij dit vormgeven, zodat er een rode draad is.

Geen les van je slb'er, zodat je de regels van docent en slb'er kunt onderscheiden.

Per SLB- groep regels maken dit alleen gelden voor SLB- bijeenkomsten.

Samenvatting Student:

- In de eerste bijeenkomst van het schooljaar brengt de student in wat hij/zij komt brengen en halen.
 - Hierover worden afspraken gemaakt met de slb'er.
 - In week 4 hierop terug komen. De afspraken evalueren en bijstellen indien deze nodig zijn.
 - 'Wat kom je brengen? En wat kom je halen?'
- Begeleider en student houden zich beiden aan de afspraken. Op een respectvolle manier met elkaar communiceren. Mogen elkaar hierop aanspreken op een respectvolle manier.
- Ouderejaars melden zich vrijwillig aan om eerstejaars te begeleiden. Eerstejaars melden zich vrijwillig aan voor begeleiding van ouderejaars.
 - ouderejaars als begeleider kun je als optie zien. Je kunt je opgeven. Beide kanten moeten willen.

Hieronder staat ons resultaat:

Student

*) in de 1ste bijeenkomst brengt de student in
wat hij/zij komt brengen & halen
hierover worden afspraken gemaakt met de
Slb'Er. in week 4 de afspraken evalueren
"wat kom je brengen/halen?"

*) begeleider en student houden zich beide
aan de afspraken. Op een Respectvolle manier,
& met elkaar communiceren.

*) Ouderejaars melden zich vrijwillig aan
1ste jaars melden zich vrijwillig aan voor begeleiding
van ouderejaars

Studievereniging start vanaf volgend jaar september. Hierover krijgen de studenten vanaf periode 4 meer uitleg. Deze vereniging wordt tijdens de bijeenkomsten door de groep gezien als een bovenstaande organisatie die we eventueel in dit onderzoek mee kunnen nemen.

De groep heeft besloten de studievereniging even uit het hoofd te zetten tijdens deze bijeenkomsten. Is iedereen het hier mee eens? Ja.

Een punt voor het kopje 'activiteiten'. Misschien zou dit punt gekoppeld kunnen worden met een ander punt van activiteiten.

Afsluiting

Afspraken voor volgende bijeenkomst:

De groep heeft besloten om Ingrid als een soort bewaker (gespreksleider) in te zetten. Het is de bedoeling dat Ingrid aangeeft wanneer een discussie te lang heeft geduurd, zodat we een concreet punt kunnen maken.

Dus de volgende keer gaan wij alvast clusteren en voorbereiden betreft kopjes activiteiten, sociaal media en bereikbaarheid. De punten concreter maken en eventueel opmerkingen

noteren. Samen komen we tot concrete punten. Ingrid wil dan de confrontaties vanuit vraag 3 en 4 laten lezen om te kijken of we iets vergeten zijn?

Daarna gaan we de alle flip-overs naast elkaar hangen, zodat het eruit ziet als een geheel. Vanuit hier gaan we kijken hoe we een begeleidingsleerlijn kunnen opzetten. Als werkvorm gebruiken we het rollenspel: vanuit verschillende rollen speerpunten maken.

Ingrid bedankt ons.

Bijlage 4.4c Logboek bijeenkomst 4 Ontwikkelgroep

Datum: 11 april 2011

Inleiding

Studenten geven aan dat de notulen niet duidelijk is. Vage begrippen en halve zinnen maken deze notulen moeilijk te volgen. De student die vorige keer niet aanwezig was, moest aan medestudenten uitleg en aanvullingen vragen. Ik geef aan de notulen nogmaals via de opnames na te kijken en aan te vullen.

Wanneer ik dit doe, merk ik ook dat de notulen nog erg rammelt. Ik had al veel aanvullingen gemaakt. Toch wilde ik niet nog meer in het origineel van de student veranderen, zodat deze student haar stuk kan opnemen in haar topstuk en zo kan gebruiken voor haar opleiding.

Echter: deze student is vandaag niet aanwezig en heeft nu 2 bijeenkomsten gemist en zal dus niet meer deelnemen omdat ze te veel van het groepsproces mist. Hierdoor voel ik de ruimte de notulen te herschrijven! Opmerkelijk, waarom neem ik deze ruimte nu pas? Ik realiseer me dat ik als onderzoeker de verantwoordelijkheid voor dit onderzoek qua betrouwbaarheid heb. De inbreng van studenten is prima en hun enthousiasme ook, maar ik blijf de eindverantwoordelijke. Als ik notulen als data wil gebruiken, moeten ze juist en volgbaar zijn. Inzicht: de student krijgt de ruimte om te notuleren en wanneer hij of zij dit nalaat, dan zorg ik voor kloppende, overzichtelijke notulen. Ik ben dus erg blij dat studenten zo kritisch zijn dat ze aangegeven hebben dat deze notulen te vaag is. Naar aanleiding van de opnamen heb ik de notulen aangevuld en aangepast. De herschreven notulen breng ik in tijdens bijeenkomst 4. Goedgekeurd?

Kern

Het punt van de personal coach (zie logboek 3^e bijeenkomst) heb ik ingebracht. Studenten geven aan dat zij vinden dat ze dit meegenomen hebben bij een ander item. Zij hebben hier voldoende aandacht aan besteed, zeggen ze. Prima.

Een ander aspect maak ik tijdens deze bijeenkomst bespreekbaar wanneer ik merk dat een student zijn mening erg aan het onderbouwen is. Het is een item dat ook opviel bij de antwoorden uit de vragenlijst. Ik heb aangegeven dat dit item 1x benoemd is in de antwoorden. Dus een student valt dit op en wil daar graag iets mee. Het is niet de bedoeling dat als die ene student toevallig ook in deze groep zit, dat dit item veel aandacht krijgt. Het zijn steeds keuzes en de groep beslist. Dus: wat vinden de anderen hiervan?

Antwoord: ze vinden allemaal belangrijk om als tip mee te geven aan docenten, niet om er een apart onderdeel van te maken.

Verantwoordelijkheid student is een extra punt dat bij het punt Student komt te staan. Zijn er nog andere extra punten. Wat is nu de rode draad? Ik wil de studenten de volgende bijeenkomst naar de rode draad vragen.

Inzicht uit bijeenkomst De Rijzert: confrontaties vanuit vraag 3 en 4. Deze confrontaties moet ik ook nog eens doorlezen, zodat ik niet vergeet om hen te confronteren met belangrijke punten vanuit de vragenlijst die alle studenten hebben ingevuld.

Inzicht: heb ik zelf nog wel het overzicht in mijn onderzoek?

Om mijn grote lijn te blijven zien, lees ik voor de volgende en laatste bijeenkomst de confrontaties uit de vragen 3 en 4 nogmaals door, als ook de notulen, logboeken en voorbereiding van de ontwikkelgroepbijeenkomst. Welke grote lijn zie ik?

Dit werk ik in een apart bestand uit, want dan analyseer ik de data toe nu toe. Dit bestand volgt nog.

Afsluiting

Studenten zien in dat de discussies erg lang duren en vragen aan mij om de volgende keer gespreksleider te zijn. Ik merk ook tijdens de bijeenkomsten dat ik soms een hele discussie in treffende woorden samenpak tot 1 zin. Dit heb ik al enkele malen tijdens een discussie gedaan. Ik benoem dan: "Wat ik jullie hoor zeggen is dat jullie.... Willen. Klopt dat?" Ik begrijp hun behoefte voor een gespreksleider en ik waardeer hun zelfkritische blik. Ze geven tijdens deze bijeenkomsten hun behoeften in begeleiding duidelijk aan! Dat is wat ik wil: de student aan het woord!

Mijn overwegingen:

Er gaat veel kostbare tijd in alle discussies zitten. Toch wil ik hen hier veel ruimte voor geven, omdat ik denk dat deze discussie van belang is in de meningsvorming over behoeften en wensen. Wat willen ze echt? Wat is echt belangrijk? Dit proces kost veel tijd. Ik begrijp hun vraag of ik gespreksleider wil zijn, want anders hebben ze nog 6 bijeenkomsten nodig. Had ik dit eerder voor moeten stellen? Gaan we überhaupt wel iets concreets krijgen uiteindelijk? Gaat dit in 1 bijeenkomst van 2 uur nog lukken? Ik merk dat al deze twijfels in mijn hoofd rondmalen. Ik wil zo graag dat studenten inbreng hebben in hun en ons curriculum, dus wil ik heel graag dat er iets bruikbaars uitkomt dat we met trots presenteren aan het docententeam. Ik merk elke bijeenkomst dat dit ook hun drijfveer is, dus dit komt goed. Ik besef ook dat wat ik bruikbaar vind, niet overeen hoeft te komen met wat zij bruikbaar vinden. Dus ook nu moet ik het loslaten en hen blijven volgen in wat zij willen. Door hun kritische gedrevenheid weet ik dat ook zij iets concreets willen presenteren. Ik ben nog steeds erg benieuwd wat er straks ligt. Het blijft een spannend proces.

Mijn inzichten tot nu toe/ proces van de onderzoeker

Door tijdens dit onderzoek met studenten te werken, heb ik de volgende inzichten gekregen:

- De studenten als expert zien is niet zomaar iets: ik moet een bescheiden inbreng hebben en stapjes terug zetten. Daarnaast ben ik wel de onderzoeker en daarover de expert, dus weeg ik regelmatig af: waar draagt dit aan bij – het proces van de student of de ethiek in en betrouwbaarheid van mijn onderzoek? Het proces van de student moet ruimte krijgen, maar niet ten koste van de ethische verantwoording of de betrouwbaarheid van mijn onderzoek.
- Mijn vertrouwen geven aan studenten/anderen. Soms ben ik de rode draad kwijt, zoals nu (net voor de deadline). Ik vind het spannend: gaan we iets wegzetten? Studenten geven aan dat het goed komt. Ze stellen elkaar gerust aan het einde van een bijeenkomst met discussie op discussie. Hoe gaan ze dit de laatste bijeenkomst doen? Door hun gedrevenheid vertrouwen ik hen.
- Respect hebben voor de mening van de studenten, deze steeds serieus nemen en dit te tonen in mijn houding (ook toen we in het stadium van de ideale/droombegeleiding zaten) is iets wat we allemaal vinden dat we dit moeten doen. Dit vindt men belangrijk. Dit hoor je vaak zeggen. Maar zeggen is echt iets anders dan doen en ervaren. Toen ik de opnames zag van de eerste bijeenkomst, zag ik dat ik de hele bijeenkomst leid. Ik sta voor het bord en ik maak de aantekeningen. IK wil helemaal niet centraal staan!!! Ik wil niet dat het over mij gaat of dat zij zich laten beïnvloeden door mij. Net als tijdens een coachgesprek: het gaat hier niet om mij! Stoppen dus. Hierna heb ik studenten meer inbreng gegeven. Zij geven samenvattingen aan elkaar, zij bespreken hoe ze het vastleggen, zij leggen hun resultaten vast en zij bereiden zelf de bijeenkomsten voor, waar nodig. Stel dat elke docent dit proces meemaakt en geconfronteerd wordt met zijn aandeel/ inbreng tijdens contacten met studenten. Zouden we dan willen dat het loopt zoals we het nu doen? Volgens mij gaat CGO hierover!!! Het loslaten van onze drang naar overdracht van kennis om te laten zien hoe goed wij zijn als docent (mijn aanname) naar samen met studenten werken en kennis delen. De docent is de expert, die bescheiden zijn kennis deelt met de student die een expert in wording is. Een student die kwaliteiten heeft, die misschien op een ander gebied liggen dan die specifieke docent wil, maar wel deskundig is in, expertise heeft over zijn eigen leven, op zijn eigen gebied.

Er over praten is echt iets anders dan ervaren! Dit inzicht moet ik delen met mijn collegae. Ik wil hen uitnodigen samen te werken met studenten. Hoe kunnen we hen betrekken in ons curriculum? Studentparticipatie is een speerpunt voor komend schooljaar in ons beleid.

Prachtig..... Kom maar op!

Overzicht uit vragenlijst en notulen na bijeenkomst 4

Datum: 17 april 2011

Confrontaties vanuit vragenlijst vraag 1 + 2

Wat mij opvalt bij de antwoorden van vraag 1 zijn de uitersten in de antwoorden van studenten. Sommige vinden begeleiding ideaal als ze het niet nodig hebben, anderen willen een personal coach de hele dag bij zich hebben die zij in kunnen zetten waarneer ze willen. Sommige willen dat begeleiding vrijwillig aangeboden wordt, anderen vinden dat enkele onderdelen verplicht moeten zijn. Sommige willen meerdere begeleiders, anderen willen 1 vast persoon voor de hele opleiding. Sommige willen elke week aan tafel zitten met een begeleider, anderen willen erom vragen. Daar tussen in zijn allerlei varianten. Mijn conclusie: de data zijn erg divers.

Uit de antwoorden blijkt behoefte te zijn aan een professional en aan persoonlijke interesse. De begeleider moet weten waar hij het over heeft en ook persoonlijke interesse tonen. Mooi spanningsveld. Wat is voor de ontwikkelgroep het belangrijkste? Wat willen ze hiermee?

Uit vraag 2 blijkt dat alle studenten begeleiding belangrijk vinden: alle scores liggen tussen 7 en 10.

Notulen 1^e bijeenkomst

Studenten hebben gedroomd over de ideale begeleiding. Tegen het einde hebben we de confrontaties uit de vragenlijst van vraag 1 + 2 erbij gepakt ter confrontatie: wat zijn de aanvullingen? Wat is nog meer belangrijk? Studenten komen tot 32 belangrijke items van ideale begeleiding (zie notulen) en nav de confrontaties uit de vragenlijst voegen ze nog 2 items toe, die zij van belang vinden en nog niet aan gedacht hadden.

Notulen 2^e bijeenkomst

Bovenstaande 32 punten + nog 2 extra punten nav de vragenlijst zijn geclusterd tot een driehoek rondom persoonlijke interesse. De persoonlijke interesse wordt als kern van begeleiding gezien en de uitwisseling vindt plaats tussen de volgende 3 thema's: student – slb'er – docenten team.

Om de driehoek heen (meer buiten school gezien) komen aan de kant van het docententeam de thema's te staan: bereikbaarheid en social media. Aan de kant van de student komt te staan: activiteiten.

Alle 34 punten krijgen een plaats onder de thema's. Dus uiteindelijk hebben we een lijst van 7 thema's met daaronder voorbeelden van wat ermee bedoeld wordt (zie notulen).

Notulen 3^e bijeenkomst

Tijdens dit uur hebben de studenten thema slb'er concreet gemaakt.

Notulen 4^e bijeenkomst

De thema's student en docentteam zijn nu ook concreter. Persoonlijke aandacht is nog een apart thema? Wat met social media, bereikbaarheid en activiteiten? Ik moet als gespreksleider de studenten laten focussen op wat zij echt belangrijk vinden. Daarna moet alles nog representatief gemaakt worden. Hoe? Wat willen zij?
Confrontaties vraag 3 en 4 laten lezen.

Confrontaties vanuit vragenlijst vraag 3

Mijn interpretatie van bijzonderheden: studiemaatjes, ouderejaars koppelen aan eerstejaars is leuk idee, maar moet alleen op vrijwillige basis aangeboden worden. Klik met begeleider is belangrijk. Bereikbare ondersteuner, die ruimte laat om zelf te ontdekken. Met spreekuur of besprekmomenten.

Confrontaties vanuit vragenlijst vraag 4

Mijn interpretatie van bijzonderheden: Besprekmomenten, loketfunctie; duidelijkheid; Begeleiding bij studie, bij studieproces en met persoonlijke interesse.

Mijn conclusies tot nu toe

Mijn idee uit de vragenlijsten en de bijeenkomsten is dat we vanuit verschillende hoeken bgl moeten aanbieden. Ik ga de studenten dit niet vertellen. Het blijft hun proces en ik vraag hen ook naar hun rode draad. Nav data lijkt mij het volgende passend:

Ik denk dat studenten onderling veel meer van elkaar kunnen leren dan wij nu stimuleren. Kan een studievereniging hier iets in betekenen: studiegroepen samenstellen met verschillende jaars op vrijwillige basis; inderdaad een vraagloketfunctie creëren? Wie beheert dit?

Van de slb'er: voortgangsinfo, persoonlijk studieadvies en persoonlijke interesse + af en toe iets leuks met elkaar doen; mails beantwoorden of dit duidelijk afspreken.

Van docententeam: leren leren; hoe een college aanpakken; wat zijn hoofd- en wat bijzaken? Duidelijke afspraken aan begin van een college of training. Wat wordt van de student verwacht en wat kan student van de docent verwachten?

Van de student verwachten we een actieve bijdrage? Regelen van activiteiten?

Dit alles wordt gecommuniceerd tijdens eerste weken, aangeleerd?

Opvoeden van studenten binnen het leren in het HBO?

Erg toepasselijk bij een opleiding pedagogiek!! Zouden wij moeten kunnen!

Bijlage 4.5a Voorbereiding bijeenkomst 5 Ontwikkelgroep

Datum: 19 april 2011 Tijd: 11.00 – 13.00 uur

Benodigdheden:

- Videocamera + snoer + geheugenkaartje
- Flip-overvellen van vorige bijeenkomsten + plakband
- Enkele notulen bijeenkomst 2, 3 en 4
- Confrontaties vanuit vragenlijst Vraag 3 + 4
- Lint van Open Dag om op schaal te gaan staan
- Iets ter visualisatie voor de 'petten'/ verschillende rollen: 2 visitekaartjes van mij voor de slb'ers + flesje met afbeelding van de school voor de directie.

Inleiding

Welkom.

Wie notuleert vandaag?

Notulen bijeenkomst 3 nu wel volgbaar en herkenbaar? Goedgekeurd?

In de notulen van bijeenkomst 4 staat een conclusie: ook persoonlijke interesse in mentoruur en dit staat niet op de eindflap. Wat willen jullie daarmee?

Notulen bijeenkomst 4 goedgekeurd?

Doel afstemmen: wat hebben we over 2 uur? Wat voor ontwikkelplan ligt er? Wat hebben we tot nu toe gedaan en wat moeten we nog doen?

Kern

Voorstel van studenten vorige bijeenkomst: elke student gaat zelf de nog te concretiseren onderwerpen doorlezen en clusteren. In het slot van bijeenkomst 4 geven studenten aan 45 min te willen besteden aan het verdere concretiseren van de items. Inzoomen en weer terug naar het grote geheel. (zie voorbereiding bijeenkomst 3). Ze hebben mij als gespreksleider gevraagd, zodat ze sneller concreet krijgen wat ze willen.

Daarna 20 minuten confrontaties vanuit vragenlijst vraag 3 en 4 uitreiken, doorlezen en eventueel aanvullingen op de flip-over schrijven. Zijn we iets vergeten uit de antwoorden van alle eerstejaars studenten? Hebben we bewuste keuzes gemaakt? Dekken onze keuzes de mening van de meerderheid? Of doen we het bewust anders?

Daarna hangen we alle flip-overs op. Zo hebben we onze resultaten op een rij en dan gaan we 45 minuten kijken wat voor concreet plan we gaan ontwikkelen voor de begeleidingsleerlijn. Hoe moet deze er volgens deze studenten uit gaan zien?

Hier wil ik de werkvorm met de verschillende rollen voor gebruiken:

Studenten denken na, gaan in discussie over hoe de begeleiding vorm gaat krijgen in onze werkcontext. 2 studenten nemen het standpunt van student in, 2 studenten van begeleider en 1 student van de directie/ organisatie. In discussie met elkaar gaan ze vanuit diverse standpunten bekijken wat zij wenselijk en haalbaar vinden om te komen tot een begeleidingsvoorstel/plan.

Afronding

Is dit het gewenste resultaat? Is het plan concreet genoeg?

Hoe wordt deze bijeenkomst ervaren? Hoe was dit hele proces voor hen?

Wat gaan we nu doen met ons product?

Afspraken maken over notulen + verspreiding/ presentatie en ??

Bijlage 4.5b Notulen Bijeenkomst 5 Ontwikkelgroep

Datum: 19-04-2011 Tijd: 11.00 t/m 14.00 uur

Aanwezig 5 studenten + Ingrid

1 student is wegens omstandigheden eerder vertrokken. 1 student notuleert.

Ingrid heeft naar aanleiding van de opnames de notulen gecontroleerd en aangevuld.

We worden welkom geheten door Ingrid.

Notulen bijeenkomst 3 wordt nu door iedereen goedgekeurd. Notulen bijeenkomst 4 wordt ook goedgekeurd. Ad notulen bijeenkomst 4 staat: 'Extra punt interesse in het mentoruur' en dat komt niet terug (zie logboek). Antwoord: we bedoelen dat de opstart van het mentoruur algemeen is en daarna individueel kan.

De vraag is wat willen we vandaag gaan bereiken?

Uiteindelijk zullen onze geclusterde punten de hoofdlijnen vormen die als speerpunten kunnen worden overgedragen door middel van een presentatie aan student, docent en slb'er.

We gaan vandaag de overgebleven punten clusteren en als slot vanuit een rollenspel alle punten nalopen zodat we een definitieve lijst krijgen met wat wij belangrijk vinden in de begeleidingsleerlijn.

Clusteren en bespreken:

Bereikbaarheid en Social media hebben veel overeenkomsten dus we hebben besloten die te clusteren.

Bereikbaarheid / Social Media

- Pedagogiekforum voor het stellen van vragen.

- Chat voor de tentamenweek gelinkt aan het forum voor vragen.

Dit kan ook op bepaalde tijden of 2 dagen, hoeft geen totale week te zijn. Zo kun je vanuit thuis je vragen stellen en direct antwoord krijgen. De docenten kunnen dan studenten op weg helpen.

- Een centrale vertrouwenspersoon die je kan helpen met privé zaken of andere zaken die van belang zijn en besproken mogen worden. Op afspraak kun je hiermee een gesprek aanvragen. Deze persoon valt buiten het docententeam pedagogiek.

Hotline schrappen we van de lijst omdat een forum makkelijker is om te bereiken.

Een forum is een vorm van social media waarbij verschillende mensen vragen kunnen

stellen en antwoord kunnen geven. Soort van studentenportal

De vraag is gaan we dit delen met Tilburg?

Negatief: Nee want die geven misschien andere uitleg en dat kan voor onduidelijkheid zorgen.

Positief: Het vergroot wel de bereikbaarheid als meerdere mensen kunnen reageren

Conclusie we gaan het niet delen met Tilburg.

Een eventuele sms alert/twitter die een rooster wijziging door geeft en wijzingen. Dit bevindt zich in een grijs gebied. Hier gaan we op dit moment niet mee verder.

Activiteiten

Hoe gaan we meer een team worden met de docenten?

Hoe

Brainstormen: Mentor uitje / gezamenlijk of alleen je slab groep / periode afsluiting /

Challenge Day / uitdagingsdag / verplicht of vrijwillig / zelf bekostigen of school?

Er wordt gezocht naar meer diepgang in de activiteit die gedaan zou kunnen worden. Op zoek naar een goede binding tussen studenten en docenten waarin ze zichzelf durven te laten zien en opener kunnen omgaan met elkaar. Dit zou eventueel in de 3de periode kunnen plaatsvinden in verband met vertrouwen en mensen leren kennen op school in het eerste jaar. Een zogenoemde Challenge Day is te duur voor school. Wel wordt er, volgens Ingrid, in de 2de jaar een activiteit georganiseerd genaamd brown eyes blue eyes. School kiest ervoor om het later in de opleiding toe te passen omdat je dan meer pedagogisch onderbouwd bent. Ook dragen studenten en docenten zelf de verantwoordelijkheid om wel of niet persoonlijk contact aan te gaan en hoe ze omgaan met professionaliteit. Dus een activiteit moet een vrijwillige keuze zijn. Dit onderwerp laten we nu even los.

We hebben gekozen voor:

- Periode afsluiting 4 keer per jaar vrijwillig, laagdrempelige draaideur. Student kan dit zelf bekostigen. Dit zal worden getest in periode 4, een 'try out'. De communicatie op de portal hierover kan via de studentassistenten. Twee studenten gaan dit regelen. Dit gaat buiten het jaarbudget van school om.

- Studiegroep moet vanuit school geregeld worden en wordt ook op school gehouden.

Hierbij zou een docent aan kunnen sluiten voor ondersteuning en bevestiging. Het maken van de studiekearten en andere studiegerichte activiteiten bv samenvattingen kunnen worden georganiseerd door studenten en gecontroleerd worden door docenten.

Jongerejaars kunnen niet aansluiten bij de studiegroep, wel kunnen ze begeleiding krijgen.

Persoonlijke aandacht

De persoonlijke aandacht komt in verschillende andere onderdelen al volledig aan bod. Deze

is dus behandeld.

Confrontatie met “Confrontaties vanuit vragenlijst”:

Bij de confrontaties vanuit de vragenlijst vraag 3 worden alle antwoorden bekeken.

Conclusie: alles is verwerkt, punten zijn opgenomen of er is een bewuste keuze gemaakt.

Bij confrontaties vanuit de vragenlijst vraag 4 worden alle antwoorden bekeken.

Ingrid benoemt dat we duidelijkheid willen. Naar aanleiding hiervan ontstaan de volgende aanvulling: Doel bepalen van de bijeenkomst op flip-over van ‘student’ en ‘docent’

Bij ‘slb’er’ de aanvulling: meer slb-uren en een deel studiegericht

Iedereen is er mee eens dat deze nog opgenomen worden.

Conclusie: verder zijn alle punten behandeld en opgenomen of er is een bewuste keuze gemaakt.

Wat vind Ingrid er nou van?

Ingrid vindt het gaaf om met ons de onderzoeksgroep te doen. Er staat een hele hoop op papier en vooral punten die we echt belangrijk vinden. Ingrid wou het proces niet beïnvloeden en heeft het gevoel dat ze dat ook niet heeft gedaan. De groep bevestigt dit. De groep geeft aan dat het ook voelt als ons eigen product en dat we er trots op zijn.

Er staan logische zaken in de hoofdlijnen maar ook hele leuke ideeën bv forum, studiekaarten waar Ingrid zeer over te spreken is.

Ingrid merkt op dat er een vraag naar boven komt als ze kijkt naar alle hoofdlijnen:

We willen duidelijkheid en begeleiding bij de start van onze opleiding ‘Voed ons daarin op’.

Verder zijn er meerdere vragen die naar boven komen, we willen meer duidelijkheid en weten waar we aan toe zijn. Afstemming is belangrijk, misschien moeten docenten daar meer tijd aan geven?

We zijn er volgens Ingrid kei enthousiast mee bezig, heel fijn als onderzoeker dat we betrokkenheid tonen.

Vanuit de student zijn we er ook echt trots op we zijn ver gekomen, fijne groep! Dit wordt gedeeld door de gehele groep. Het hele proces was boeiend en fijn en we geven duidelijk aan wat we willen. Prettige wisselwerking, omdat we duidelijk aangeven wat we willen. We zijn kritisch.

Wat gaat er nu gebeuren met onze hoofdlijnen?

Hoe gaan we onze punten omzetten in het presenteren en het over brengen op anderen zoals een docententeam/student en leerlijn?

We hebben besloten dat onze hoofdpunten genoeg zijn om een plan te vormen, en we

moeten bekijken hoe we dat plan vorm gaan geven.

Dit zal in de laatste bijeenkomst op dinsdag 26 april om 14.30 besproken worden.

Wel willen we als studenten de evaluatie en terugkoppeling wat er met de punten gedaan wordt vanuit het docentteam.

Rollenspel

wat is het doel?

- Elk punt doorlopen en kijken vanuit de verschillende invalshoeken
- Is het punt voldoende duidelijk vanuit verschillende invalshoeken

We kiezen voor een presentatievorm – waarin iemand presenteert tegenover het docententeam, slb'er en directie lid.

Hieronder staat vermeld welke vragen er werden gesteld, wat de conclusies waren en welke laatste aanpassingen we hebben verricht.

Presentatie Student:

We komen erachter dat het belangrijk is dat bij alle bijeenkomsten een doel moet worden bepaald. Dat er duidelijke afspraken moeten zijn waar we ons ook aan houden. Dat betekent dat als een student er niet is zonder afmelding de informatie ook niet meer krijgt van de docent. Natuurlijk is er altijd een uitzondering. De vraag is HOE houden we ons aan deze afspraken. Dit wordt beantwoord: Je kunt vanuit de overeenkomst bij bijeenkomst 1 de afspraken nalopen en door middel van een doel bepalen vooraf aan de les is er duidelijkheid en als die niet worden nageleefd kan de persoon in kwestie vertrekken.

Verder wordt besloten dat de koppeling van ouderejaars aan jongerejaars door 1 docent gecoördineerd moet worden. Deze docent is dan ook aanspreekpunt wanneer iets niet lekker loopt.

Presentatie Slb'er:

Door middel van het keuzesysteem in de 2 de jaar kan het voorkomen dat een docent niet gekozen wordt. We hebben er voor gekozen om die personen als schaduw slb'ers neer te zetten. Zo kan deze slb'er van de eerste slb'er leren. Het keuzesysteem zal worden beheerd door de administratie in het kader van de privacy. Opmerkelijke zaken zullen worden door gekoppeld aan de teamleider en betreffende docent. Ook als een slb'er vaak gekozen wordt. De eerste slb'er en schaduwslb'er zijn eerste en respectievelijk 2^e aanspreekpunt. Door de koppeling is de bereikbaarheid van 'n slb'er groter. Wanneer de 1^e slb'er er niet is, is de 2^e slb'er bereikbaar. Een van deze twee slb'er doet het mentoruur/ slb'-uur, dus met tweeën doen ze een groep van 15 studenten. Wie wat doen, mogen de docenten zelf regelen.

Ook een docent mag aangeven dat hij/ zij bepaalde studenten niet wil begeleiden. Dit hoeven studenten niet te weten.

Deze structuur moet wel aan het einde van het eerste jaar geregeld worden, zodat de betreffende slb-groepen bij elkaar gezet kunnen worden in een trainingsgroep.

Presentatie Docententeam:

We gaan het punt van het samenvattend hoorcollege schrappen aangezien we op andere fronten al genoeg voorzieningen aanbieden om te leren voor een tentamenweek.

We hebben wel naar aanleiding van het rollenspel tips voor het docententeam:

1. Aan het einde van het HC hoofd- en bijzaken tonen
2. Meer actualiteiten in de HC

Presentatie Bereikbaarheid/ social media en activiteiten

Wie gaat de chat en het forum onderhouden? ICT + studievereniging.

De naam van het forum hebben we veranderd in pedagogiektentamenforum.

De periode afsluiting wordt zeer goed ontvangen. Deze zal vrijwillig zijn en bekostig worden door eigen bijdrage. De studiegroep, die op school is gevestigd, zal ondersteund kunnen worden door een docent. Welke samenvattingen/studiekaarten zijn er eigenlijk al aanwezig?

Na het rollenspel zijn we aangekomen bij een duidelijk overzicht over hoe wij onze begeleiding zouden willen zien.

Onderstaande flip-overs geven we definitief als volgt weer:

Slb'er

- De slb'er moet 2 dagen aanwezig zijn op de locatie waar jij als student studeert
 - Eerstejaars krijgen 2 slb'ers toegewezen: 1 hoofd slb'er en een schaduw slb'er
 - Aan het einde van het eerste schooljaar mag je een top 3 samenstellen van slb'er waardoor je graag begeleid zou willen worden. Je krijgt er zeker een van de top 3 plus een schaduw slb'er. Dit zal bepaald moeten worden aan het einde van het 1ste schooljaar.
- Organisatie door administratie. Opmerkelijke zaken worden door gekoppeld met teamleider en betreffende slb'er.

Persoonlijke interesses:

- 1 keer in de 4 weken vrijwillig slb-uur. Waarin het 1ste deel studiegerichte informatie wordt besproken en de 2de deel persoonlijke individuele gesprekken gehouden worden. Hierbij kunnen 2 slb-groepen samen komen. (draaideur)
- Op het moment dat je begeleiding nodig hebt, dan kun je altijd mailen. (klapdeur)

Studiegericht:

- Iedere periode een verplicht 10 minuten gesprek met geschreven advies van slb'er en

team. Positieve en negatieve punten worden hierin besproken (opbouwende kritiek).

Student

- In de 1ste bijeenkomst brengt de student in wat hij of zij komt brengen en halen. Hierover worden afspraken gemaakt met de slb'er en in week 4 worden de afspraken geëvalueerd. Er moet dus een doel bepaald worden bij alle bijeenkomsten. De docent en student houden zich beide aan de afspraken en communiceren op een respectvolle manier
- Ouderejaars en eerstejaars melden zich vrijwillig aan bij 1 docent/ coördinator, zodat de ouderejaars de eerstejaars kunnen begeleiden. Dit is vrijwillig.

Docenten

- Docenten en studenten zitten op een gelijk niveau, waarin docenten als team eenduidige opleidingsinformatie geven
- Tussen docenten en studenten zijn wederzijdse verwachtingen & afspraken gemaakt aan het begin van het schooljaar
- Doel bepalen van alle bijeenkomsten

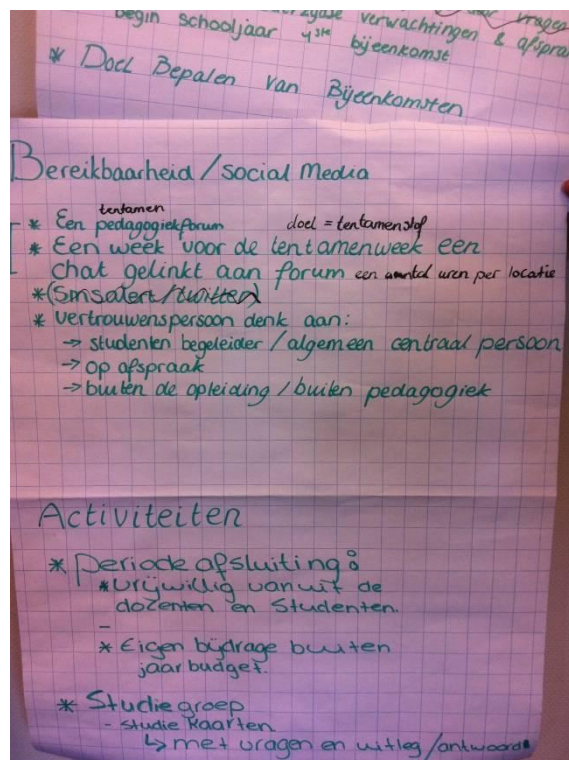
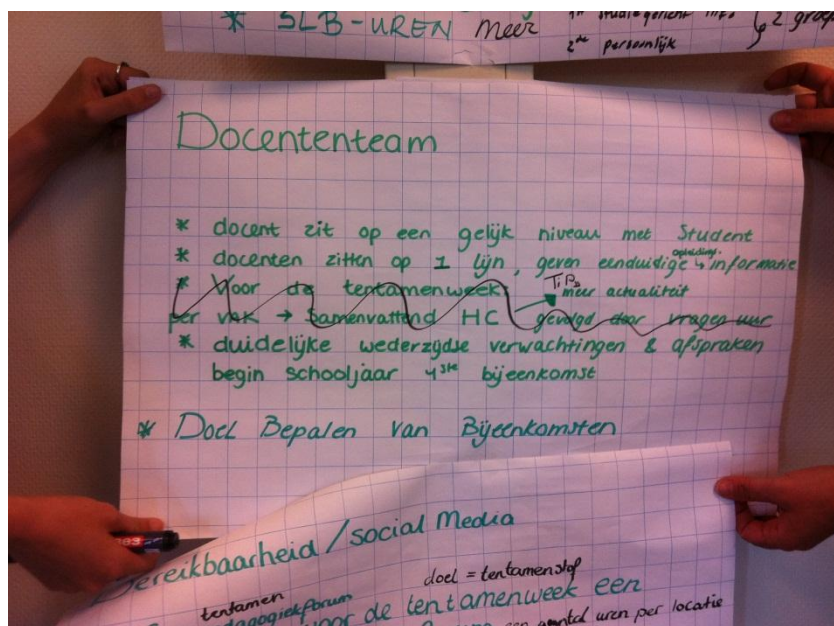
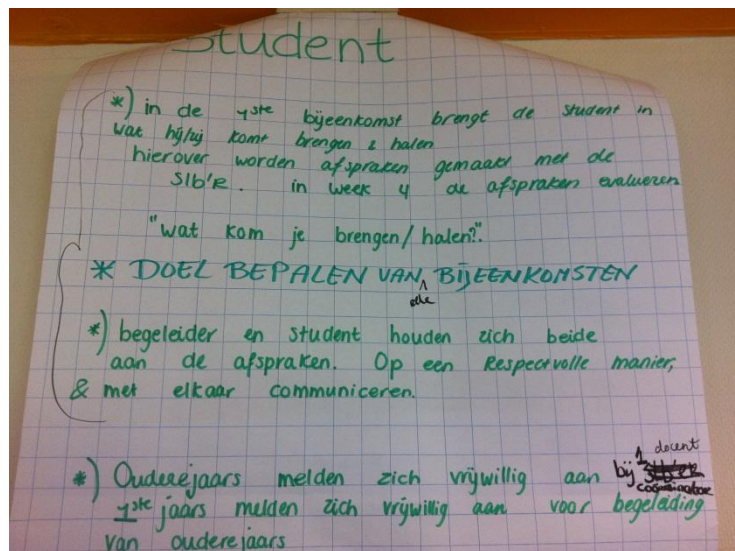
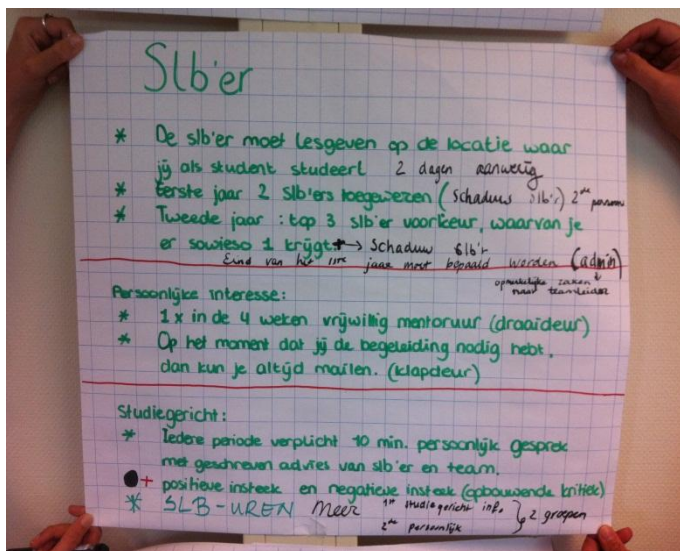
Bereikbaarheid/ Social Media

- Een pedagogiek tentamen forum
- Een week voor de tentamenweek een chat gelinkt aan het forum, een aantal uur per locatie
- Vertrouwenspersoon, waarbij je op afspraak je persoonlijke en of privé situatie kunt bespreken. Deze persoon moet buiten de opleiding vallen en buiten het team van pedagogiek.

Tip: werkt de smsalert?

Activiteiten

- Periode afsluiting waarbij docenten en studenten vrijwillig bij aan kunnen sluiten. Eigen bijdrage en buiten het jaarbudget om van school.
- Studiegroep waarin gezamenlijk geleerd kan worden, door middel van studiekaarten en andere leeractiviteiten.

Door middel van de definitieve lijst kunnen we in de laatste bijeenkomst op dinsdagmiddag 26 april richten op de presentatie en hoe we onze lijst gaan omzetten naar speerpunten waar anderen eventueel iets mee kunnen doen!

Afsluiting:

We zijn als studenten erg trots en opgelucht dat de definitieve lijst er nu is. Wel willen we erg graag iets mee doen en daar staan we alle achter. (helpen met presenteren etc. hier komen we dinsdag op terug)

Ingrid bedankt ons voor de fijne samenwerking. En worden beloond met een heerlijke lunch!

Bedankt!

Op 27 april 2011 hebben alle 5 studenten deze notulen goedgekeurd.

Bijlage 4.5c Logboek bijeenkomst 5 Ontwikkelgroep

Datum: 21 april 2011

Inleiding

Studenten gaan na een korte inleiding en afstemmen ijverig aan de slag met het clusteren van de laatste thema's. Ik ben gespreksleider.

Kern

Het komende uur gaan we doelgericht te werk. Discussies kunnen ontstaan, maar wanneer ze in herhaling vervallen kap ik het af of geef ik weer wat er gezegd wordt en vraag wat zij belangrijk vinden. De opnames bevestigen dat er een goede beurtverdeling is.

Ik vat samen of bied mogelijkheden aan. De studenten beslissen zelf wat ze willen. Dit geven ze duidelijk aan.

Ad confrontaties vanuit vragenlijst vraag 3 en 4:

Studenten bespreken alle antwoorden en komen tot de conclusie dat alles al verwerkt is of dat zij een bewuste keuze gemaakt hebben die volgens hen de lading dekt op 2 punten na: aan het begin van alle bijeenkomsten wordt duidelijk het doel van die bijeenkomst afgesproken en ze hebben behoefte aan meer slb-uren.

Een student wil graag weten wat ik ervan vind. Zij hebben hard gewerkt hieraan en wat vind ik van al het resultaat. Ik vind het leuk dat ze dit vragen en ik begrijp die vraag ook wel. Het is voor hen een check. Zij zijn er trots op en ben ik dat ook?

Zie notulen voor mijn antwoord.

Als laatste onderdeel worden alle flip-overs opgehangen en gaat 1 student een thema presenteren. De andere studenten gaan vanuit het perspectief van een slb'er, docent of directielid naar de presentatie kijken. Is het haalbaar en wenselijk wat ze allemaal bedacht hebben? Ze nemen hun rollen erg serieus. Mooi om te zien dat de andere perspectieven zorgen voor meer concrete beslissingen. Er komen aanvullingen op de flip-overs, omdat er toch nog hiaten zaten of zaken onduidelijk zijn. Deze oefening heeft bijgedragen aan concretere, meer haalbare resultaten. Sommige items worden nu zelfs geschrapt bv het samenvattende college. Hierover zeggen ze: "nu vragen we echt te veel van docenten. We willen een chat, een forum en dan ook nog een samenvattend college? Nee, dat kan niet!". Ze vinden het niet reëel. Mooi!

Ik zit met verwondering te kijken hoe serieus ze de rol op zich nemen en dan ook meteen praten over bv "mijn werknemers". Ze voelen de presenterende student flink aan de tand. Zo

komen ze zelf tot inzichten dat ze over bepaalde zaken nog niet voldoende hebben nagedacht of dat het niet concreet genoeg is. Een geweldige inspirerende oefening ter afsluiting.

Na alles doorgenomen te hebben, zijn de studenten erg trots op HUN resultaat. En terecht!

Afronding

Deze bijeenkomst hebben we veel gedaan en puntjes op de i gezet. De studenten hebben knap werk geleverd. Met mijn rol als gespreksleider waren ze erg blij. Ik merkte ook dat een gespreksleider doelgericht blijft en de discussies kan afkappen. Dit versnel de besluitvorming. Van de andere kant ben ik heel blij dat ze 4 bijeenkomsten de tijd genomen hebben voor discussie en meningsvorming, want dat is in deze ontwikkelprocessen nodig om uiteindelijk tot consensus te komen. Zij hebben zelf de inhoud van alle bijeenkomsten bepaald.

Als dank trakteer ik hen op een lunch. Volgens Crone (2009) zijn adolescenten gevoelig voor beloning. Ik vind het belangrijk om mijn waardering om te zetten in een gift. Zij doen iets extra's voor en ik doe iets extra's voor hen.

Mijn reflectie:

Ik kijk terug op een inspirerend en lerend proces.

Deze studenten steken in een erg drukke periode van hun studieloopbaan tijd en moeite in dit proces. Ik vraag hen 4 x 1 uur extra werk te verzetten. Uiteindelijk hebben ze er zelf 7 uur van gemaakt omdat ze wel een concreet ontwikkelplan wilde voorleggen aan ons docententeam. Hoezo enthousiast?

Om te zien hoe snel studenten zelf inhoudelijk de bijeenkomsten invullen, mits ik een stap terug durf te zetten, vind ik ongelooflijk. Ik heb alternatieve werkvormen aangeboden en zij maken er gebruik van, zijn bereid te ervaren wat het oplevert.

De 4^e bijeenkomst was op een erg warme dag na een toets en toen was er de fut een beetje uit. Ze zijn geweest en hebben hun best gedaan maar het lekkere weer lonkte en leidde af. Ze kwamen zelf tot de conclusie dat ze te lang in discussies bleven hangen en hebben mij gevraagd gespreksleider te zijn vandaag. Mooie zelfreflectie van de studenten en meteen aangeven wat hun behoefte is. Knap.

Daarom was het extra fijn dat vandaag zo constructief is geweest. Ook zij zelf vinden dat ze hard gewerkt hebben en zijn trots op het plan dat er nu ligt. Ze gaan dit mee presenteren aan de studenten, docenten en aan de SLB expertisegroep.

Verder heb ik naast de reflectie van logboek 4 geen nieuwe inzichten.